

МАТФЕЙНИҢ БИЖЭЭНИ БУЯННЫГ МЕДЭЭ

Иисустуң ада-өгбе даңызы

(Лк. 3:23-28)

1 ¹ Давид хаан биле Авраам өгбениң үре-садызы боор Иисус Христостуң ада-өгбе даңызы бо-дур.

² Авраам Исаактың ачазы турган. Исаак – Иаковтуң, Иаков – Иуда биле ооң акы-дунмаларының ачазы турган. ³ Иуда – Фарес биле Зараның (а оларның авазы Фамарь боор), Фарес – Есромнун, а Есром Арамның ачазы турган. ⁴ Арам – Аминадавтың, Аминадав – Наассоннун, а Наассон Салмоннун ачазы турган. ⁵ Салмон – Воозтуң ачазы (а Воозтуң авазы Рахав боор) турган. Вооз – Овидтиң ачазы (а Овидтиң авазы Руфь боор) турган. Овид – Иессейнин, ⁶ а Иессей Давид хаанның ачазы турган.

Давид – Соломоннун ачазы (а Соломоннун авазы Урияның кадайы боор) турган. ⁷ Соломон – Ровоамның, Ровоам – Авияның, а Авия Асафтың* ачазы турган. ⁸ Асаф – Иосафаттың, Иосафат – Иорамның, а Иорам Озияның ачазы турган. ⁹ Озия – Иоафамның, Иоафам – Ахазтың, а Ахаз Езекияның ачазы турган. ¹⁰ Езекия – Манассияның, Манассия – Амостуң*, а Амос Иосияның ачазы турган. ¹¹ Иосия – Иехонияның болгаш ооң дунмаларының ачазы турган**. (Оларның чурттап турган үезинде израиль чонну Вавилонче көжүрүп үндүргөн чүве-дир.)

¹² Израиль чонну Вавилонче көжүргөн соонда, Иехония Салафиилдиң ачазы апарган, а Салафиил Зоровавельдиң ачазы турган.

* ^{1:7,10} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде 7-ги шүлүкте «Асаф» эвес, а «Аса» деп бижээн база 10-гу шүлүкте «Амос» эвес, а «Амон» деп бижээн.

** ^{1:11} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Иосия» деп атка «Иоакимниң ачазы, а Иоаким» деп сөстөрни немээн.

¹³ Зоровавель – Авиудтуң, Авиуд – Елиакимниң, а Елиаким Азорнун ачазы турган. ¹⁴ Азор – Садоктуң, Садок – Ахимниң, а Ахим Елиудтуң ачазы турган. ¹⁵ Елиуд – Елеазарның, Елеазар – Матфанның, Матфан Иаковтуң ачазы турган. ¹⁶ А Иаков Иосифтиң ачазы турган. Ол Иосиф Христос деп адаткан Иисусту божаан Марияның ашаа боор.

¹⁷ Ынчангаш Авраамдан Давидке чедир шупту он дөрт салгал, Давидтен израиль чонну Вавилонче көжүрүп үндүргенинге чедир база он дөрт салгал болгаш израиль чонну Вавилонче көжүргенинден Христостуң төрүттүнгенинге чедир база-ла он дөрт салгал солушкан.

Иисус Христостуң төрүттүнгени

(Лк. 2:1-7)

¹⁸ Иисус Христос мынчаар төрүттүнгөн. Ооң авазы Марияны Иосиф-биле дүгдөп каан чүве-дир. Ынчалза-даа олар өгленчир бетинде, Марияның Ыдыктыг Сүлдеден иштелгени билдине берген. ¹⁹ Оон душтуу боор Иосиф ыдыктыг хоойлуну сагыыр кижиге турган, ындыг-даа бол Марияны улус мурнунга бак атка кирибес дээш, кымга-даа дыннатпайн, дүгдээшкинни бүдүү соксадыр деп шийтпирлээн. ²⁰ Ынчалзажок ол ынчаар бодап алган турда, Дээрги-Чаяакчыдан келген төлээ ооң дүжүнге көзүлгөш, мынча дээн: «Давидтиң оглу, Иосиф, Марияны кадай кылып аарындан кортпа. Чүгө дээрге оон иштинде Чаш төл Ыдыктыг Сүлдеден боттанган-дыр. ²¹ Мария оол уруг божуп алып, а сен Ону Иисус* деп адап аар сен, чүгө дээрге Ол Бодунун чонун бачыттан камгалаар ужурлуг-дур». ²² Медээчини дамчыштыр Дээрги-Чаяакчының мынча дээн чугаазы бүтсүн дээш, ол бүгү чүүл болган: ²³ «Дыңна! Арыг кыс иштели бергеш, оол уруг божуп алып, Ону „Бурган бистиң-биле“ дээн уткалыг Еммануил деп ат-биле адаар»^a.

²⁴ Иосиф оттуп келгеш, Дээрги-Чаяакчының төлээзиниң дужааганын эзугаар кылып, Марияны кадай кылып алган. ²⁵ Ынчалза-даа ол, кадайы оглун** божуваан шаанда, ооң-биле эр, херээжен харылзаа кылып көрбээн. Иосиф оолду Иисус деп адап алган.

* ^{1:21} Иисус – еврей дылда «Бурган камгалап турар» дээн уткалыг ат боор.

** ^{1:25} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «оглун» эвес, а «дун оглун» деп бижээн.

^a Ис. 7:14.

Мерген угаанныгларның Иисуска мөгейгени

2 ¹Иисус Ирод хаанның чагырган үезинде Вифлеем деп иудей хоорайга төрүттүнген. Элээн болгаш, Иерусалимче чөөн чүктен мерген угаанныг чурагачылар келгеннер. ²Олар: «Иудейлерниң чаа төрүттүнген Хааны кайыл? Бис Ооң сылдызы чөөн чүкке үнгенин көргөш, Аңаа мөгейип келдивис» — дээннер. ³Ону дыңнааш, Ирод хаан болгаш Иерусалимде хамык улус катый-хаара дүвүрөп үнген. ⁴Ирод Бурганның дээди бараалгакчыларын болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларын дөгөрезин чыып алгаш: «Христос каяа төрүт-түнер ужурлукул?» — деп айтырган. ⁵Олар аңаа: «Иудеяның Вифлеемге — деп харыылааннар. — Чүге дээрге медээчиниң номунда мынчаар бижээн-дир: ⁶„Иудеяның черинде турар Вифлеем, сен кандыг-даа чигзиниг чокка Иудеяның баштың хоорайларындан чүнүн-биле-даа дора эвес сен, чүге дээрге Мээң Израилимниң чонун эдертип аппаар Баштыңчы сенден үнер-дир“»^а.

⁷Ирод ынчан мерген угаанныгларны бүдүү келдирткеш, сылдыстың чырып үнген үезин ылавылап алган. ⁸Ол оон мерген угаанныгларны Вифлеемче чорудупкаш, мынча деп чагып каан: «Ынаар баргаш, Чаш төл дугайында бирден бирээ чокка билип алыңар. А тып алгаш, менче дыңнадыптар силер, мен база Аңаа мөгейип чедер мен». ⁹Хаанны дыңнап дооскаш, олар чорупканнар. Мерген угаанныгларның чөөн чүкке көргөн сылдызы, Чаш төлдүң турган чериниң кырынга доктаай бергиге, оларның мурнунга чырып бар чораан. ¹⁰Сылдысты көргөш, оларның өөрээнин чүге деннээр! ¹¹Олар бажыңче киргеш, Чаш төл биле Ооң авазы Марияны көрүп кааш, доңгая кээп дүжүп, Аңаа мөгейгеннер. Оон боттарының эртине сугар аптаражыын ажыткаш, белектерин: алдынны база ладан, смирна деп чаагай чыттыг чүүлдерни Олче сунуп бараалгааннар.

¹²Мерген угаанныглар дүжүнде Бургандан «Иродче барбанар» деп кичээндириг алгаш, боттарының чуртунче өске оруктап чана бергеннер.

Египетче дезишккин

¹³Мерген угаанныглар чоруй барганда, Иосифтиң дүжүнге Дээрги-Чаяакчының төлээзи кирип, мынча дээн: «Тур, Чаш төлдү болгаш Ооң авазын алгаш, Египетче дезивит. Сеңээ сагындырбаан шаамда,

^а Мих. 5:2; 2 Хаан. 5:2.

аңаа артар сен, чүге дээрге Ирод Чаш төлдү дилеп тыпкаш, өлүрөп деп турар-дыр». ¹⁴Иосиф туруп келгеш, Чаш төлдү Ооң авазы-биле кады алгаш, дүне Египетче чорупкан. ¹⁵Ол аңаа Ирод өлгүжеге дээр чурттап арткан. Дээрги-Чаяакчының медээчини дамчыштыр: «Мен Оглумну Египеттен кый деп алдым»^а — дээн сөстери боттанзын дээш, ынчалдыр болган чүве-дир.

Бичии чаштарны узуткааны

¹⁶Мерген угаанныгларга мегеледип алганын билгеш, Ирод аажок килеңнеп үнген. Хаан оларның чугаазындан билип алганы үени барымдаалап, Вифлеемде база ооң чоок-кавызында ийи харлыг болгаш оон бичии эр хиндиктиг чаштарны дөгөрезин өлүрөрин шериглеринге дужааган. ¹⁷Иеремия медээчини дамчыштыр Бурганның чугаалаан чүвези ынчалдыр боттанган: ¹⁸«Рамада* алгы-кышкы, ажыг-шүжүгүнүн сөөк чештинер ызы дыңналып тур. Рахиль ажы-төлүнүн ажыын ажып ыглап, хөңнү чазалбайн тур, чүге дээрге уругларын ышкынгандыр!»^б

Мария биле Иосифтиң Египеттен чанып келгени

¹⁹Ирод өлүп каарга, Дээрги-Чаяакчының төлээзи Египетте Иосифтиң дүжүнге кирген. ²⁰Ол мынча дээн: «Тур, Чаш төлдү Ооң авазы-биле кады алгаш, Израильдиң черинче ээп чанывыт. Чаш төлдүң өлүмүн күзөөннер ам амылыглар санындан казылгандыр». ²¹Иосиф тургаш, Чаш төлдү Ооң авазы-биле кады алгаш, Израильдиң черинче чорупкан. ²²Ынчалза-даа Иудеяда Иродтуң орнунда оон оглу Архелай хааннай бергенин дыңнааш, ынаар баарындан сезинген. Ындыг-даа болза дүжүнде сагындырыг алгаш, Иосиф Галилеяның черинче чорупкан. ²³Ол ынаар баргаш, Назарет деп хоорайга чурттай берген. Дээрги-Чаяакчының медээчилерин дамчыштыр Христос дугайында: «Ону Назорей деп адаар»^в — дээн сөстери ынчалдыр боттанган чүве-дир.

* 2:18 Рама — иудей чаңчыл ёзугаар израиль чоннуң өгбези Иаковтун кадайы Рахильдиң чевээниң чанында турар суур.

^а Ос. 11:1. ^б Иер. 31:15. ^в Ис. 11:1.

Иоанн Медеглекчиниң суртаалы

(Мк. 1:1-8; Лк. 3:1-9, 15-17; Ин. 1:19-28)

3 ¹Ол хүннерде Иудеяның ээн куруг ховузунга Иоанн Медеглекчи чедип келгеш, суртаалдап эгелээн. ²Ол: «Бачыдыңар миннип, Бурганче эглиңер! Дээрниң Чагыргазы чоокшулап келген-дир» – деп чугаалап турган. ³Иоанның дугайында Исаия медээчи мынча деп чугаалаан турган: «Ээн куруг ховуда алгырып турар кижиниң үнү дыңналган: „Дээрги-Чаяакчыга оруктан белеткенер! Ону дорттап бериңер“»^а. ⁴Ол тебе дүгүнден кылган хептиг болгаш белинде хөм курлуг турган, а чиир чеми акрида деп шартылаа болгаш черлик ары чигири болган. ⁵Иоаннга улус ынчан Иерусалимден, бүгү Иудеядан болгаш Иордан хемниң чоок-кавызында суурлардан кээп турган. ⁶Боттарының бачыттарын ажыы-биле билинген улусту ол Иорданың суунга суп турган.

⁷Анаа сугга суктурары-биле дыка хөй фарисейлер болгаш саддукейлер* кээп турарын көргөш, Иоанн оларга мынча дээн: «Силер, чылан сыскындылары! „Бурганның кел чыдар киленинден чайлай бээр бис“ – деп, силерни кым сагыш алындырды? ⁸Бурганче ээлгениңерниң херек кырында үре-түннелин көргүзүңер! ⁹Чүгле: „Бистин адавыс – Авраам“ – деп сөстөр-биле боттарыңарны хей черге аргалаарын семевенер! Бурган бо чыдар даштардан-даа Авраамга ажы-төл чаяап шыдаар дээрзин силерге чугаалап тур мен. ¹⁰Балды ыяштарның дөзүн кезеринге белен-дир. Эки чимис бербестээн ыяштарны одура кескеш, отче киир октаар. ¹¹Бачыдыңар миннип, Бурганче ээлгениңернин демдээ кылдыр, силерни сугга суп тур мен. Ынчалза-даа мээң соомдан менден күчүлүг Кижиге кел чыдар. Мен Ооң идиин-даа тудуп алгаш чоруурунга төлөп чок мен. Ол силерни Ыдыктыг Сүлде болгаш отка сугар-дыр. ¹²Тараа үрезинин савандан арыглаар хүүрек шагда-ла Ооң холунда-дыр, Ол тараа үрезинин үүжелей урар уургайынга чыып алыр, а саванны өшпес отка өрттедиптер».

* ^{3:7}Фарисейлер – Иудеяга ол үеде турган чугула салдарлыг шажынчы бөлүктүн кежигүннери. Олар боттарыңарны ыдыктыг хоойлуну болгаш еврей ёзу-чанчылдарны шынгы сагып чоруур бис деп чарлап чорааннар. Саддукейлер – өске иудей шажынчы бөлүктүн кежигүннери.

^а Ис. 40:3.*Иисустуң сугга суктуруп алганы*

(Мк. 1:9-11; Лк. 3:21-22)

¹³Иисус ол үеде Галилеядан Иордан хемче, Иоаннга сугга суктуруп аар дээш, чедип келген. ¹⁴Иоанн эгезинде Ону соксадып: «Мен харын Силерге сугга суктурар уjurлуг мен. Силер чоп менээ келдиңер?» – деп турган.

¹⁵Ынчалза-даа Иисус мынчаар харыылаан: «Бо удаада ындыг болгай аан. Бурганның бисти кылзын деп күзээн бүгү чүвезин ынчалдыр күүседир бис». Ынчаар орта, Иоанн чөпшээрешкен. ¹⁶Сугга суктуруп алгаш, Иисус хемден үнүп кээри билек, дээр аңгайып ажыттына берген. Оон Иисус Ооң кырынче көге-буга дег бадып оорар Бурганның Сүлдезин көрүп каан. ¹⁷Оон дээрден үн мынча дээн: «Бо дээрге Мээң ханы ынак оглум-дур, Ол Мээң сеткилимге дыка-ла кирер-дир!»

Иисустуң күткүттүргени

(Мк. 1:12-13; Лк. 4:1-13)

4 ¹Ыдыктыг Сүлде ынчан Иисусту эрликке күткүттүрери-биле ээн кургаг ховуже аппаратан. ²Дөргөн хүн база дөргөн дүн дургузунда шээрленгеш, Иисус аажок аштай берген. ³Ынчан Анаа күткүкчү эрлик чедип келгеш: «Силер шынап-ла Бурганның Оглу болзуңарза, бо даштарга хлеб болу бээрин дужааптыңар» – дээн.

⁴Иисус мынчаар харыылаан: «Бижилгеде: „Кижиге чүгле хлеб-биле эвес, а Бурганның аксындан үнген сөс бүрүзү-биле амыдыраар болгай“ – деп бижээн-дир»^а.

⁵Эрлик ынчан Ону ыдыктыг хоорай Иерусалимче аппаратан, Бурганның өргээзиниң кырының эриинге тургускаш: ⁶«Силер Бурганның Оглу болзуңарза, черже шурай бериңер. Чүге дээрге Бурган Бижилгеде: „Бодунун төлээлеринге Сени карактазын деп чагып каарга, тавангайың дашка илдикпезин дээш, олар Сени холдарыңга көдүрүп аарлар“^б – деп бижээн-дир» – дээн.

⁷Иисус анаа: «Бижилгеде оон ыңай: „Дээрги-Бурган-Чаяакчының шеневе!“^в – деп база чарлык болган болгай» – деп харыылаан.

⁸Эрлик оон соонда Ону эң бедик дагже үндүрө бергеш, бо делегейиниң хамык күрүнелерин бүгү өндүр чаагайы-биле көргүскеш: ⁹«Донгая кээп дүжүп, менээ мөгөөр болзуңарза, бо бүгүнү Силерге бээр мен» – дээн.

^а Ы. х. к. 8:3. ^б Ыд. ыр. 90:11-12. ^в Ы. х. к. 6:16.

¹⁰ Иисус аңаа: «Ырап чор, эрлик! Бижилгеде: „Бодуннуң Дээрги-Бурган-Чаяакчыңга мөгейип чор, чүгле Аңаа бараан бол“ — деп бижээн-дир» — деп харыылаан^а.

¹¹ Эрлик ынчан Ону каапкаш барган. Иисуска дээрниң төлээлери чедип келгеш, Аңаа бараан болуп эгелээннер.

*Иисустуң Галилеяга бараан
болуушкунунуң эгези
(Мк. 1:14-15; Лк. 4:14-15)*

¹² Иоанны кара-бажыңче кири октапканын дыннааш, Иисус Галилеяга ээп келген. ¹³ Ол Назаретти каапкаш, Галилея хөлдүң эриинде, Завулон биле Неффалимниң черинде турар Капернаум хоорайга чурттай берген. ¹⁴ Исаия медээчини дамчыштыр мынча дээн сөстөр боттанзын дээш, ынчаар болганы ол:

¹⁵ «Иордан хемниң ол чарыында, далайже баар орукта Завулон биле Неффалимниң чери, өске чоннар улузунуң чурту Галилея! ¹⁶ Дүмбей карангыга чурттап орган чон өндүр улуг чырыкты көрүп каан, өлүмнүң хөлегези бүргээн черге чурттап чораан улуска чырык чайнап келген»^б.

¹⁷ Ол үден бээр Иисус мынчаар суртаалдап эгелээн: «Бачыдынар миннип, Бурганче эглиңер! Чүге дээрге Дээрниң Чагыргазы чоокшулап келген-дир».

*Баштайгы өөреникчилер
(Мк. 1:16-20; Лк. 5:1-11)*

¹⁸ Бир-ле катап Галилея хөлдүң эрии-биле эртип бар чыткаш, Иисус ийи алышкыны: Пётр деп адаткан Симонну база ооң дунмазы Андрейни көрүп каан. Олар балыкчылар болгаш, четкилерин хөлче салып турганнар. ¹⁹ Иисус оларга мынча дээн: «Мени эдеринер. Силерни кижилер тывыкчылары кылып каар мен». ²⁰ Алышкылар четкилерин каапкаш, ол дораан Ону эдерип чорупканнар.

²¹ Улаштыр бар чыткаш, Ол өске ийи алышкыны: Зеведейниң оглу Иаков биле ооң дунмазы Иоанны көрүп каан. Олар ачазы Зеведей-биле кады хемеде четкилерин септеп органнар. Иисус оларны кый депкен. ²² Алышкылар ол дораан хемезин-даа, ачазын-даа каапкаш, Ону эдерип чорупканнар.

^а Ы. х. к. 6:13. ^б Ис. 9:1-2.

*Иисустуң чонну өөредип, экиртип турганы
(Лк. 6:17-19)*

²³ Иисус бүгү Галилеяны эргий кезип, синагогаларга улусту өөредип, Дээрниң Чагыргазының дугайында Буянныг Медээни суртаалдап база кандыг-даа аарыг-аржыктан улусту экиртип чораан. ²⁴ Ооң дугайында дамчыр чугаа бүгү Сирияга тарай берген. Янзы-бүрү аарыг-човаланга алыскан, күштүг аарышкыга хинчектеткен, букшуураан, тыртар болгаш мунчураан кижилерин улус Аңаа эккеп туруп берген. Иисус оларның шуптузун экиртип турган. ²⁵ Галилеядан, Он-хоорайдан, Иерусалимден, Иудеядан болгаш Иорданның ол чарыындан келген мөөң чон Ону эдерип чораан.

Иисустуң даг кырынга чонга өөредиг бергени

5 ¹ Мөөң чонну көрүп кааш, Иисус дагже үне берген. Ол орта олуруп аарга, өөреникчилери Ооң чанынга чедип келгеннер. ² Иисус оларны өөредип, мынча дээн:

*Ылап шын амыр-чыргалдыг улус
(Лк. 6:20-23)*

³ «Сагыш-хөңнү ядарааннар амыр-чыргалдыг, чүге дээрге Дээрниң Чагыргазы оларны боор.

⁴ Муңгарап ыглааннар амыр-чыргалдыг, чүге дээрге Бурган оларны аргалап каар.

⁵ Томаанныглар амыр-чыргалдыг, чүге дээрге Бурганның азаан черин алырлар.

⁶ Бурганның күзээн чүүлүн кылыксааш, аштап-суксаан чүве дег, кызып чүткээннер амыр-чыргалдыг, чүге дээрге Бурган оларны бүрүнү-биле хандыраар.

⁷ Өскелерге өршээлдиглер амыр-чыргалдыг, чүге дээрге Бурган оларга өршээлдиг боор.

⁸ Арыг чүректиглер амыр-чыргалдыг, чүге дээрге Бурганны көөрлер.

⁹ Амыр-тайбың нептередикчилери амыр-чыргалдыг, чүге дээрге Бурган оларны ажы-төлүм деп адаар.

¹⁰ Бурганга шынчызы дээш, истедип сүрдүргеннер амыр-чыргалдыг, чүге дээрге Дээрниң Чагыргазы оларны боор.

Истеп сүрүүшкүннерге белен болуңар

(Мк. 9:50; Лк. 14:34-35)

¹¹ Мени эдергенинер дээш, улус силерни бак сөглээр, истеп сүрер болгаш нүгүлдээр болза, ынчан амыр-чыргалдыг силер. ¹² Ол дээш, өөрүп-байырланаңар! Чүгө дээрге аажок улуг шаннал силерни дээрге манаар. Силерниң мурнуңарда чурттап чораан медээчилерни база ынчалдыр истеп сүрүп турган.

¹³ Силер — кижиге төрөлгөтөнниң дузу силер. Дус ажыг эвес апарза, ооң амданын чүнүң-биле дедир эгидерил? Ол ам чүгө-даа херек чок апаар база ону чүгле улус таптай бассын дээш, үндүр октаары артар. ¹⁴ Силер — бүгү делегейниң чырыгы силер. Даг кырында турар хоорай ажытталып шыдавас. ¹⁵ Кым-даа болза чырыткыны кывыскаш, сава-биле дуй базырбас, а бажында хамык улуска чырызын дээш, ону кол-дуга салып каар. ¹⁶ Ачылыг ажыл-херээнер көзүлүн база улус Дээрде Адаңарны алдаржытсын дээш, силерниң чырыгыңар улус мурнунга база ынчалдыр чырызын.

Моисейниң берген хоойлузу

¹⁷ Мени ыдыктыг хоойлуну азы медээчилерниң өөредиин күш чок болдурар дээш келген деп бодаваңар. Мен оларның өөредиин күш чок болдурар эвес, а күүседир дээш келген мен! ¹⁸ Алыс шынны чугаалап тур мен: дээр биле чер-ле хевээр турар болза, ол бүгү боттанмаан шаанда, ыдыктыг хоойлудан чаңгыс-даа эң хензиг үжүк, чаңгыс-даа шыйыг читпес. ¹⁹ Ынчангаш айтышкыннарның эң бичиизин-даа үрээр болгаш өскелерни база ынчаар кылырынга өөредир кижиге Дээрниң Чагыргазынга эң бичиизи боор. А айтышкыннарны күүседир база өскелерни ынчаар өөредир кижиге Дээрниң Чагыргазынга эң улуу боор. ²⁰ Силерге чугаалап тур мен: Бурганнын күзел-соруун фарисейлер болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларындан артык шынчы күүсетпес болзуңарза, Дээрниң Чагыргазынче кирбес силер.

Килең дугайында

²¹ Бурунгу өгбелерге мынча деп чугаалаанын дыңнаан силер: „Өлүрбө! А өлүрүкчү кижиге шүүгүгө төлептиг“^а. ²² А Мен ам силерге

^а Хост. 20:13.

бодунуң чанында кижиге килеңнээн кижиге* безин шүүгүгө төлептиг деп тур мен. Кым бодунуң чанында кижиге: „Чөгөнчиг хей!“ — дээрил, ону дээди иудей Чөвүлелге эккеп шиидер, а кым: „Мелегей!“ — дээрил, ол дээш, тамының одунга өрттенип хып туруп, харыы тудар.

²³ Сен өргүл салыр бедигээшче Бурганга өргүлүн апаргаш, чанында кижиниң сенээ бир-ле хомудалын сактып келзинзе, ²⁴ өргүлүнү ону салыр бедигээш мурнунга каапкаш, баштай ол кижиге-биле барып эптежип ал. Оон дедир келгеш, ам-на Бурганга өргүлүн кыл.

²⁵ Сени буруудаткаш, шүүгү черинче апар чоруур кандыг-бир кижиге бар болза, ооң-биле орук ара эрте дээрэ эптежип ал. Оон башка адаанчың сени шииткекчиге хүлээдип бээр, а шииткекчи сени кара-бажың танныылыңга хүлээдиптерге, ол сени кара-бажыңче киир октаптар. ²⁶ Сенээ чугаалап тур мен: өрөнни сөөлгү көпеекке чедир төлеп бербээн шаанда, оон үнүп шыдавас сен.

Кады чурттаан эжинге өскерилбезиниң дугайында

²⁷ „Кады чурттаан эжинге өскерилбе“^а — деп чугаалаанын дыңнаан силер. ²⁸ А Мен силерге херэеженче туралап кайгапкан кижиге-ле ооң-биле сагыжында өскерилпкени ол деп чугаалап тур мен. ²⁹ Оң караан сени бачытче чыгаар болза, ону ушта казып, октавыт! Бүгү мага-бодунну тамыже киир октадырының орнунга, ооң бир кезээнден адырлыры сенээ дээрэ. ³⁰ Оң холуң сени бачытче чыгаар болза, ону одура шаап, октавыт! Бүгү мага-бодунну тамыже киир октадырының орнунга, ооң бир кезээнден адырлыры сенээ дээрэ.

Чарлышкын дугайында

(Мф. 19:9; Мк. 10:11-12; Лк. 16:18)

³¹ Мынча деп чугаалаан-дыр: „Кадайы-биле чарлып турар кижиге чарлышкын херечилелин аңаа бээр ужурлуг“^б. ³² А Мен болза, кадайының самыраанындан өске кандыг-бир чылдагаан-биле оон чарлып турар кижиге ону ашаанга өскерлиринче албадапкан боор деп чугаалап тур мен. А ол ышкаш бодунуң ашаандан чарылган херэеженни кадайланып алган кижиге база ашак-кадайның аразында шынчы чорукту үрээни ол.

* ^{5:22} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Килеңнээн кижиге» деп сөстөргө «Хей черге» деп сөстөрни немээн.

^а Хост. 20:14. ^б Ы. х. к. 24:1.

Даңгырактар дугайында

³³ Бурунгу өгбелеривиске мынча деп база чугаалаанын дыннаан силер: „Аксы-дангыраанны сагып чор. Дээрги-Чаякчының мурнунга аашкынган чүвөнни күүсет“^а. ³⁴ А Мен силерге шуут-ла дангыраглаванар деп чугаалап тур мен: дээр-биле-даа, чүге дээрге ол Бурганның дүжүлгези-дир; ³⁵ чер-биле-даа, чүге дээрге аңаа Бурганның буду дыштаныр-дыр; Иерусалим-биле-даа, чүге дээрге ол өндүр улуг Хаанның хоорайы-дыр; ³⁶ бодунуң бажың-биле-даа, чүге дээрге чангыс-даа дүгүннү ак азы кара кылып шыдаар эвес сен. ³⁷ Чүгле ылап „ийе“ болза, „ийе“ деп, ылап „чок“ болза, „чок“ деп чорунар. А аңаа немей чугаалаан бүгү чүве — эрликтен келген-дир.

Дайзыннарыңарга ынак болуңар

(Лк. 6:27-36)

³⁸ „Карактың долуу карак, диштиң долуу диш“^б — дээнин дыннаан силер. ³⁹ А Мен силерге мынча деп тур мен: бузуттуг кижиге удурланма. Оң талакы чаагыңче дажыпкан кижиге солагай талазын база дөгөп бер. ⁴⁰ Хөйлөниң хунаап алыр дээш, чаргы-чаалы үндүргөн кижиге тонунну база уштуп бер. ⁴¹ Сени ооң-биле кады бир километр эртеринче албадапкан кижиге-биле кады немей база бир километрни эрт. ⁴² Сенден диленген кижиге бер, сенден чегдинген кижиге бербес мен диве.

⁴³ „Чанында кижиге ынак бол^в, а дайзыныңны көөр хөңнүң чок бол“ — деп чугаалаанын дыннаан силер. ⁴⁴ А Мен ам силерге мынча деп тур мен: дайзыннарыңарга ынак болуңар, силерни истеп сүргеннер дээш, мөргүңер*. ⁴⁵ Ооң ачызында Дээрде Адаңарның ажы-төлү боор силер. Ол Бодунуң хүнүңге бузуттуг-даа, буянның-даа улустуң кырынга деңге хүннээрин чарлык бооп, эки-даа, бак-даа улусче чаъзын деңге чагдырып турар болгай. ⁴⁶ Чүге дээрге чүгле силерге ынак улуска ынак болзуңарза, чүү дээш шаңнал алыр силер? Үндүрүг хавырыкчылары база ынчалдыр кылып турар болгай. ⁴⁷ Чүгле боттарыңарның эш-өөрүңер-биле мөңдөлөп чоруур болзуңарза,

* ^{5:44} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Силерни каргап турарларны алгап йөрөөңер, силерни көөр хөөн чок улуска буяндан кылыңар, силерни хомудатканнар дээш, мөргүңер» — деп сөстөрнү немээн.

^а Сан. 30:3. ^б Хост. 21:24. ^в Лев. 19:18.

онзагай чүнү кылып чорууруңар ол? Өске чоннар улузу база ынчалдыр кылып турар болгай.

⁴⁸ Ынчангаш Дээрде Адаңарның болбаазыны дег, ындыг болбаазың бооп көрүңер.

Ядыыларга ачы-дуза дугайында

6 ¹ Көрдүңер бе, чүгле улус-ла силерни көрзүн дээш, Бурганга таарымчалыг херектерни улус мурнунга кыла бербенер: ынчалзыңарза, Дээрде Адаңарның шаңналын албас силер.

² Ынчангаш ядыыларга хайырлал берип тура, ийи арынныгыларның, улус оларны мактазын дээш, синагогалар болгаш кудумчуларга кыла бээри дег, хөйгө чарлаттынмаңар. Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: олар бодунуң шаңналын пөктүр ап алганнар-дыр. ³ А сен чединмес кижиге дузалап турунда, оң холуң чүнү кылып турарын солагай холуң билбезин. ⁴ Сээң ол хайырлалың чажыт болзун. Ынчан бүгү чажыт чүвени көрүп турар Адаң сени шаңнаар*.

Мөргүл дугайында

(Лк. 11:2-4)

⁵ Мөргүп тура, синагогалар болгаш кудумчу белдирлеринге туруп алгаш, кижиге бүрүзү оларны көрзүн дээш, мөргүүрүңге ынак ийи арынныгылар дег болбанар. Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: олар бодунуң шаңналын пөктүр ап алганнар-дыр. ⁶ А сен мөргүп тура, өрээлинче кире бергеш, эжиң хаап алгаш, көзүлбес Адаңга мөргү. Ынчан бүгү чажыт чүвени көрүп турар Адаң сени шаңнаар*.

⁷ А мөргүп тура, өске чоннар улузу дег, артык сөстөр этпенер. Олар хөй шуугаарывыска, Бурган бисти дыннап каар деп кордаарлар. ⁸ Оларга дөмей болбанар, чүге дээрге Адаңардан дилеп четтикпейн чыдырыңарда-ла, Ол силерге чүү херегин билир. ⁹ Мынчаар мөргүп чоруңар:

„Дээрде Адавыс!

Сээң адың алдаржызын!

¹⁰ Сээң Чагырган чедип келзин.

Дээрге дег, черге база

Сээң күзел-сорууң чогуп бүтсүн.

¹¹ Амыдыраар хлеб-тараавысты

бөгүн биске хайырла.

* ^{6:4,6,18} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Шаңнаар» деп сөске «Ажы-биле» деп сөстү немээн.

- 12 Биске буруулуг улусту өршээгенивис дег, бачыттарывысты база биске өршээ.
- 13 Бисти күткүлгеге алыспас кылып көр, ол ышкаш бузуттудан бисти адырып көр. [Чүге дээрге Сээн Чагырган, күжүн база алдарын кезээ мөңгедө турар. Аминь.]*“

14 Улустун үүлгедиглерин өршээр болзунарза, Дээрде Аданар база силерниң үүлгедиглеринерни өршээр. 15 А улустун үүлгеткен багын өршээвезинерзе, Дээрде Аданар база силерниң үүлгедиглеринерни өршээвес.

Шээрленириниң дугайында

16 Шээрленип тургаш, ийи арынныглар дег, хөлүө берген чорбанар. Олар боттарының шээрленип турарын улус көрзүн дээш, арын-шырайын ажаавастар. Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: олар бодунуң шаңналын пөктүр ап алганнар-дыр. 17 А сен шээрленип тура, бажың дүгүн шеверленип, арның чуп ал. 18 Шээрленип турарыңны чажыт бүгү чүвени көрүп турар Адандан өске кым-даа билбезин. Ынчан чажыт бүгү чүвени көрүп каар Адаң сени шаңнаар**.

Бурган эртине-байлактан чугула

(Лк. 12:22-34; 11:34-36; 16:13)

19 Бодунарга эртине-байлакты черге чыгбаңар, аңаа ону үзүт-ховаган үгдередиң кааптар, дат тудуп чиптер база оорлар бажыңче шургуп киргеш, оорлап аппаар. 20 Эртине-байлаңарны дээрге чыып алыңар, аңаа ону үзүт-ховаган-даа, дат-даа чивес база оорлар-даа шургуп киргеш, алгаш барбас. 21 Чүге дээрге эртине-байлаңар кайда болдур, чүрээнер база ында боор.

22 Мага-боттуң чырыткызы — карак ол-дур. Ынчангаш карактарла кадык болза, бүгү мага-бодунну чырык дола бээр. 23 А карааң четпестээн*** болза, бүгү мага-бодунну караңгы бүргээр. Ынчаарга

* 6:13 Эң бүзүрелдиг грек сөзүглелдерде: «Чүге дээрге Сээн Чагырган, күжүн база алдарың кезээ мөңгедө турар. Аминь» — деп сөстөр таварышпайн турар.

** 6:4,6,18 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Шаңнаар» деп сөске «Ажыы-биле» деп сөстү немээн.

*** 6:22,23 «Кадык карак» деп көжүргөн уткалыг чугаа иудей чонда чаагай сеткилди көргүскен, а «Четпестээн карак» — чазый-харам чорукту көргүскен боор.

сенде бар чырык караңгы апарган болза, ол караңгы кайы хире дүмбей деп!

24 Кым-даа ийи дээргиге хары угда бараан бооп шыдавас: чок-ла болза бирээзин көрбөс, а өскезинге ынак боор азы бирээзинге кызып бараан болгаш, өскезин тоовас боор. Силер база Бурганга болгаш акша-мөңгүңгө хары угда бараан болуп шыдавас силер.

25 Ынчангаш силерге чугаалап тур мен: амыдыраар дизе — чүнү ижер-чиирил деп; мага-бодунарга — чүнү кедерил деп сагыш човаванар. Амыдырал чүгле аыш-чемден хамаарышпас, а мага-бот хептен чугула. 26 Дээрниң куштарын көрүнерден: олар тараа тарывас, дүжүдүн ажаавас, аңмаарже шыгжавас-тыр, ыңдыг-даа болза Дээрде Аданар оларны ашкарып-чемгерип турар-дыр. А силер куштардан оранчок үнелиг болгай силер! 27 Силерниң аранардан кайыңар ол бүгү дээш сагыш човааш, назынын оода-ла бир шак хире узадып шыдааныл? 28 Хеп-даа дээш, чүге сагыш човаар силер? Шөлде лилия чечектерниң канчаар өзөрин көрүнерден: ажылдавас, аргыттынмас болгайлар. 29 Ынчалза-даа Соломон хаан безин бодунуң бүгү өндүр чаагайы-биле ол чечектерниң оода кайы-бирээзи дег кеттинип көрбээнин силерге чугаалап тур мен. 30 Шөлде бөгүн бар, а даарта суугуже киир октаптар оыт-сигенни безин Бурган ынчалдыр хепкерер болганда, а силерни кайы хире хепкерер деп бодаар силер, чегей бүзүрелдиглер!

31 Ынчангаш сагыш човаванар база: „Чүнү чиир бис?“ „Чүнү ижер бис?“ азы „Чүнү кедер бис?“ — деп туруп бербенер. 32 Өске чоннар улузу ол бүгү дээш хөлзеп чоруур. А Дээрде Аданар силерге ол бүгү херек дээрзин билир. 33 Чүнү-даа мурнай Бурганның Чагыргазыңга башкартырын кызыңар, Бурганның силерни кылзын деп күзөөн чүвезин кылыңар. А Ол силерге арткан бүгү чүвени бээр. 34 Ынчангаш даартагы хүн дээш сагыш човаванар. Даартагы хүн боду дээш боду сагыш човаар: хүн бүрүзүңдө бодунуң ажаанзыралы баш ажыг боор.

Өскелерни шиитпенеңер

(Лк. 6:37-38, 41-42)

7 1 Кымны-даа шиитпенеңер, Бурган ынчан силерни база шиитпес. 2 Чүге дээрге өскелерни канчаар шииде-дир силер, Бурган силерни база ынчаар шиидер, а кандыг хемчээл-биле хемчээй-дир силер,

* 6:27 Бо шүлүктүң өске утказы: «Силерниң аранардан кайыңар, сагыш човааш, дурт-сынын оода бир кыры дурту хире узадып шыдааныл?» — бооп чадавас.

Бурган силерге база ынчаар хемчээр. ³Бодуннун караанда чудукту эскербейн чыткаш, чанында эжиңниң караанда чартыны чүге эскерип каар сен? ⁴Бодуннун караанда чудук бар хиренде, чанында эжиңге канчап: „Караанда чартыны ап кааптайн“ — дээр сен? ⁵Ийи арынның ол-дур! Баштай бодуннун караанда чудукту уштуп каавыт, эжиңниң караандан чартыны канчаар уштурун ынчан көрүп каар сен.

⁶Ыттарга ыдыктыг чүүлдер каап бербенер, хаваннар мурнунга ак шуру эргине чашпанар. Оон башка ыттар эглип келгеш, бодунарже халдап кээр, а хаваннар эртиненерни таптай базып кааптар.

Дилениңер, дилеңер, эжикти соктаңар

(Лк. 11:9-13)

⁷Дилениңер, силерге бээр; дилеңер, тып аар силер; эжикти соктаңар, силерге ажыдып бээр. ⁸Диленген кижиге бүрүзү алып, дилеңер кижиге бүрүзү тып алып, соктаан кижиге бүрүзүңге ажыдып бээр.

⁹Оглу хлеб айтырарга, силерниң аранардан кым олче даш сунарыл? ¹⁰А балык айтырарга, кым чылан сунуп чыдарыл? ¹¹Каржы-бакдаа тургаш, ажы-төлүңерге буянның белек берип билир болзунарза, Дээрде Адаңар Оон диленген улуска кайы хире хөй ачы-буян хайырлалын бербес деп! ¹²Ынчангаш силерге улус кандыг хамаарылгалыг болзун деп күзей-дир силер, боттарыңар база улуска ындыг хамаарылгалыг болуңар. Моисейниң хоойлузунун база медээчилерниң өөредииниң алыс утказы мында болдур ийин.

Тар эжик

(Лк. 13:24)

¹³Тар эжик дамчып кириңер, чүге дээрге өлүм эжи алгыт, а ынаар чедире бээр орук делгем, хөй улус ол орук-биле бар чыдар. ¹⁴Ынчалза-даа амыдыралдың эжи тар, а ынаар чедире бээр орук кызаа, ону тып чедип кээр улус эвээш.

Улусту кылган ажылының үре-түннелинден билип аар

(Лк. 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵Меге медээчилерден кичээниңер. Олар силерге хой кежи эштип алган чедип кээр, а херек кырында араатан бөрүлөр боор. ¹⁶Оларны кылган ажылының үре-түннелинден танып аар силер. Тенниг чадан ыяштан виноград чимизин азы тенниг оотпактан смоква чимизин чыыр ийикпе? ¹⁷Шак ынчаар эки ыяш чагай чимис бээр, а багай ыяш багай чимис бээр. ¹⁸Эки ыяш багай чимис бербес, а багай ыяш

эки чимис бербес. ¹⁹Эки чимис бербестеэн ыяштарны кескеш, отче киир октаптар. ²⁰Ынчангаш оларны кылган ажылының үре-түннелинден билип аар силер.

²¹Меңээ: „Дээрги! Дээрги!“ — деп турар кижиге болган-на Дээрниң Чагыргазынче кирип шыдавас, а чүгле Мээң Дээрде Адамның күзел-соруун күүседип чоруур кижиге кирер. ²²Ол хүн Меңээ дыка хөй улус мынча дижи бээр: „Дээрги! Дээрги! Силерниң адыңардан суртаалдавайн келдивис бе? Силерниң адыңар-биле буктарны үндүр сывыртавайн турдувус бе? Силерниң адыңар-биле дыка хөй кайгамчык чүүлдерни кылбадывыс бе?“ ²³Мен ынчан оларга үзе сөглээр мен: „Мен силерни кажан-даа билбес чордум. Бачыт үүлгедикчилери, Менден ыранар!“

Ийи бажың тудукчузу

(Лк. 6:47-49)

²⁴Ынчангаш Мээң бо сөстөримни дыңнап турар база херек кырында сагып чоруур кижиге бүрүзү бодунун бажының хая кырынга тудуп алган угаанныг кижиге дөмей. ²⁵Чаъс кудуп, хемнер дажып, хатшуурган киткээш, бажыңны хөме тавараан. А ол бузулбаан, чүге дээрге оон таваан хаяда салган-дыр. ²⁶Ынчаарга Мээң сөстөримни дыңнап турар, ынчалза-даа херек кырында сагывас кижиге бүрүзү бодунун бажыңны элезин кырынга туткан сээдең кижиге дөмей. ²⁷Чаъс кудуп, хемнер дажып, хатшуурган киткээш, бажыңны хөме тавараан. А ол коргунчуг дааш-биле буступ кээп дүшкен».

²⁸Иисус ол чугаазын доозуптарга, чыылган чон Оон берген өөредиин кайгап ханмаан. ²⁹Чүге дээрге Ол улусту ном-хоойлу тайылбырлакчызы ышкаш эвес, а эрге-чагырга ээлээн кижиге ышкаш өөредип турган.

Экирбес кеш аарыглыг кижини экирткени

(Мк. 1:40-45; Лк. 5:12-16)

8 ¹Иисус дагдан бадып кээрге, эндерик хөй чон Ону эдерип чорупкан. ²Анаа экирбес кеш аарыглыг кижиге чедип келгеш, Оон мурнунга дис кырынга олургаш: «Дээрги! Күзээр-ле болзунарза, мени арыглап каап шыдаар силер» — дээн. ³Иисус холун сунуп, ол кижиге дээскеш, мынча дээн: «Күзеп тур мен, арыгланы бер!» Экирбес кеш аарыгы дораан-на ол кижиден сойлу берген. ⁴Иисус ынчан анаа мынча дээн: «Дыңна, бо дугайында кымга-даа чугаалава. Баргаш, Бурганның бараалгакчызынга барып көстүп каг. Оон соонда Моисейниң

хоойлузунда айытканын ёзугаар Бурганга өргүлдү кыл. Сен ол өргүлүн-биле экирээниңни улуска херечилеп көргүскен боор сен».

Чүс шериг баштыңчызының чалчазын экирткени

(Лк. 7:1-10)

⁵ Иисус Капернаумга чедип кээрге, рим чүс шериг баштыңчызы Аңаа чоокшулап келгеш, дуза дилээн. ⁶ Ол мынча дээн: «Дээрги, мээң бир чалчам бажыңымда мунчурааш, аажок хинчектенип чыдыр». ⁷ Иисус аңаа: «Мен ам баргаш, ону экиртип каар мен» — деп харыылаан. ⁸ Чүс шериг баштыңчызы мынча дээн: «Дээрги, бажыңымның эргинин Силерге артадырынга төлөп чок кижидир мен. Чүгле дужаап көрүнер: мээң чалчам ынчан экирий бээр. ⁹ Мен бодум чагырга адаанда кижидир мен, бодумнун чагырган шериглерим база бар. Оларнын бирээзинге „Бар“ дээримге, бар чыдар; өскезинге „Бээр кел“ дээримге, чедип кээр; чалчамга „Моңу кыл“ дээримге, кылып каар болгай».

¹⁰ Иисус ындыг чугаа дыңнааш, кайгай берип, Ону эдерип чораан улуска мынча дээн: «Израильден кымда-даа мындыг улуг бүзүрөл барын көрбөөнимни чугаалавас аргам чок-тур! ¹¹ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: чөөн база барыын чүктен келген дыка хөй улус Дээрниң Чагыргазынга Авраам, Исаак болгаш Иаков олар-биле кады дойлаар олуттарны ээлептер. ¹² А Дээрниң Чагыргазының улузу боор кылдыр баш бурунгаар көрүп каан улус дүмбей караңгыже үндүр сывыртадып аар. Аңаа чүгле ыы-сыы болгаш диштер кыжыраажы дыңналыр». ¹³ Иисус оон чүс шериг баштыңчызынга: «Чана бер. Бүгү чүве сээң бүзүрелиң ёзугаар болур» — дээн. Чүс шериг баштыңчызының чалчазы ол дораан экирий берген.

Иисустуң хөй улусту экирткени

(Мк. 1:29-34; Лк. 4:38-41)

¹⁴ Иисус Пётрнун бажыңыга келгеш, ооң кат-иези халыын аарыгдан изип-хып чыдарын көрүп каан. ¹⁵ Ол ооң холунга дээптерге, эьдиниң изии дораан чавырлы берген. Херээжен туруп келгеш, Иисуска бараан болуп эгелээн. ¹⁶ Кежээ дүшкенде, Аңаа эндерик хөй букшуураан улус эккелгеннер. Ол Бодунун сөзү-биле буктарны үндүр сывыртааш, хамык аарыг улусту экиртип каан. ¹⁷ Медээчи Исаияны дамчыштыр медеглеттинген: «Ол биске онаажыр ужурлуг хилинчекти Боду чүктээш, бистиң човаланывысты ап алды»^a — дээн сөстөр боттаныр ужурлуг турган болгаш, ол бүгүнүң ынчаар болганы ол.

^a Ис. 53:4.

Иисусту эдерери берге

(Лк. 9:57-62)

¹⁸ Бодун долгандыр турар мөөң чонну көрүп кааш, Иисус өөреникчилеринге хөлдүн ол чарыынче эжиндирип жеже бээрин дужааган. ¹⁹ Аңаа бир ном-хоойлу тайылбырлакчызы чедип келгеш: «Башкы, кайнаар-даа баар болзунарза, Силерни эдерер мен» — дээн. ²⁰ Иисус: «Дилгилер үнгүрлүг болур, дээрниң куштары уялыг болур, а Кижиди амытан Оглунга кум кыннып аар чер безин тывылбас-тыр» — деп харыылаан. ²¹ Ооң өске өөреникчизи Аңаа: «Дээрги! Баштай баргаш, ачамны хөөржүдүп каарын чөпшээрер» — дээн. ²² А Иисус аңаа мынчаар харыылаан: «Мени эдер! Өлүглер боттарының өлүг кижилерин хөөржүдүп тургай аан».

Иисустуң шуурганны томаартканы

(Мк. 4:35-41; Лк. 8:22-25)

²³ Иисус хемеже олуруптарга, өөреникчилери Ону эдерип олурупканнар. ²⁴ Хенертен хөлге күштүг шуурган эгелеп, чалгылар хемени хөме шаап эгелээн. А Иисус удуп чыткан. ²⁵ Өөреникчилери Ооң чанынга келгеш, Ону оттурупкаш: «Дээрги! Бисти камгалаңар, дүжүп өлдүвүс-ле!» — деп алгыржы бергеннер. ²⁶ Иисус оларга мынча дээн: «Чегей бүзүрелдиглер, чүге ындыг кортук силер?» Ол оон туруп келгеш, хат биле сугну томаарыыр кылдыр чагырарга, шуут-ла ыржымшыпшың апарган. ²⁷ Улус кайгаанындан аайын тыппайн турган: «Хат биле суг безин Аңаа чагыртып турар, бо чүү адам Кижил?»

Букшуураан ийи кижини экирткени

(Мк. 5:1-20; Лк. 8:26-39)

²⁸ Иисус хөлдүн ол чарыында Гадараның* черинче кежип кээрге, чевег-куйлардан Аңаа уткуй букшуураан ийи кижиди үнүп келген. Олар аажок дүржөк боорга, кым-даа ол оруктап чоруурундан сестир турган. ²⁹ «Бурганның Оглу, Силерге бистен чүү херегил? — деп, олар алгыржып үнгеннер. — Силер бисти доктааткан хуусаа бетинде хинчектээр дээш бээр келдиңер бе?»

³⁰ Олардан ыракта бир кодан хаван одарлап чораан. ³¹ Буктар Иисустан дилеп, ээрежип эгелээннер: «Бисти бо улустан үндүр сывырар

* 8:28 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Гадараның» эвес, а «Герасаның» азы «Гергесаның» деп бижээн.

болзунарза, кодан хаванче чорудуп көрүнер!»³² Иисус оларга мынча дээн: «Барынар!» Буктар улустан үнгөш, хаваннарже кире бергеннер. Ол дораан кодан хаван чүмү-биле кадыр элден хөлчө шурай бергөш, дүжүп өлүп калган.³³ Хаван кадарчылары дезип ыңай болганнар. Олар хоорайга баргаш, болган бүгү чүүлдү, букшуурааннар-биле чүү болганын база, чугаалап четкеннер.³⁴ Хоорайжылар ынчан дөгерези Иисуска уткуй үнүп келгеннер. Ону көрүп кааш, оларның чурттаан черинден чоруй баарын Оон дилеп эгелээннер.

Иисустуң чартыктаан кижиниң бачыттарын өршээгени

(Мк. 2:1-12; Лк. 5:17-26)

9 ¹Иисус хөлдүн ол чарыынче хемелиг эжиндирип кеже бергөш, Бодунуң чурттаан хоорайынче ээп келген. ²Бир чартыктаан кижини элээн каш кижини Анаа дөжээниниң кырынга көдүрүп эккелген. Иисус оларның бүзүрелин көргөш, чартыктаан кижиге: «Дидим бол, оглум! Бачыттарың өршээттинген-дир» — дээн. ³Ынчан ном-хоойлу тайылбырлакчыларының чамдыызы иштинде мынча деп бодаан: «Бо кижини Бурганны дора көрүп тур!»

⁴Иисус оларның бодалдарын билир болгаш, мынча дээн: «Силернин чүректинерде чүге ындыг бак сагыш барыл? ⁵Чүнү чугаалаары беленил: „Бачыттарың өршээттинген-дир“ — дээри бе азы: „Туруп келгөш, чорувут“ — дээри бе? ⁶Ынчаарга Кижини амытан Оглу чер кырынга бачыттарны өршээр эргелиг дээрзин билип алынар...» — Иисус ынчан чартыктаан кижиге мынча дээн: «Туруп келгөш, дөжээни алгаш, бажыңынче чорувут». ⁷Ол кижини туруп келгөш, бажыңынче чорупкан. ⁸Чыылган чон ону көргөш, коргуп-сүртеп, ындыг эрге-чагырганы кижини амытанга хайырлаан Бурганны алдаржыдып турган.

Иисустуң Матфей Левийни кый дээни

(Мк. 2:13-17; Лк. 5:27-32)

⁹Ол черден улаштыр чорупкаш, Иисус Матфей дээр кижини көрүп каан. Ол кижини үндүрүг хавырап черинге үндүрүг хавырып олурган. Иисус анаа: «Мени эдерип чорувут» — деп чугаалаан. Ол туруп келгөш, Ону эдерип чорупкан.

¹⁰Оон соонда Иисус бир-ле катап Матфейнин бажыңынга чеменип олурда, анаа хөй үндүрүг хавырыкчылары база өске-даа бачыттыг кижилер чыгып келген. Олар Иисус болгаш Оон өөреникчилери-биле кады чемненгеннер. ¹¹Фарисейлер ону көргөш, Иисустуң өөреникчилеринден: «Силернин Башкынар чүге үндүрүг

хавырыкчылары-биле база бачыттыг улус-биле кады чемненип олурары ол?» — деп айтырганнар.

¹²Ону дыңнап кааш, Иисус мынча дээн: «Эмчи кадык эвес, а аарыг улуска херек болгай. ¹³Баргаш: „Өргүлдү эвес, өршээлди күзеп тур мен“^a — дээн сөстөрниниң утказын билип алынар. Мен бо делегейге „Актыг, бачыт чок бис“ дээр улусту эвес, а бачыттыг улусту кый дээр дээш келген мен!»

Шээрленириниң дугайында

(Мк. 2:18-22; Лк. 5:33-39)

¹⁴Оон соонда Иисуска Иоанның өөреникчилери келгөш, айтырып салганнар: «Чүге бис база фарисейлер үргүлчү шээрленир улус бис, а Силернин өөреникчилеринер чүге шуут ынчанмазыл?» ¹⁵Иисус оларга мынчаар харыылаан: «Күдээ оол олар-биле кады турар шагда, куда доюнга оон эштери оолдар кудараар деп бе? Ынчалза-даа күдээ оолду олардан чарып аппаар хүннер чедип кээр, чогуум-на ынчан олар шээрлени бээрлер. ¹⁶Кым-даа эрги хепке чаа пөстен чамашкы салбас, ынчаар болза, чамашкы эрги пөстү чыбырылдыр тыртыптар, а ойбак оон-даа улуг аппаар. ¹⁷Кым-даа чаа дүшкен араганы эрги көгээрже кутпас, ынчаар болза, чаа арага көгээрни деже тептер, ынчан арага-даа төктүп каар, көгээр-даа сандан үнер. Чаа араганы чаа көгээрже кудар херек, ынчан арага-даа, көгээр-даа бүдүн артар».

Дарганың уруун диргискени болгаш

аарыг херээженни экирткени

(Мк. 5:21-43; Лк. 8:40-56)

¹⁸Иисус олар-биле чугаалажып турда, Анаа бир дарга кижини чедип келгөш, дис кырынга олуруп, мөгөйгөш: «Мээң уруум өлүрүнүң кырында тур, ынчалза-даа Силер чедип келгөш, холунарны анаа дегзип көрүнер — ол дириг артар» — дээн. ¹⁹Иисус өөреникчилери-биле кады ону эдерип чорупкан. ²⁰Хенертен он ийи чыл дургузунда ханы төктүп аараан херээжен Иисустуң артындан чедип келгөш, Оон хевиниң ужунга дээй каапкан. ²¹Ол иштинде: «Оон оода-ла хевинге дээпсимзе, экирий бээр боор мен» — деп бодаан. ²²Иисус эргилгөш, ону көрүп кааш, мынча дээн: «Кызым, дидим бол! Бүзүрелиң сени экиртип-камгалап кагды». Шак ол өйдөн бээр демги херээжен кадык апарган.

^a Ос. 6:6.

²³ Иисус дарганың бажыныңче кирип келгеш, шоор ойнакчыларын база аймап-хөлзээн чонну көрүп каан. ²⁴ Ол: «Үнүп чоруңар! Бо уруг өлбээн, а удуп чыдар кижидир!» — дээн. Ынчаарга улус Ону кочулап эгелээн.

²⁵ Хамык улусту албадап үндүрүптөргө, Иисус уругнун өрээлинче киргеш, ооң холундан тудуп аарга, ол туруп келген. ²⁶ Болган чүүл дугайында дамчыыр чугаа ук черни бир кылдыр тарай берген.

*Иисустуң ийи согур кижини база
үнү чок кижини экирткени*

²⁷ Иисус оортан чоруптарга, ийи согур кижиди Ону эдерип: «Давидтин Оглу, бисти кээргеп, өршээңер!» — деп кыйгырып чораан.

²⁸ Иисус бажыңче кире бээрге, согурлар Аңаа чоокшулап келгеннер. Ол: «Силерге Мээң дузалап шыдаарымга бүзүрөп тур силер бе?» — деп айтырган. Согурлар: «Ийе, Дээрги!» — деп харыылааннар. ²⁹ Иисус ынчан оларның карактарынга деггеш: «Бүзүрелиңер аайы-биле ынчалдыр болгай аан» — дээн. ³⁰ Ол-ла дораан оларның карактары көрө берген. А Иисус оларга: «Кым-даа Мени кымыл дээрзин билбес болзун» — деп аажок шыңгыы чагып каан. ³¹ Ынчалза-даа ол ийи кижиди чоруткаш, Ооң дугайында чугааны чоок-кавыга тарадыпкан.

³² Олар оон чаа-ла чоруп турда, кезек улус Иисуска букшуураан, үнү чок кижини эккелген. ³³ Букту үндүр сывырыптары билек, үнү чок кижиди чугаалап эгелээн. Улус кайгап-харап: «Израильге ындыг чүвени улус кажан-даа көрбээн!» — дижип турган. ³⁴ А фарисейлер: «Иисус буктарны оларның ноянынын күжү-биле үндүр сывырып турар-дыр» — деп турганнар.

Кадарчы чок хойлар

³⁵ Иисус бүгү хоорайларны, суурларны эргий кезип, синагогаларга улусту өөредип, Дээрнин Чагыргазынын дугайында Буянныг Медээни суртаалдап база кандыг-даа аарыг-аржыктан экиртип чораан.

³⁶ Чыылган мөөң чонну көргөш, Иисус улусту кээргей берген, чүгө дээрге олар, кадарчызы чок хойлар дег, канчаар-даа харык чок база могап-турупкан болганнар. ³⁷ Ол өөреникчилеринге мынча дээн: «Ажаар дүжүт хөй, а ажилдаар улус эвээш-тир. ³⁸ Ынчангаш дүжүт ажаалдазынын Ээзинден дилеңер: Ол шөлдерге ажилдаар улустан ам-даа чорутсун».

Иисустуң он ийи элчинни шилип алганы

(Мк. 3:13-19; 6:7-13; Лк. 6:12-16; 9:1-6)

10 ¹ Иисус Бодунун эң чоок он ийи өөреникчизин чыып алгаш, оларга буктарны үндүр сывырар база кандыг-даа аарыг-аржыктан экиртир эрге-күштү берген. ² Он ийи элчинниң аттары бо-дур: оларның баштайгызы боор Пётр деп адаткан Симон биле ооң дуңмазы Андрей, Зеведейниң оглу Иаков биле ооң дуңмазы Иоанн, ³ Филипп биле Варфоломей, Фома биле үндүрүг хавырыкчызы Матфей, Алфейниң оглу Иаков биле Фаддей*, ⁴ Симон Кананит** биле сөөлүндө барып Христосту садыпкан Иуда Искариот.

⁵ Иисус он ийи элчинин чорудуп тура, мындыг айтыышкын берген: «Өске чоннар улунуңче-даа, Самарияның хоорайларынче-даа барбанар. ⁶ Хамыктын мурнунда Израильдин чонунуң өлүп читкен хойлар дег улунуңче барынар. ⁷ Баргаш: „Дээрнин Чагыргазы чоокшулап келген-дир!“ — деп суртаалданар. ⁸ Аарыг улусту экиртиңер, өлүглерни катап диргизинер, экирбес кеш аарыглыгларны арыгланар, буктарны үндүр сывыртанар. Халаска алган силер — халаска беринер. ⁹ Орукче үнерде, бодуңарга алдын, мөңгүн, чес чоостар албанар. ¹⁰ Орукче үнерде, диленир хап-сава-даа, солуттуңар хеп-даа, кедер идик-даа, даянгыыш-даа албанар, чүгө дээрге ажилдаан кижиди амыдыраар аыш-чеминге төлептиг боор.

¹¹ Кандыг-бир хоорайга азы суурга чедип келгеш, ында төлептиг кым барын билип алгаш, чоргукеге чедир ооң бажыңыңа туруңар. ¹² Ол бажыңче кирип келгеш, ээлерин: „Амыргын-на бе!“ — деп мендилеңер. ¹³ Бажың силернин мендиңерге төлептиг болза, күзээн амыр-тайбыңыңар орта артып калзын, а төлептиг эвес болза, аңаа күзээн амыр-тайбыңыңар чогул бүтпезин. ¹⁴ А кандыг-бир кижиди силерни хүлээп албас база сөзүңерни дыңналас болза, ол бажыңдан азы хоорайдан чоруп тура, будуңарда довуракты-даа кактап кааптыңар. ¹⁵ Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: ол хоорайга көөрдө, Содом биле Гоморрага безин шүүгү хүнүндө өршээл улуг боор.

* ^{10:3} Чамдык буруңгү грек сөзүглелдерде «Фаддей» эвес, а «Фаддей деп адаткан Леввей» деп бижээн.

** ^{10:4} Кананит — арамей дылдан укталган бо сөс Кана хоорайның адынга дүүшпес, а «Төрөөн чурту дээш, чүткүлдүг демисекчи» дээн уткалыг бооп чадавас (Лк. 6:15 көр).

Истеп сүрүүшкүннөр дугайында сагындырыг

(Мк. 13:9-13; Лк. 12:2-9; 21:12-17)

¹⁶ Дыннанар, Мен силерни өөр бөрү аразынче хураганнарны дег чорудуп тур мен. Ынчангаш чыланнар дег оваарымчалыг, көге-бугалар дег кем чок болунар. ¹⁷ Улустан кичээниңер. Олар силерни шиидери-биле дээди Чөвүлелдерге хүлээдип, синагогаларга эриидей бээр. ¹⁸ Мени дээш, силерни чагырыкчылар болгаш хааннар мурнунга эккеп тургузуптар, ынчан оларга база өске чоннар улузунга Мээң дугайымда херечилээр силер. ¹⁹ Олар силерни эккээрге, чүнү база канчаар чугаалаарыл деп сагыш човаванар. Чүнү чугаалаарынар силерге ол шакта илерей бээр. ²⁰ Чүге дээрге силер эвес, а Адаңарнын Сүлдези силерни дамчыштыр чугаалай бээр.

²¹ Акызы дунмазын, ачазы ажы-төлүн өлүрери-биле бериптер. Ажы-төлү база ада-иезинге удур тура халааш, оларны өлүрери-биле бериптер. ²² Хамык улус Мен дээш, силерни көрбестей бээр. Ынчалза-даа эчизинге чедир шыдашкан кижилер камгалалды алыр. ²³ Силерни бир хоорайга истеп сүре берзе, өскезинче дезиптиңер. Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: Израильдин хамык хоорайларын эргий кезип четтикпээниңерде-ле, Кижилер амытан Оглу чедип кээр.

²⁴ Өөреникчи башкызындан бедивес, а чалча дээргизинден бедивес. ²⁵ Өөреникчи башкызынга деңнешсе, сеткили ханар, а чалча дээргизинге деңнешсе, сеткили ханар. Бажың ээзин Веельзевул* деп адаар болза, ооң өг-бүлезиниң улузун оон-даа дора кылдыр адавас бе?

²⁶ Ынчангаш олардан кортпанар. Көстү бербес хире чажыт чүү-даа чок база илерей бербес хире бүдүү чүү-даа чок. ²⁷ Мээң силерге караңгыда чугаалаан чүвемни хүннүн чырыында чугаалаңар, силерниң кулаңарга сымыранган чүвемни шупту улуска дыңналдыр медегленер. ²⁸ Мага-ботту өлүрзе-даа, сүлдөңерни өлүрүп шыдавас улустан кортпанар. Сүлдөңерни-даа, мага-бодуңарны-даа тамыже кири октааш, узуткап шыдаар Бургандан коргуңар. ²⁹ Ийи бора-хөкпешти бир чес чоос-биле садып албас ийикпе? Ындыг-даа бол Адаңарнын күзел-соору чокта, оларнын чаңгызы-даа черже кээп дүшпес. ³⁰ А силернин бажыңар дүгүн безин санап каан болдур ийин! ³¹ Ынчангаш хей черге кортпанар: силер эндерик хөй бора-хөкпештен үнелиг силер!

* ^{10:25} Веельзевул — буктарның чагырыкчызы, эрликтин бир ады.

³² Мени улус мурнунга ажы-биле хүлээп көөр кижилер бүрүзүн Мен база Дээрде Адамның мурнунга хүлээп көөр мен. ³³ А Менден улус мурнунга ойталаар кижиден Мен база Дээрде Адамның мурнунга ойталаар мен.

Христоска бүрүн шынчы болуңар

(Мк. 9:41; Лк. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Мени бо делегейге амыр-тайбың эккээр дээш келген кылдыр бодаванар. Амыр-тайбың эвес, а аңгылажыг эккээр дээш, келген мен. ³⁵ Мен „Оглун ачазындан, уруун авазындан, кеннин кунчуундан аңгылаар дээш“ келген мен. ³⁶ „Кижиге өг-бүлезиниң улузундан өжөөнниг дайзыннар турбас апаар“^а.

³⁷ Ава-ачазыңга Менден артык ынак кижилер Менээ таарышпас. Оглу-кызыңга Менден артык ынак кижилер Менээ таарышпас. ³⁸ Бодунун белдир-кресин чүктөвөс база Мени эдербес кижилер Менээ таарышпас. ³⁹ Бодунун амы-тынын камгалап алыксаан кижилер амы-тынын ышкынып алыр. Ынчаарга амы-тынын Мен дээш ышкынар кижилер амы-тынын тып алыр. ⁴⁰ Силерни хүлээп аар кижилер Мени хүлээп ап турары ол, а Мени хүлээп аар кижилер Мени айбылап чоруткан Адамны хүлээп ап турары ол. ⁴¹ Медээчини, медээчи-дир сен дээш, хүлээп аар кижилер ооң шаңналын алыр. А Бурганга шынчы кижини, Бурганга шынчы-дыр сен дээш, хүлээп аар кижилер ооң шаңналын алыр. ⁴² Бо ынай, кошкак улустун бирээзинге, Мээң өөреникчим болганы дээш, аяк ишти-даа соок суг кудуп бээр кижилер бар болза, ол бодунун шаңналын канчап-даа чидирбесин силерге чугаалап тур мен“.

Иоанн Медеглекчиниң өөреникчилери

(Лк. 7:18-35)

11 ¹ Бодунун он ийи өөреникчизинге суртаалдап дооскаш, Иисус Галилеянын хоорайларыңга улусту өөредири-биле база суртаалдаары-биле улаштыр чорупкан.

²⁻³ Кара-бажыңга чыткан Иоанн Христостун кандыг ажыл-үүле кылып турарын дыңнааш, Олче бодунун өөреникчилерин*: «Чедип

* ^{11:2-3} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Бодунун өөреникчилерин» эвес, а «Бодунун ийи өөреникчизин» деп бижээн.^а Мих. 7:6.

кээр ужурлуг кижиге Силер силер бе азы өскезин манаар бис бе?» – деп айтырары-биле чорудупкан. ⁴Иисус оларга мынчаар харыылаан: «Көрүп база дыңнап турар чүвеңерни Иоаннга дамчыдып чедиңер: ⁵согурлар каракталып, аскактар кылаштап, экирбес кеш аарыглыглар арыгланып, дүлейлер дыңнап, өлүглер катап дирлип, ядыыларга Буянның Медээни дыңнадып турарын чугаалаар силер. ⁶Мени чигзиниг чок хүлээп алган кижиге амыр-чыргалдыг боор».

⁷Иоанның өөреникчилери чоруй баарга, Иисус чонга ооң дугайында чугаалап эгелээн: «Кургаг куруг ховуже чүнү көөр дээш барып чордунар? Хатка чайгаткан кулузунну бе? ⁸Ындыг эвес болза, чүнү көрүп чордунар? Каас-коя хептиг кижини бе? Ынчалза-даа каас-коя хептиг улус хааннар ордуларынга чурттаар болгай. ⁹Чүнү көөр бис деп бодадыңар? Медээчини бе? Ийе, медээчини. Харын силерге чугаалап тур мен: ол – медээчиден-даа артык кижиге-дир. ¹⁰Бижилгеде ол дугайында Бурганның: „Көр даан, Мээң төлээлекчим Сээң орууну белеткеп берзин дээш, ону Сени мурнай чорудуп тур мен“^a – дээн кижизи ол-дур. ¹¹Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: чер кырынга чурттап чораан бүгү улустуң аразында Иоанн Медеглекчиден арта берген кижиге чок. Ынчалза-даа Дээрниң Чагыргазында эң чөгенчиг кижиге оон улуг боор. ¹²Иоанн Медеглекчинин суртаалдап эгелээн хүннеринден амдыгаа чедир Дээрниң Чагыргазынга удур доктаадыр ужур чок халдаашкын чоруп келген база хөй улус ону күш-биле эжелеп алыксап турар. ¹³Бүгү ыдыктыг хоойлу болгаш хамык медээчилер Иоанның кээр мурнунда ол бүгүнүң дугайында өттүр билип медеглеп турганнар*. ¹⁴А хүлээп аар деп бодаар болзуңарза, Иоанн дээрге ооң чедип кээрин баш бурунгаар медеглеп каан Илия ол-дур. ¹⁵Дыңнаар кулаа бар кижиге дыңназын!

¹⁶Бо салгалдың улузун Мен кымның-биле деңнэйн? Олар базаар шөлүңгө олуруп алгаш, бир чамдыызы өскелеринге мынча деп алгырышкан бичии уруглар олчаан-дырлар: ¹⁷„Бис силерге лимбилеп бердивис, а силер самнавадыңар. Бис силерге кажыыдал ыры ырлап бердивис, а силер ыглашпадыңар“. ¹⁸Иоанн чедип келгеш, аыш-чем чивес, арага ишпес боорга, олар ону: „Букшуураан“ – дижир-дир.

* ^{11:13} Бо шүлүктүң өске утказы: «Бүгү ыдыктыг хоойлу болгаш медээчилерниң өттүр билген медеглелдери Иоаннче эккел чораан» – бооп чадавас.

^a Хост. 23:20; Мал. 3:1.

¹⁹Кижиге амытан Оглу чедип келгеш, чемненир, ижер боорга, олар: „Көрүңер, чазый, арагачы хей-дир, үндүрүг хавырыкчылары болгаш бачытка борашканнарның өңнүү-дүр“ – дижир-дир. А мерген угаан ооң ажыл-херээ-биле шынзыттыңар».

Бүзүрөвээн хоорайлар

(Лк. 10:13-15)

²⁰Оларга эң хөй кайгамчык чүүлдерни кылырга-даа, бачыгтарын үүлгедиринден ойталаваан хоорайларның чурттакчыларын Иисус буруудадып эгелээн:

²¹«Хоразин, ат болур сен! Вифсаида, ат болур сен! Силерге көргүскеним дег кайгамчык чүүлдер Тир, Сидон хоорайларга болгулаан болза, олар шагда-ла бачыгтарын миннип, самдар качыгдал хеви кедип, баштарын хүл-биле бызаарлар ийик. ²²Ынчангаш шүүгү хүнү кээрге, силерге көөрдө, Тир биле Сидонга безин өршээл улуг боорун чугаалап тур мен. ²³Капернаум, сен база-ла дээрге чедир көдүрлүрүн кордадың бе? Чок, тамыже дүндерлип дүжер сен! Чүге дээрге сенээ көргүскеним дег кайгамчык чүүлдерни Содомга база кылган болза, ол хоорай бөгүңгө чедир турар ийик. ²⁴Ынчангаш шүүгү хүнү кээрге, сенээ көөрдө, Содомга безин өршээл улуг боорун силерге чугаалап тур мен!»

Адазы болгаш Оглу

(Лк. 10:21-22)

²⁵Иисус ол өйде мынча дээн: «Дээрниң база черниң Дээрги-Чаяакчызы, Адам! Бо чүүлдерни мерген угаанныглар болгаш эртем-билиглиглерден чажыргаш, чаштар дег бөдүүн улуска көргүскеним дээш, Сени алдаржыдып тур мен! ²⁶Ийе, Адам, Сээң буянның күзел-сорууң ындыг болган.

²⁷Бүгү чүүлү Адам Меңээ бүзүрөп дааскан. Адазындан ангы кым-даа Оглун билбес, Оглу болгаш Оглунуң ону айтып бээрин күзөөн улузундан ангы кым-даа Адазын база билбес.

Могоп турупканнарның тамчык-дыжы

²⁸Могоп турупкан, аар чүк чүктээн улус дөгере Меңээ келиңер! Мен силерге тамчык-дышты хайырлар мен. ²⁹Мээң чагыгларымның дөңгүзүн бодунарга кеткеш, Менден өөренип алыңар, Мен томаанныг болгаш чөпшүл чүректиг мен, ынчангаш чуртталганарны тамчык-дыш бүргей бээр. ³⁰Чүге дээрге Мээң чагыгларым дөңгүзү чиик база Мээң чүдүртүр чүбүм аар эвес».

Амыр-дыш хүнү дугайында айтырыг

(Мк. 2:23-28; Лк. 6:1-5)

12 ¹Ол үеде, амыр-дыш хүнүнде, Иисус тарып каан шөлду таварты бар чыткан. Ооң өөреникчилери аштааш, сыпта тараа баштары үзе соккаш, уштап чий бергеннер. ²Фарисейлер ону көргөш, Аңаа мынча дээннер: «Көрүнер! Силерниң өөреникчилеринер амыр-дыш хүнүнде ыдыктыг хоойлунуң хораан чүвезин кылып турлар».

³Иисус ынчан олардан айтырыг салган: «Боду-даа, кады чораан өөрү-даа аштай бээрге, Давид хаанның чүнү кылганын номчуваан силер бе? ⁴Олар Бурганның өргээзинге киргеш, ооң боду-даа, кады чораан улузу-даа чип болбас, а чүгле Бурганның бараалгакчылары чиир ужурлуг ыдыктаан хлебти чипкеннер болгай. ⁵Амыр-дыш хүнүнде Бурганның бараалгакчылары Бурганның өргээзинге ажилдап, оозубиле ол хүнү сагывайн турарын, ынчалза-даа буруулуг диртпезин Моисейниң хоойлузундан номчуваан силер бе кай? ⁶Мында Бурганның өргээзинден-даа артык улуг чүүл барын чугаалап тур мен. ⁷Бижилгеде: „Өргүлдү эвес, өршээлди күзеп тур мен“^а — дээн сөстөрниң утказын билген болзунарза, буруу чок улусту буруу шаппас ийик силер. ⁸Ийе, Кижиде амытан Оглу — амыр-дыш хүнүнүң база Чагырыкчызы-дыр!»

Када берген холдуг кижини экирткени

(Мк. 3:1-6; Лк. 6:6-11)

⁹Ол черден чорупкаш, Иисус демги фарисейлерниң синагогазынга кирип келген. ¹⁰Аңаа када берген холдуг кижиде турган. Олар Иисустан: «Амыр-дыш хүнүнде улус экиртирин ыдыктыг хоойлу чөпшээрээр бе?» — деп айтырганнар. (Херек кырында олар ону буруудадыр эвин бодап турганнар.) ¹¹Иисус оларга мынчаар харыылаан: «Силерниң кайы-бирээнер чангыс хойлуг турган, а оозу амыр-дыш хүнүнде оңгарже кире берген дирик. Ол баргаш, хоюн ушта тыртып албас чүве бе? ¹²А кижиде хойдан оранчок үнелиг! Ындыг болганда амыр-дыш хүнүнде буян кылырын чөпшээрээн-дир».

¹³Иисус оон када берген холдуг кижиге: «Холуң бээр сун» — дээн. Ол холун сунуп бээрге, оозу ол дораан, өскези дег, кадык апарган. ¹⁴А фарисейлер үнгөш, Иисусту канчап чок кылырын сүмележи бергеннер.

^а Ос. 6:6.*Бурганның шилип алган Чалчазы*

¹⁵Иисус ону билип кааш, оортан чоруй барган. Эндерик хөй чон ону эдерип чорупкан, а Ол хамык улусту экиртип каан. ¹⁶Ынчалза-даа Ол Ооң дугайында улуска чугаалаарын оларга хоруп каан. ¹⁷Бурганның Исаия медээчини дамчыштыр мынча дээн сөстери боттанзын дээш, ол бүгү болган чүве-дир: ¹⁸«Мээң шилип алган Чалчам бо-дур. Мээң ханы ынак Кижим, Мээң сеткилимге дыка-ла кирер Кижиде — Ол-дур. Мен Олче Бодумнуң Сүлдемни чорудуп бээр мен. Ол өске чоннар улузунга шииткелимни медеглээр!» ¹⁹Ол кырышпас база кышкырбас, улус Ооң үнүн кудумчуларга дыңнабас. ²⁰Бурганга шынчы чорукту тиилелгеже эккелбээн шаанда, Ол шала сынган хыыргышты сыйбас, имистелген колду өзээн өжүрбес. ²¹Хамык чоннар Ооң адынга идегээрлер^а.

Иисус болгаш Веельзевул

(Мк. 3:20-30; Лк. 6:43-45; 11:14-23; 12:10)

²²Ооң соонда Иисуска артында согур, артында үнү чок букшуураан кижиде эккелгеннер. Иисус ону экиртип каарга, ол чугааланып база көрүп эгелээн. ²³Улус аажок кайгап: «Иисус Давидтиң салгакчызы бооп боор бе?» — деп айтырып турган. ²⁴Фарисейлер ону дыңнааш: «Ол буктарны чүгле оларның чагырыкчызы Веельзевулдун күжү-биле үндүр сывырып турар-дыр» — дээннер.

²⁵Иисус оларның бодалдарын билир болгаш, мынча дээн: «Иштинден аңгыланып эгелээн күрүне бүрүзү үр болбайн буураар, аңгыланчып, кырышкан хоорай азы өг-бүле бүрүзү бүдүн турбас. ²⁶Эрлик боду эрликти үндүр сывырар болза, ол боду бодунга удур месилдешкени ол-дур. Ооң күрүнези бүдүн туруп шыдаар бе? ²⁷Мен Веельзевулдун күжү-биле буктарны үндүр сывырып турар болзумза, силерниң ажы-төлүнерге буктарны үндүр сывырар күштү кым берип турарыл? Ынчангаш ажы-төлүнер силерни шииткей аан. ²⁸Ынчалза-даа Мен буктарны Бурганның Сүлдези-биле үндүр сывырып турар болзумза, Бурганның Чагыргазы силерге ылап-ла келген-дир. ²⁹Мөге-шыырак кижини баштай хүлүп албас болза, кым ооң бажыңынче кирип, эт-хөрөңгизин оорлап шыдаарыл? Чүгле хүлүп алгаш, ол ооң бажыңын үптөп шыдаар.

³⁰Мээң-биле кады эвес кижиде Меңээ удур база ол ышкаш Мээң-биле кады чыгбас кижиде төтөгөлеп турар. ³¹Ынчангаш силерге чугаалап

^а Ис. 42:1-4.

тур мен: улустуң кандыг-даа бачыды база бак сөгленири өршээттинер, ынчалза-даа Ыдыктыг Сүлдени бак сөглээри өршээттинмес. ³²Кижиге амытан Оглунга удур сөс сөглээн кижиге бар болза, ону өршээп болур, ынчалза-даа Ыдыктыг Сүлдени бак сөглээр кижиге амытан, кажан-бир шагда-даа өршээп албас.

³³Бяшты эки деп санаар болзунарза, ооң чимизи база чаагай боор, а ыяшты ирик деп санаар болзунарза, ооң чимизи база багай боор. Чүгө дээрге ыяшты чимизинден танып аар. ³⁴Чылан сыскындылары! Бузуттуг хиренерде, канчап буянныг чүве чугаалаар силер? Кижиниң чүрээнде чүү бар болдур, ол ооң аксындан үнер болгай. ³⁵Буянныг кижиге буян шыгжаан черинден буянын уштуп кээр, а бузуттуг кижиге бузут шыгжаан черинден бузудун уштуп кээр. ³⁶Шүүгү хүнү кээрге, эдипкен хоозун сөзү дээш, шупту улус харыы тударын силерге чугаалап тур мен. ³⁷Сөзүнү барымдаалап, сени агартыр азы шиидер».

Иона медээчинин бадыткал демдээ

(Мк. 8:11-12; Лк. 11:29-32)

³⁸Ынчан чамдык ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер Аңаа: «Башкы, Силерниң биске кандыг-бир бадыткал демдээ көргүзеринерни күзеп тур бис» — дээннер. ³⁹Иисус мынчаар харыылаан: «Бузуттуг болгаш бачыттыг салгал! Бадыткал демдээ негезиңерзе-даа, Иона медээчини дамчыштыр көргүскенинден өске бадыткал демдээ көрбөс силер. ⁴⁰Ионаның далай амытанының хырынынга үш хүн болгаш үш дүннү эрттиргени дег, Кижиге амытан Оглу база черниң ханы дүвүнге үш хүн болгаш үш дүннү дургузунда турар. ⁴¹Ниневияның чурттакчылары шүүгү хүнүнде бо салгалдын улузу-биле кады турупкаш, оларны буруудады бээрлер, чүгө дээрге ниневийжилер Ионаның суртаалын дыңнааш, бачыдын миннип, Бурганче ээлгеннер-дир. А ам мында Ионадан-даа артык улуг Кижиге бар-дыр! ⁴²Мурнуу чүктүн кадыны* шүүгү хүнүнде бо салгалдын улузу-биле кады турупкаш, оларны буруудады бээр, чүгө дээрге ол кадын Соломон хаанның мерген угаанныг өөредиин дыңнаар дээш, черниң өске кыдыындан кээп чораан-дыр. А ам мында Соломондан-даа артык улуг Кижиге бар-дыр!

* 12:42 Мурнуу чүктүн кадыны — Израильдин эң ат-сураглыг, угаанныг хааны дирткен Соломондан Бурганчың мерген угаанның шингээдип алыр дээш, дыка ырак черден чедип келген Шебаның кадыны (3 Хаан. 10:1-13 көр).

Буктуң эеп кээри

(Лк. 11:24-26)

⁴³Бук кижиден үне бергенде, амыр-дыш дилеп, суг чок ээн черлерге тояап-тояап, дилээн чүвезин тыппайн баар. ⁴⁴Ол ынчан мынча дээр: „Каапканым эрги бажынымче дедир чана берейн“. Оон демги кижиге эеп келгеш, чурттап турган черин аштап-ширбип, эдип-чазап каанын база ээнзиргей турарын эскерер. ⁴⁵Бук ынчан чоруткаш, бодундан-даа каржы өске чеди букту эдертип эккелгеш, ол кижиге кирип, аңаа чурттай бээрлер. Ынчан ол кижиниң сөөлгү байдалы мурнунда турганындан-даа дора апаар. Бо салгалдын бузуттуг улузу-биле база ындыг болур».

Иисустуң ёзулуг өг-бүлөзи

(Мк. 3:31-35; Лк. 8:19-21)

⁴⁶Иисус чон-биле чугаалажып турда, Оон авазы биле дунмалары бажың даштынга чедип келгеннер: олар Оон-биле чугаалажыр бодаан чүве-дир. ⁴⁷Бир кижиге Аңаа: «Аванар биле дунмаларыңар даштын, Силер-биле чугаалажыр бодап келген-дир» — дээн. ⁴⁸А Иисус ол кижиге харыылап: «Мээң авам база ха-дунмам кымнар болур чүвөл?» — дээн. ⁴⁹Оон Бодунуң өөреникчилеринче холу-биле айыткаш, мынча дээн: «Мээң авам база ха-дунмам бо-дур. ⁵⁰Дээрде Ачамның күзел-соруун сагып чоруур кижиге бүрүзү Мээң ха-дунмам база авам боор!»

Тараа чажыкчызы дугайында угаадыглыг чугаа

(Мк. 4:1-9; Лк. 8:4-8)

13 ¹Ол хүн Иисус бажындан үнгеш, хөл эриинге барып олуруп алган. ²Ону эндерик хөй чон үглөп кээрге, Ол хемеже орар ужурга таварышкан, а хамык улус эрикке турган. ³⁻⁴Иисус угаадыглыг чугаалар дузасы-биле оларга хөй чүве чугаалап берген. «Тараа чажыкчызы тараа үрезини чажып үнүп келген — деп, Ол эгелеп алган. — Тараа чажыкчызы үрезинин чажып турда, ооң чамдыгызы орук кыдыынга кээп дүшкен болгаш, куштар ужуп келгеш, ол үрезинни соктап чипкен. ⁵Чамдыгызы сай-даштыг, хөрзүнү чуга черже кээп дүшкен. Ол үрезин удатпайн өзүп үнүп келген, чүгө дээрге хөрзүн кылын эвес болган. ⁶Ынчалза-даа хүн хүннеп келгеш, өзүмнерни өрттендир шоноптарга, ханы дазыл тыртпаанындан, олар кадып калган. ⁷Чамдыгызы тенниг хонакче кээп дүжерге, ол тенниг хонак сырый өскеш,

оларны боой базырыпкан. ⁸А бир чамдыызы үнүш-дүжүткүр хөрзүн-нүг черже кээп дүшкеш, чашканындан чүс, алдан база үжен дакпыр хөй дүжүт берген. ⁹Дыңнаар кулаа бар кижидыңназын!»

Угаадыглыг чугааларның утказы

(Мк. 4:10-12; Лк. 8:9-10)

¹⁰Иисустуң өөреникчилери чоокшулап келгеш, Аңаа айтырыг салганнар: «Силер улусту чүге угаадыглыг чугаалар дузазы-биле өөредир силер?» ¹¹Иисус мынчаар харыылаан: «Силерге Дээрнин Чагыргазынын чажыттарын билип алырын хайырлаан-дыр, а оларга ону хайырлаваан-дыр. ¹²Кымда чүве барыл, эгээртинмес кылдыр, аңаа оон-даа хөйну бээр. А кымда чүве чогул, оон бар чүвезин безин хунаай бээр. ¹³Олар „Көрзе-даа, көрбес, дыңназа-даа, дыңнаваас база билбес“ боорга, оларга угаадыглыг чугаалар чугаалап турар мен. ¹⁴Исаиянын өттүр билген медеглели олар-биле ынчалдыр боттанганы ол-дур: „Кулаанар-биле дыңнааш-даа, билип албас, караанар-биле көргеш-даа, көрбес силер. ¹⁵Бо дээрге чүректери дашталып калган, кулаан кумнап, караан хаптап алган улус-тур. А оон башка караа-биле көрүп, кулаа-биле дыңнап, чүрээ-биле билип каар турганнар. Ынчан Менче ээп кээрлер ийик, а Мен оларны экиртир ийик мен“^а.

¹⁶Караанар көрүп, кулаанар дыңнап турар — амыр-чыргалдыг-дыр силер. ¹⁷Силерге шынын чугаалап тур мен: дыка хөй медээчилер болгаш Бурганга шынчы улус силернин көрүп турар чүвөнери көрүксээн-даа болза, көрбээннер база ол ышкаш силернин дыңнап турар чүвөнери дыңнаксаан-даа болза, дыңнавааннар.

Иисустуң тараа чажыкчызы дугайында

угаадыглыг чугааны тайылбырлааны

(Мк. 4:13-20; Лк. 8:11-15)

¹⁸Ынчангаш тараа чажыкчызы дугайында угаадыглыг чугаанын тайылбырын дыңнаанар. ¹⁹Дээрнин Чагыргазынын дугайында медээни дыңнап олура, ону угаай албас кижиды турар болза, эрлик чедип келгеш, оон чүрээнде чашкан медээни оорлап аппаар. Орук кыдыынче чашкан үрезин ол-дур. ²⁰А сай-даштыг черже чашкан үрезин дээрге, медээни дыңнаан дораан-на, ону өөрүшкү-биле хүлээп алыр кижидир. ²¹Ынчалза-даа ол кижиды бодунда дазыл чок болгаш, турум эвес боор. Оон соонда медээ ужун айыыл-халапка азы истеп

^а Ис. 6:9-10.

сүрүүшкүнге таваржы бээр болза, ол-ла дораан күткүттүрүп, өскээр чайгыла бээр. ²²Тенниг хонакка чашкан үрезин дээрге, медээни дыңнап турар, ынчалза-даа амгы амыдыралынын ажаанзырал-човаа база эт-хөренгизинин дуурайы медээни боой базырыптарга, оон үрезини дүжүт бербес кижидир. ²³А үнүш-дүжүткүр хөрзүннүг черге чашкан үрезин дээрге, медээни дыңнааш, угаап шыдаар кижидир. Ындыг кижиды чашканындан чүс, алдан база үжен дакпыр хөй дүжүт бээр».

Бок үнүш дугайында угаадыглыг чугаа

²⁴Оон Иисус оларга база бир угаадыглыг чугаа чугаалап берген: «Дээрнин Чагыргазы бо болушкунга дөмей болуп турар. Бодунун шөлүнге эки үрезин тарып алган кижиды турган. ²⁵Дүне, хамык улус удуп чыдырда, оон дайзыны келгеш, кызыл-тас аразынга бок үнүш тарып каапкаш, арлы берген. ²⁶Оон кызыл-тас сыптары өзүп үнгеш, кулакталы бээрге, бок үнүштер база үнүп келген. ²⁷Шөлдүн ээзинге чалчалары келгеш, мынча дишкен: „Дээрги! Силер шөлге эки үрезин тарыдынар чоп. Ында бок үнүш кайыын келген чоор?“ ²⁸Ээзи оларга: „Бир дайзынымнын үүлгеткен херээ-дир ол“ — дээн. Чалчалары аңаа: „Бис баргаш, бок үнүштү чулуп кааптаалы бе?“ — дээннер. ²⁹Ол ээ кижиды: „Хей боор, бокту чулуп тура, кызыл-тасты база чулуп кааптар силер, хоржок. ³⁰Кады өскейлер аан. Дүжүт ажаар үе кээрге, тараа кезикчилеринге мынча дээр мен: ‘Баштай бок үнүштү кезип, чыгаш, моожалай баглааш, өрттедиптинер, а кызыл-тасты анмаарымче ажаап каңар’“ — деп харыылаан».

Горчица үрезини болгаш ажыткы дугайында

угаадыглыг чугаалар

(Мк. 4:30-34; Лк. 13:18-21)

³¹Иисус оларга улаштыр өске угаадыглыг чугаа чугаалаан: «Дээрнин Чагыргазы кижинин шөлүнге тарып алганы горчица үрезининге дөмей. ³²Ол хамык үрезиннернин эң бичиизи-даа болза, өзүп үнгеш, бүгү-ле чемниг үнүштернин эң улуу апаар. Ол ыяш дег улгады бээр, дээрнин куштары безин аңаа ужуп кээп, оон будуктарынга уя тудар». ³³Иисус оларга база бир угаадыглыг чугаа чугаалаан: «Дээрнин Чагыргазы херээжен кижинин дыка хөй далганга холааш, бүгү далган хөй бергигеге булгап турары ажыткыга дөмей-дир».

³⁴Иисус ол бүгүнү чонга угаадыглыг чугаалар дузазы-биле чугаалаан. Ол чүнү-даа тайылбырлаарда, угаадыглыг чугаалар чокка

чугаалап көрбээн. ³⁵Медээчиниң: «Мен олар-биле угаадыглыг чугаалар дузазы-биле чугаалажыр мен. Өртемчейни чаяганындан бээр чажыт чүвени улуска илередир мен» – дээн сөстери бүдөр ужурлуг турганы ол^а.

Бок үнүштер дугайында угаадыглыг чугааны тайылбырлааны

³⁶Иисус оон чонну тарадыпкаш, бажыңче кире берген. Оон өөреникчилери Аңаа чоокшулап келгеш, мынча дишкен: «Шөлде бок үнүш дугайында угаадыглыг чугааны тайылбырлап берип көрүңерем».

³⁷Ол мынчаар харыылаан: «Эки үрезин тараан кижиде дээр, Кижиде амытан Оглу-дур. ³⁸Шөл – бо делегей-дир, эки үрезин – Дээрниң Чагыргазынга хамааржыр улус-тур, а бок үнүш – эрликтин улузу-дур. ³⁹Оларны тараан дайзын – эрлик-тир. Дүжүт ажаалдазы – бо делегейниң төнчүзү-дүр, тараа кезикчилери – дээрниң төлээлери-дир. ⁴⁰Бок үнүштү бөлгөш, отка өрттедири дег, бо делегейниң төнчүзүнде база ындыг болур. ⁴¹Кижиде амытан Оглу Бодунуң төлээлерин чорудуптарга, олар Оң Чагыргазындан улусту бачытче чыгап база бузут үүлгедип турганнарның дөгөрезин аңгылай үскөш, ⁴²оттуг суугуже кирип октаптарлар. Ол улус аңаа ыглап-сыктап, диштерин кыжырадыр. ⁴³А Бурганга шынчы улус Адазының Чагыргазынга хүн дег чырыр. Дыннаар кулаа бар кижиде дынназын!»

Өске үш угаадыглыг чугаа

⁴⁴Дээрниң Чагыргазы шөлде хөөп каан чыткан эртинеге дөмей. Ону тып алган кижиде база катап чажыра хөөп каан. Оон ол кижиде аажок өөрүп чоруткаш, бодунда бар шупту чүвени садыпкан болгаш эртинеге хөмгөн шөлдү садып алган.

⁴⁵Дээрниң Чагыргазы оон ыңай бо болушкунга дөмей болуп турар. Эң чараш ак шуру эртинеге дилээн садыгжы турган. ⁴⁶Ол үнелиг борбак ак шуру көрүп кагза, ону холга кирип алыр дээш, бодунда бар шупту чүвени барып садыптар.

⁴⁷Дээрниң Чагыргазы оон ыңай бо болушкунга дөмей болуп турар. Хөлчө кирип кааптарга, эңмежок хөй янзы-бүрү балык туттунган четки турган. ⁴⁸Четки дола бээрге, балыкчылар ону эрикче ушта тырткаш, олургулапкаш, эки балыкты аргаан хааржакче чыып алган, а багайын үндүр октапкан. ⁴⁹Бо делегейниң төнчүзү кээрге, база ындыг боор. Дээрниң төлээлери келгеш, бузуттуларны Бурганга

^а Ыд. ыр. 77:2.

шынчы улустан аңгылай үскөш, ⁵⁰оларны оттуг суугуже кирип октаптарлар. Аңаа ыы-сыы, диштер кыжыраажы дынналыр».

⁵¹Иисус өөреникчилеринден айтырган: «Бо бүгүңү билдинер бе?» Олар: «Ийе» – деп харыылааннар.

⁵²А Иисус оларга мынча дээн: «Ынчангаш Дээрниң Чагыргазының дугайында медээге бүзүрөөн кандыг-даа ном-хоойлу тайылбырлакчызы чүү-хөө шыгжаар өрөөлинден эрги-даа, чаа-даа эт-сеп ужулган бажың ээзинге дөмей-дир».

Иисусту төрөөн хоорайыңга хүлээп көрбээни

(Мк. 6:1-6; Лк. 4:16-30)

⁵³Угаадыглыг чугааларын чугаалап дооскаш, Иисус оортан чоруй барган. ⁵⁴Ол Бодунуң төрөөн хоорайыңга чедип келгеш, улусту синагогага өөредип эгелээн. Дыннааннар шуптузу кайгап-харап: «Оң ындыг мерген угааны база күжү кайыын келгенил? – дишип турганнар. – ⁵⁵Ол дээрге бызанчы кижиде оглу эвес ийикпе? Оң авазын Мария дээр, а дунмаларын Иаков, Иосиф, Симон болгаш Иуда дивес чүве бе? ⁵⁶Оң кыс дунмалары база мында, бистин аравыста эвес чүве бе? Ол бүгү Аңаа кайыын келгенил?» ⁵⁷Ынчангаш Ону хүлээп көрбөөннөр.

Ынчан Иисус оларга: «Медээчи каяа-даа алдар-хүндүлүг боор, ону чүглө бодунуң хоорайыңга база бажыңыңга үнелеп көрбөс чүве» – дээн. ⁵⁸Улуста бүзүрөл чогуңдан Ол аңаа хөй кайгамчык чүүлдер кылбайн барган.

Иоанн Медеглекчиниң өлгөни

(Мк. 6:14-29; Лк. 9:7-9)

14 ¹Галилеяның ынчангы чагырыкчызы Ирод Иисустуң дугайында дыннап каан. ²Ол өргээзиниң дүжүметтеринге мынча дээн: «Иоанн Медеглекчи ылап ол-дур. Ол өлүглерден катап дирилген-дир! Ынчангаш ындыг кайгамчык чүүлдер кылып шыдаар-дыр!»

³Оң мурнуу чарыында Ирод Иоанны тудуп хоругдааш, бодунуң акызы Филипптин кадайы Иродиаданың ужун кара-бажыңче октаптарын дужааган. ⁴Чүгө дээрге Иоанн аңаа: «Ол херэеженни кадайлаңыр эрген чок» – деп чугаалап шаг болган чүве-дир. ⁵Ирод ону өлүрөр бодаан, ынчалза-даа Иоанны медээчи деп хүлээп көөр чондан корткан.

⁶Ирод төрүттүнгөн хүнүн байырлап турда, Иродиаданың уруу аалчылар мурнунга самнааш, Иродтуң сеткилинге аажок таарышкан.

⁷ Ынчангаш ол, «Чүнү-даа дилээр болзунза, дөгөрезин бээр мен» деп, уругга даңгыраглаан. ⁸ Авазынга хөөктүрткен уруг мынча деп дүжүргөн: «Меңээ ам дораан Иоанн Медеглекчинин бажын калбак тавакка салгаш, эккелинер». ⁹ Хаан муңгарай берген. Ынчалза-даа аалчылар мурнунга азаан аксы-сөзүн ээлээр дээш, ооң күзелин хандыраын дужааган. ¹⁰ Ирод, Иоанның бажын кезип эккелзин дээш, кара-бажыңче улус чорудупкан. ¹¹ Тавакта салган башты эккелгеш, уругга хүлээдирге, ол ону авазынга аппарып берген. ¹² Иоанның өөреникчилери чедип келгеш, ооң мага-бодун ап алгаш, ажаап кааннар. Оон баргаш, Иисуска ол дугайында дыңнатканнар.

Беш муң кижини тоттурганы

(Мк. 6:30-44; Лк. 9:10-17; Ин. 6:1-14)

¹³ Иисус ону дыннап кааш, чааскаан турары-биле оортан ээн черже хемелиг эжиндирип чорупкан. Ынчалза-даа улус ону билип кааш, хоорай-суурларындан үнгеш, Ону эдерип чорупканнар. ¹⁴ Иисус хемеден дүжүп кээрге, Ону хөй чон манап турар болган. Ол улусту кээргей бергеш, аарааннарны экиртип каан. ¹⁵ Кежээ дүшкенде, өөреникчилери Аңаа чедип келгеш: «Бо чер ээн-дир, шак база орайтаан-дыр. Улусту тарадыптыңар, чоок-кавы суурларже баргаш, аыш-чемден садып алзыннар» — дээннер. ¹⁶ Иисус оларга: «Улусту тараткан херээ чок. Силер оларны чемгеринер» — деп харыылаан. ¹⁷ Өөреникчилери Аңаа: «Бисте мында чүгле беш хлеб биле ийи балыктан өске чүү-даа чок-тур» — дижир болганнар. ¹⁸ Ол: «Ооңарны бээр эккелинер» — дээн. ¹⁹ Иисус оон улуска оыт кырынче олурарын айыткаш, беш хлеб биле ийи балыкты алгаш, дээрже көрүңгеш, аыш-чем дээш, Бурганга өөрүп четтирген. Ол ооң соонда хлебти кезектей үзе тырткаш, өөреникчилеринче дамчыткан, а олар чонга үлеп берипкеннер. ²⁰ Шупту улус ону чигеш, тода берген. Өөреникчилер чем артыгы-биле он ийи аргаан хааржакты долдуруп алганнар. ²¹ Херээннер болгаш бичии уругларны санавакса, беш муң эр кижичемненген чүве-дир.

Иисустуң суг кырлап кылаштааны

(Мк. 6:45-56; Ин. 6:15-21)

²² Иисус оон дораан-на Бодунуң өөреникчилеринге: «Хемеге олурупкаш, хөлдүң ол чарыынче эжиндирип кеже беринер» — деп дужааган. А Боду чонну чандыра дээш артып калган. ²³ Чонну тардыпкаш, Иисус мөргүүрү-биле дагже үне берген. Кежээ дүшкен,

а Ол аңаа чааскаан турган. ²⁴ А өөреникчилеринин хемези ол өйдө эриктен ыракка чораан. Ынчан хат көдүрлүп келген болгаш, чалгылар хемени часкап турган. ²⁵ Даң адып орда, Иисус оларже хөлдүң суун кырлап чорупкан. ²⁶ Ооң суг кырлап чоруурун көргөш, өөреникчилери медээжок кортканындан: «Хей-сүнезин-дир!» — деп алгыржы бергеннер.

²⁷ Иисус ол-ла дораан олар-биле чугаалажы берген: «Орталаныңар, Мен-дир мен, кортпанар!» ²⁸ Харызыңга Пётр мынча дээн: «Дээрги, бо Силер болзунарза, меңээ база Силерже суг кырлап чеде бээрин дужаап көрүңерем». ²⁹ Иисус: «Чедип кел!» — дээн. Пётр хемеден дүшкеш, Иисусче шиглей суг кырлап базыпкан. ³⁰ Ынчалза-даа ол хаттын күштелгенин көргөш, коргуксап, сугже дүжүп эгелээш: «Дээрги, мени камгалаңар!» — деп алгырыпкан. ³¹ Иисус ол дораан холун сунгаш, Пётрну тудуп алгаш: «Бүзүрелиң бичиизин. Чүге чигзинериң ол?» — деп чугаалаан. ³² Олар хемеге олуруптарга, хат соксай берген. ³³ Хемеге орган улус дөгөре Аңаа мөгейгеш: «Силер ылап-ла Бурганның Оглу-дур силер!» — дээн.

³⁴ Олар хөлдү кежир эжиндиргеш, Геннисаретке эрикче үнүп келгеннер. ³⁵ Тус чер улузу ол дораан Иисусту танып кааш, Ону келген деп медээни чоок-кавыны бир кылдыр тарадыпкан. Иисуска хамык аарыг улусту эккелгеш, ³⁶ оода-ла Ооң хевиниң эдээнге дээрин оларга чөпшээрээрин дилеп турганнар. Аңаа дегген кижичи бүрүзү экирий бээр болган.

Ада-өгбениң өөредии

(Мк. 7:1-23)

15 ¹ Иисуска ынчан Иерусалимден фарисейлер болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары чедип келген. ² «Силерниң өөреникчилеринер чүге ада-өгбелерниң ёзу-чаңчылын тоовазыл? — деп, олар айтырганнар. — Чүге чемненер бетинде холун чугбазыл?»

³ Иисус мынчаар харыылаан: «А силер чүге ёзу-чаңчылыңар сагыыр дээш, Бурганның айтышкынын тоовайн тур силер? ⁴ Ол чугаалаан ийик чоп: „Ачан биле аваңны ханы хүндүле“ база „Ачазы биле авазын бак сөглээр кижини өлүмге онаар херек“^а. ⁵ А силерниң чугааңар ёзугаар ава-ачазыңга: „Менден алыр ужурлуг чүвөнерни Бурганга өргүүрүм ол-дур“ — дээр кижичи бар болза, ⁶ ооң ада-иезин хүндүлээр албан эвес бооп турар-дыр. Ынчаар кылгаш, боттарыңарнын

^а Хост. 20:12; 21:17.

ёзу-чаңчылыңар дээш, Бурганның сөзүн хажыдып турар-дыр силер. ⁷Ийи арынныглар! Силерниң дугайыңарда Бурган Исаия медээчинин номунга шын-на бижээн-дир: ⁸„Бо улус Мени аксы-биле хүндүлээр, а херек кырында оларның чүректери Менден ырак. ⁹Оларның мөгейии ажык чок, чүге дээрге оларның өөредии — улус чогааткан сагылга-дүрүмнер-дир“»^а.

¹⁰Чонну Бодунче кыйгырып алгаш, Иисус мынча дээн: «Дыңнааш, билип аарын кызынар. ¹¹Кижини аас дамчып кирип кээр чүве бужартапас, а аксындан үнер чүве бужартадыр». ¹²Өөреникчилери ынчан Анаа чедип келгеш: «Силерниң сөстериңер фарисейлерни хорададыпканын билир силер бе?» — деп айтырганнар. ¹³Иисус оларга: «Кандыг-даа тарымал үнүштү, ону Дээрге Адам тарып олуртпаан-на болза, дазылы-биле тура соп кааптар. ¹⁴Оларже сагыш салбаңар. Олар дээрге согурларны чедип чоруур согурлар ышкажыл. А согурну согур кижичедер болза, олар иелээ онгарже кээп дүжер» — деп харыылаан.

¹⁵Пётр Аңаа харыылап, мынча дээн: «Биске бо угаадыглыг чугааны тайылбырлап берип көрүңерем». ¹⁶«Таанда-ла силер ам-даа билип шыдавааныңар ол бе? — деп, Иисус айтырган. — ¹⁷Силерниң аксыңар дамчып кирер чүве хырныңарга баргаш, оон мага-боттан үне бээр деп билбезиңер ол бе? ¹⁸А аксыңардан үнер чүве чүрөөңерден кээр. Оларын кижини бужартадыр. ¹⁹Чүректен бузуттуг бодалдар, өлүрүкчү чорук, кады чурттаан эжинге шынчы эвес чорук, самыраар чорук, оор чорук, нүгүл, бак сөглеттиңер чорук үнер. ²⁰Кижини бужартадыр чүүлдөр ол-дур. А холун чугбайн, аыш-чем чири кижини бужартапас».

Хананей херээженниң бүзүрээни

(Мк. 7:24-30)

²¹Иисус оортан Тир биле Сидоннун чоок-кавызында черлерже чорупкан. ²²Анаа ол черлерниң чурттакчызы бир хананей херээжен ыткыр мынча дээн: «Дээрги, Давидтиң Оглу! Мени кээргеп, өршөөңер! Уруум букшуурааш, ат болду».

²³А Иисус аңаа харыылап, аксындан сөс үндүрбээн. Оон өөреникчилери Анаа чоокшулап келгеш, дилеп эгелээннер: «Бо херээженни ыңай чорудуп көрүңер. Ол үргүлчү бистен чыда калбайн, кулаавысты коңгалап-ла чор!» ²⁴Иисус оларга: «Мени чүгле израиль чоннун өлүп читкен хойларынче чоруткан чүве» — деп харыылаан.

^а Ис. 29:13.

²⁵Херээжен чоокшулап келгеш, Иисустун мурнунга дис кырынга олура дүшкеш, мынча дээн: «Дээрги, меңээ дузалаңар!» ²⁶Ол: «Уругларның аыш-чемин хунаап алгаш, ыттарга каап бээрге, кайын боор» — деп харыылаан.

²⁷«Ийе, Дээрги, ынчалза-даа ыттар безин эелериниң столундан кээп дүшкен тогланчылар чиир болгай» — деп, херээжен чугаалаан. ²⁸Иисус ынчан аңаа мынча дээн: «Херээжен, сээң бүзүрелиң улуг-ладыр. Күзээн-не чүвең сенээ хайырлаттыңар болзун». Таптыг-ла ол өйде оон уруу экирий берген.

Иисустун аарыг улусту экиртип, аштааннарны тоттурганы

(Мк. 8:1-10)

²⁹Иисус оруун уламчылап, Галилея хөлдүн эриин дургаар чорупкан. Ол дагже үнгеш, орта олуруп алган. ³⁰Аскак-бүскек, согур, бертик-бежел, үнү чок база өске-даа аарыгдан аараан улун эккеп, мөөн чон Анаа кээп туруп берген. Олар аарыг улун Иисустун буттарының баарынче эккеп салырга, Ол аарааннарны экиртип каан. ³¹Үнү чоктарның чугаалап, бертиктерниң экирип, аскактарның кылаштап база согурларның каракталып турарын көргөш, хамык чон кайгап-харап, Израильдиң Бурганын алдаржыдып турган.

³²Бодунун өөреникчилерин кый деп алгаш, Иисус оларга мынча дээн: «Бо улусту кээргээр-дир мен: олар Мээң чанымга үш хонук турдулар, а ам чиир аыш-чеми артпаан-дыр. Мен оларны аш хевээрзин моон чорудар хөңнүм чогул, олар орукка харыксырап каарлар». ³³А өөреникчилер мынча дээннер: «Бис моон, ээн черден, ынча хөй чонну тоттуруптар хлебти канчап тывар бис?»

³⁴Иисус: «Силерде чеже хлеб барыл?» — деп айтырган. Олар: «Чеди хлеб болгаш элээн каш бичии балык бар» — деп харыылааннар.

³⁵Иисус хамык улуска черже олуруптарын дужааган. ³⁶Ол чеди хлеб биле балыктарны алгаш, Бурганга өөрүп четтирген соонда, хлебти кезектей үзе тырткылааш, өөреникчилеринге үлеп эгелээн. А олар чонга үлеп турганнар. ³⁷Улус ону шупту тоткуже чиген болгаш арткан кескиндилерни чыггаш, чеди аргаан хааржакты долдуруп алган. ³⁸Херээженнер биле бичии уругларны санаваска, дөрт муң эр кижичемненген чүве-дир. ³⁹Чонну тарадыпкаш, Иисус хемеже олурупкаш, Магдала* деп черже эжиндирип чорупкан.

* 15:39 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Магдала» эвес, а «Магадан» деп бижээн.

Дээрден бадьтгал демдээн негээни

(Мк. 8:11-13; Лк. 12:54-56)

16 ¹Ол черге Иисусту фарисейлер болгаш саддукейлер үглөп келгеш, Ону шенээр сагыштыг, дээрден бадьтгал демдээн көргүс деп туруп бергеннер. ²Иисус оларга мынчаар харыылаан: «Хүн ажар шакта: „Кызыл хаяа бар, даарта аяс боор-дур аа“, ³а даң бажында: „Дээр хүрөң-кызыл, агаар чүдөрээр-дир“ — дижир силер. Дээрже көргөш, агаарның кандызын билип каар хиренерде, бо үениң бадьтгал демдектерин ылгап шыдавас-тыр силер. ⁴Бузуттут болгаш бачыттыг салгал бадьтгал демдээ манап турар де. Ынчалза-даа оларга Иона медээчини дамчыштыр бергенинден өске бадьтгал демдээ турбас». Иисус ынча дээш, оларны каггаш, чорупкан.

Фарисейлер болгаш саддукейлерниң ажыткызы

(Мк. 8:14-21)

⁵Ооң өөреникчилери ол чарыкче эжиндирип жеже бергеннер, а аыш-чем алырын уттупкан болганнар. ⁶Иисус оларга мынча дээн: «Дыннаңар, фарисейжи болгаш саддукейжи ажыткыдан кичээниңер».

⁷Олар аразында ону сайгарып: «Бис хлеб албаан боорувуска, ынча дээн эвеспе» — дишкен.

⁸Иисус оларның чүнү чугаалашканын билир болгаш, мынча дээн: «Чегей үзүрелдиглер, хлеб албаан бис дижип чоондуңар? ⁹Амдыгаа дээр билип чадааныңар ол бе? Беш муң кижини беш хлеб тоттуруптарга, чем артыгы-биле чеже аргаан хааржак долдуруп алчык силер? ¹⁰А дөрт муң кижини чеди хлеб тоттуруптарга, чем артыгы-биле чеже аргаан хааржак долдуруп алчык силер? ¹¹Мээң чугаам хлеб дугайында эвес деп канчап билбес улус силер? Фарисейжи болгаш саддукейжи ажыткыдан кичээниңер!»

¹²Ол хлеб хөөдөр ажыткыдан эвес, а фарисейлер болгаш саддукейлерниң өөрөдиинден оларны кичээндирген-дир деп, өөреникчилери ынчан билип каан.

Пётрнуң Иисусту Христос деп хүлээп көргөни

(Мк. 8:27-30; Лк. 9:18-21)

¹³Филипптин Кесариязының чоок-кавызынга чедип келгеш, Иисус өөреникчилеринден айтырган: «Улус Кижини амытан Оглон кым деп билип турар-дыр?»

¹⁴Олар: «Чамдык улус Силерни Иоанн Медеглекчи, өскелери — Илия, а бир чамдызы — Иеремия азы медээчилерниң бирээзи дээр-дир» — деп харыылааннар. ¹⁵Иисус олардан: «А силер Мени кым деп бодаар силер?» — деп айтырган. ¹⁶Симон Пётр: «Силер — Христос, дириг Бурганның Оглу-дур силер» — деп харыылаан. ¹⁷Иисус аңаа мынча дээн: «Иоанның оглу Симон, амыр-чыргалдыг-дыр сен, чүге дээрге ону сенээ улус эвес, а Дээрде Адам илереткен-дир. ¹⁸Ынчангаш Мен сенээ мынча деп тур мен: сен — Пётр — даш сен. Оон ол даш үндезинге Менээ бүзүрөөн улустун ниитилелин тудуп үндүрер мен, тамының күштери ону базып шыдавас. ¹⁹Мен сенээ Дээрниң Чагыргазындан дүлгүүрнү бээр мен, черге хүлээн чүвөнни дээрге база хүлүп каан боор, а черге хостап салган чүвөнни дээрге база хостап салыпкан турар». ²⁰Иисус оон өөреникчилеринге Ону Христос-тур деп кымга-даа чугаалавазын шыңгыы чагып каан.

*Иисустуң хилинчектенип өлүрүнүң дугайында**баш удур чугаалааны*

(Мк. 8:31-9:1; Лк. 9:22-27)

²¹Иисус ол үеден эгелээш, Бодунуң өөреникчилеринге Ол Иерусалимге баар, баштыңнарның, Бурганның дээди бараалгакчыларының болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларының холундан хөй хилинчекти көрүп эртер уjurлуун база Ол аңаа өлүртүп каар, ынчалза-даа үшкү хүнде катап дирлип кээр дээрзин ажыы-биле чугаалап эгелээн.

²²Пётр Ону кыдыынче кый депкеш, Аңаа чөрүже берген: «Дээрги! Канчап ындыг боорул! Ындыг чүве Силер-биле болбас уjurлуг!» ²³А Ол Пётрже көрнүп келгеш, мынча дээн: «Менден ырап чор, эрлик! Сен Мени оруумдан астыктырып тур сен, чүге дээрге бодалдарың Бурганны эвес, а улустуу-дур».

²⁴Иисус оон Бодунуң өөреникчилеринге мынча дээн: «Мени эдерер дээн кижини бар болза, ол бодун бүрүнү-биле өргүзүн, бодунуң белдир-кресин чүктезин база Мени эдерип чорупсун. ²⁵Бодунуң амы-тынын камгалап алыр дээн кижини амы-тынын ышкынып алыр, а амы-тынын Мен дээш ышкынган кижини амы-тынын тып алыр. ²⁶Бүгү делегейни холунга кирип-даа алгаш, амы-тынын оскунар болза, ооң ол кижиге ажыы чүл? Амы-тынын дедир эгидер дээш, ол кижини чүнүң-биле төлээрил? ²⁷Кижини амытан Оглонуң Адазының алдарына бүргеткен, Бурганның төлээлери-биле кады чедип келгеш, кижини бүрүзүн ооң кылган ажыл-херээнин

аайы-биле шаңнаар азы шиидер. ²⁸Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: мында турар улустуң аразында, өлбейн чыткаш-ла, Бодунуң Чагыргазынче чедип келген Кижиге амытан Оглун көрүп каар улус бар-дыр».

Иисустуң хевир-шырайының өскерилгени

(Мк. 9:2-13; Лк. 9:28-36)

17 ¹Алды хүн эрткенде, Иисус Пётрну, Иаковту болгаш ооң дунмазы Иоанны эдерткеш, чүгле ол үш кижиге-биле кады бедик дагже үне берген. ²Анаа, олар көрүп турда, Ооң хевир-шырайы өскерли берген: арны хүн дег чырып, а хеви чырыктан өңгүр апарган. ³Хенертен оларга Моисей биле Илия көстүп келгеш, Иисус-биле чугаалажып эгелээн. ⁴Пётр Анаа мынча дээн: «Дээрги, мында тура-рывыс эки-дир! Күзээр болзунарза, үш чадырдан тип берээли: бирээзин – Силерге, өскезин – Моисейге, база бирээзин – Илияга». ⁵Ол мынча деп турар аразында, чырык булут көжүп келгеш, оларны шыва апкан. Булут аразындан мынча дээн үн дыңналган: «Бо дээрге Мээң ханы ынак Оглум-дур! Ол Мээң сеткилимге дыка-ла кирер-дир! Ону дыңнап чорунар!» ⁶Үннү дыңнааш, олар аажок сүртеп, черже донгая кээп дүшкеннер. ⁷Иисус оларже чоокшулай бергеш, холун дегзип: «Кортпанар, тургуланар!» — дээн. ⁸Олар карактарын көдүрүп келгеш, Иисустан өске кымны-даа көрбөй барганнар.

⁹Олар дагдан бадып олурда, Иисус оларга шынгыгы чагып каан: «Кижиге амытан Оглу өлүглерден катап дирилбээн шаанда, маңаа көргөн чүвенер дугайында кымга-даа чугаалаванар!» ¹⁰Өөреникчилери ынчан Оон: «Чүге ном-хоойлу тайылбырлакчылары Илия Христосту мурнай кээр ужурлуг деп турарыл?» — деп айтырып салганнар. ¹¹«Хамык чүвени чурумчудуп, аайлаар дээш, Илияның мурнай кээр ужурлуу чөп болгай — деп, Иисус харыылаан. — ¹²Илияның шагда-ла чедип келгенин силерге чугаалап тур мен. Ынчалза-даа улус ону танывайн баргаш, кара туразында аажылап, бак көргөн. Кижиге амытан Оглу база шак ынчалдыр олардан хилинчек көөр». ¹³Оларга Ооң Иоанн Медеглекчинин дугайында чугаалаанын өөреникчилери ынчан билип кааннар.

Букушуураан оолду экирткени

(Мк. 9:14-29; Лк. 9:37-43)

¹⁴Олар чонче эеп кээрге, бир кижиге Олче чоокшулап келгеш, Оон мурнунга дис кырынга олура дүжүп: ¹⁵«Дээрги, мээң оглумну кээргеп, өршээнер! — дээн. — Ол тыртып арааш, хинчектени берди:

үргүлчү отче, сугже шураар-дыр. ¹⁶Мен ону Силернин өөреникчилеринерге эккедим, ынчалза-даа олар ону экиртип чадаштылар».

¹⁷Харыызынга Иисус мынча дээн: «О, бо салгалдың бүзүрел чок, будалган улuzu! Силер-биле чеже мынчап чоруур мен?! Силерни чежеге дээр шыдажып кээр мен?! Ол оолду Менче эккелинер!» ¹⁸Иисус букту хоруурга, ол оолдан үне берген, а демгизи ол-ла дораан каң-кадык апарган.

¹⁹Иисус чааскаан турар өйде, өөреникчилери Анаа чедип келгеш: «Бис чүге ол букту үндүр сывырып шыдавадывыс?» — деп айтырганнар. ²⁰⁻²¹Ол мынча харыылаан: «Силерниң бүзүрелинер бичии болган-дыр. Алыс шынны чугаалап тур мен: силерде оода-ла горчица үрезини хире бүзүрел бар болза, бо дагга: „Туржундан көже бер“ — дээр болзунарза, ол көже бээр ийик, силерге кылып болбас хире чүү-даа чок турар ийик»*.

Иисустуң Бодунуң өлүмүнүң дугайында ийиги удаа чугаалааны

(Мк. 9:30-32; Лк. 9:43-45)

²²Олар шупту Галилеяга кады турар өйде, Иисус өөреникчилеринге мынча дээн: «Кижиге амытан Оглун удавас улус холунга тудуп бээр-дир. ²³Ол улус Ону өлүрүп каар, ынчалза-даа үшкү хүнде Ол катап дирлип кээр». Өөреникчилери аажок мунгарай бергеннер.

Бурганның өргээзинин үндүрүү

²⁴Олар шупту Капернаумга чедип келгенде, Пётрга Бурганның өргээзинин үндүрүүн хавырап улус чедип келгеш: «Башкынар үндүрүг төлээр бе?» — деп айтырган. ²⁵Пётр: «Төлээр!» — деп харыылааш, бажынче кире берген. Ол чүнү-даа чугаалап четтикпээнде, Иисус баштай айтырып салган: «Сен чүү деп бодаар сен, Симон? Бо делегейнин хааннары кымдан албан-үндүрүг хавырап ийик? Бодунуң ажы-төлүнден бе азы өске улустан бе?» ²⁶Пётр: «Өске улустан» — деп харыылаан. Иисус: «Ынчаарга бодунуң ажы-төлүн үндүрүгден хостааны ол-дур — деп түннеп каан. — ²⁷Ынчалза-даа эрге-чагырга улусун хомудатпаал. Хөлче баргаш, сыырткыыжың шывадааш, бир дугаар туттунган балыкты ушта шелгеш, аксын ажыдывыт. Оон бодуну-даа, Мени-даа дээш үндүрүг төлээринге четчир чоосту тып алгаш, иелдиривистиң үндүрүүвүстү төлөп каг».

* ^{17:21} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бар: «Ол букту чүгле мөргүп база шээрлеп тургаш, үндүр сывырып болур-дур» — деп сөстөр эн бүзүрелдиг грек сөзүглелдерде таварышпайн турар.

Дээрний Чагыргазында кым эң чугулал?

(Мк. 9:33-37, 42-48; Лк. 9:46-48; 17:1-2)

18 ¹Ол өйде Иисуска өөреникчилери чедип келгеш, айтырыг салганнар: «А ынчаарга Дээрний Чагыргазында кым эң чугулал?»
²Иисус чаш уругну кый деп алгаш, ону оларның аразынга тургускаш,
³мынча дээн: «Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: амгы байдалынардан өскерли бербес болзунарза база бичии уруглар дег апарбас болзунарза, Дээрний Чагыргазынче кирбес силер. ⁴Ынчангаш бодун томаарткаш, чаш уруг дег апарган кижии Дээрний Чагыргазынга эң чугула кижии боор. ⁵Мындыг чаш уругну Меңээ хамааржыр болгаш, хүлээп ап турар кижии Мени база хүлээп ап турар.

⁶А мындыг чашты база Меңээ ол дег бүзүрөөн улустуң кайы-бирээзин бачытче чыгапкан кижии турар болза, ооң мойнунга дээрбе дажы баглааш, далай дүвүнче киир октаптары безин ол кижиге эки салым боор ийик. ⁷Улусту бачытче киирер бүгү чүве дээш, бо делегей ат болур! Ол бүгү бачыттын кээри албан, ынчалза-даа ооң кээриниң чылдагааны болган кижии ат болур! ⁸Холуң азы будуң сени бачытче чыгай берзе, ону одура шаап, октавыт! Ийи холдуг азы ийи буттуг чорааш, мөңгө отче киир октадыр орнунга, мөңгө амыдыралче чангыс холдуг азы буттуг киргени дээр. ⁹Карааң сени бачытче чыгай берзе, ону ушта казып, октавыт! Ийи карактыг чорааш, тамының одунче киир октадыр орнунга, мөңгө амыдыралче чангыс карактыг киргени дээр.

Читкен хой дугайында угаадыглыг чугаа

(Лк. 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹Көрдүнер бе, бо бичии улустуң чангызын-даа дора көрбөнер. Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: оларның дээрде төлээлери Мээң Адамның чанында доктаамал турар*. ¹²Чүү деп бодаар силер? Чүс хойлуг кижии оларның бирээзин чидирипсе, арткан тозан тозун дагларга каапкаш, читкен хоюн дилеп чоруппас бе? ¹³А тып алганда, читпээн тозан тозунга бодаарга, демги хою дээш өөрүшкүзү улуг боор деп, силерге алыс шынны чугаалап тур мен. ¹⁴Дээрде Адаңар база шак ындыг: бо бичии улустуң чангызы-даа чиде бээрин Ол күзевейн турар.

* 18:11 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бар: «Кижии амытан Оглу читкен чүвени тыпкаш, камгалаар дээш келген болгай» — деп сөстөр эң бүзүрелдиг грек сөзүглелдерде таварышпайн турар.

Бачыт үүлгеткен эш-өөрнү канчаарыл?

(Лк. 17:3)

¹⁵Эжиң сеңээ удур бачыт үүлгеткен болза, баргаш, өске улус дыннавайн турда, хомудалың сөгле. Ол сени дыннаар болза, ону бодунче ээлдирип алганың ол. ¹⁶А ол сени дыннавас болза, бир азы ийи кижиден эдертип ал, чүге дээрге „Кандыг-даа буруудадышкын ийи азы үш херечи-биле шынзыттынар ужурлуг“^а. ¹⁷Оларны база дыннавас болза, Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге чугаала. Бурганга бүзүрөөннер ниитилелин-даа дыннавас болза, аңаа өске чоннар улузунуң кижизинге азы үндүрүг хавырыкчызынга дег хамаарылгалыг бол.

¹⁸Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: черге чүнү хүлүүр-дүр силер, ону дээрге база хүлүп каар; а черге чүнү хостап салыр-дыр силер, ону дээрге база хостап салыптар. ¹⁹База катап чугаалап тур мен: силерниң ийинер черге кандыг-бир чүвени эп-сеткилдиг дилеп, мөргүүр болза, олар чүнү-даа дилезе, Дээрде Адам шуптузун бээр. ²⁰Чүге дээрге Меңээ хамааржыр ийи азы үш кижии каяа чыгырыл, Мен база аңаа турар мен».

Өршээл билбес чалча дугайында угаадыглыг чугаа

²¹Пётр ынчан Иисуска чедип келгеш, айтырыг салган: «Дээрги, меңээ удур бачыт үүлгедир эжим бар болза, мен ону чеже удаа өршээр ужурлуг мен? Чеди бе?» ²²Иисус аңаа мынча дээн: «Чок, чеди эвес, а чеден катап чеди удаа*». ²³Дээрний Чагыргазы бо болуушкунга дөмей болуп турар. Бодунуң чалчаларындан өре-шире негеп, санажыр дээн хаан турган. ²⁴Хаан санажып эгелээрге, он муң шоодай мөңгүн акша өрелиг бир кижини эккелген. ²⁵Өрелиг кижиниң төлээр харык-шинээ чок боорга, хаан ооң бодун, кадайын, уругдарыын база бар-ла эт-хөрөңгизин өрезин дуглай садыпсын деп дужааган. ²⁶Чалча хаанның буттарыңче донгая кээп дүшкеш: „Хензиг-ле манап көрүнер! Үзе санажып кааптар мен!“ — дээн. ²⁷Хаан чалказын кээргей бергеш, ооң хамык өрезин өршээгеш, салып чорудупкан. ²⁸А ол чалча оон үнгеш, аңаа чүгле чүс мөңгүн чоос өрелиг бодунуң бир чалча эжинге таваржы берген. Ол эжин боой тудуп:

* 18:22 Бо сөстөрниң өске утказы: «Чеден чеди удаа» — бооп чадавас.

^а Ы. х. к. 19:15.

„Өрең төле!“ — деп негеп эгелээн. ²⁹Өрелиг эжи дис кырынга олуруп-каш, аңаа сөгүрүп: „Бичии-ле шыдажып көр! Төндүр төлөп бериптер мен!“ — деп чанньп эгелээн. ³⁰Ынчалза-даа демгизи манаксавайн, өрелиг эжин аппаргаш, өрезин эгиткиже кара-бажынче суктуртуп каан. ³¹Ол бүгүнү көргөн өске чалчалар аажок хөңнү баксырааш, чүү болганын хаанынга дамчыдып четкеннер. ³²Хаан ынчан демги чалчазын кыйгырткаш, мынча дээн: „Өөдежок чалча! Мен хамык өреңни дилээн ёзугаар өршээвечик мен бе?!“ ³³Сени өршээп кааным дег, эжиңни база өршээр ужурлуг эвес сен бе?“ ³⁴Килеңнээн дээрги ол чалчаны аңаа хамык өрезин эгитпээже эриидээри-биле кара-бажынче суктуртуп каан. ³⁵Эш-өөрүңерни сеткилицер ханызындан өршээвес болзунарза, Дээрде Адам силерниң кижжи бүрүзүңге база ындыг хамаарылгалыг боор».

Иисустуң өг-бүлө тудары база чарлыышкын дугайында чугаалааны

(Мк. 10:1-12)

19 ¹Чугаалап дооскаш, Иисус Галилеяны каггаш, Иордан хемниң ол чарыында Иудеяның черлеринче чорупкан. ²Мөөң чон Ону эдерип чораан, а Ол аңаа улусту экиртип турган.

³Чамдык фарисейлер Аңаа чедип келгеш, Ону шенээр сагыштыг, айтырыг салган: «Ыдыктыг хоойлу эр кижиге кандыг-даа чылдагаан-биле кадайындан чарлырын чөпшээрээн бе?» ⁴Харызыннга Ол мынча дээн: «А силер Чаяакчы эң эгезинде „Эр биле херээжен кижини чаяаган“^а дээнин номчувааныңар ол бе? ⁵Оон мынча дээн болгай: „Эр кижжи ада-иезин каапкаш, кадайы-биле катчы бээр, олар ам ийи эвес, а чангыс мага-бот апаар“^б. ⁶Ынчанганда олар ам ийи эвес, а чангыс мага-бот боор-дур. Бурганның каттыштырган чүвезин кижжи чарып болбас ужурлуг».

⁷А олар Оон айтырыг салган: «Ынчаарга Моисей чүге: „Кадайыңга чарлыышкын херечилелин бергеш, ооң-биле чарлы бер“^в — деп чарлык болганыл?»

⁸«Чүректеринер доң дош, чөрүү боорга, Моисей силерге кадайларыңардан чарлырын чөпшээрээн-дир — деп, Иисус харыылаан. — Ынчалза-даа эгезинде ындыг эвес турган. ⁹Кадайының самыраанындан өске кандыг-бир чылдагаан-биле оон чарылган база өске кадай алган кижжи ашак-кадайның шынчы чоруун үрээни ол болур деп тур

^а Э. д. 1:27. ^б Э. д. 2:24. ^в Ы. х. к. 24:1.

мен»*. ¹⁰А өөреникчилери Аңаа мынча дээннер: «Кадайының мурнунга эр кижиниң хүлээлгелери ындыг боор болза, шуут өгленмээни дээре-дир оң!» ¹¹Иисус: «Мээң чугаалаан чүвемни шупту улус эвес, а чүгле Бурганның ындыг арганы берип кааны улус хүлээп ап шыдаар — деп харыылаан. — ¹²Эр улустуң өг-бүлө тудуп шыдавазында элээн каш чылдагаан бар: чамдык улус төрүмелинден эр чаяаны чок боор, чамдыктарын өске улус акталап каан боор, а чамдыызы Дээрниң Чагыргазы дээш, өг-бүлө тударындан ойталаар. Ону хүлээп ап шыдаар кижжи хүлээп алгай аан!»

Иисустуң бичии уругларны алган йөрээгени

(Мк. 10:13-16; Лк. 18:15-17)

¹³Ол үеде Иисус оларга холун дегзип, мөргүзүн дээш, бир улус Аңаа бичии уруглар эккелген. А Ооң өөреникчилери оларны эккелген улусту эрттирбейн хоруп турганнар. ¹⁴Иисус ынчан мынча дээн: «Бичии уруглар Менээ кээп турзун, оларга шаптыктап, эртерин хоруваңар! Чүге дээрге Дээрниң Чагыргазы олар ышкаш улустуу боор». ¹⁵Иисус ооң соонда оларга холун дээскеш, ол черден чоруй барган.

Иисус болгаи бай кижжи

(Мк. 10:17-31; Лк. 18:18-30)

¹⁶Бир кижжи Аңаа чедип келгеш, айтырыг салган: «Башкы!** Мөңге амыдыралды алыр дизимзе, мен кандыг буян кылыын?» ¹⁷«Чүге буян дугайында Менден айтырдың? — деп, Иисус харыылаан. — Чүгле чаңгыс Бурган буянынгы. А мөңге амыдыралды алыр дизинзе, Бурганның айтыышкыннарын сагып чор». ¹⁸«А кандыгларын?» — деп, демгизи айтырган. Иисус мынча дээн: «Өлүрбе, кады чурттаан эжиңге өскерилбе, оорлава, мегелеп херечилеве. ¹⁹Ада-иенни хүндүлө, чанында кижиге бодуңга бодуң дег ынак бол»^а. ²⁰Аныяк эр Аңаа: «Мен ол бүгүнү сагып келдим***. Менээ ам чүү четпейн турары ол?» — дээн.

* ^{19:9}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Ашаандан чарылган херээженни кадайланып алган кижжи база ашак-кадайның шынчы чоруун үрээни ол болур» — деп сөстөрни немээн.

** ^{19:16}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Башкы» эвес, а «Буянынгы Башкы» деп бижээн.

*** ^{19:20}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Сагып келдим» деп сөстөргө: «Бичииңден-не» — деп сөстөрни немээн.

^а Хост. 20:12-16; Лев. 19:18.

²¹ Иисус аңаа мынчаар харыылаан: «Болбаазын кижиге болуксазыңа, баргаш, хамык эт-хөрөңгини садыпкаш, акшазын ядыыларга үлөп беривит, ынчан дээрлерге эртине-байлактыг боор сен. А оон соонда чедип келгеш, Мени эдерип чорувут».

²² Ол сөстөрни дыңнааш, аныак эр мунгарап чорупкан, чүге дээрге ол аажок бай кижиге турган. ²³ Иисус ынчан Бодунуң өөреникчилеринге мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бай кижиге Дээрниң Чагыргазынче кирери дыка-ла берге! ²⁴ База катап чугаалаайн: бай кижиниң Бурганниң Чагыргазынче киреринден тевениң тевене үдүн өттүр өде бээри белен».

²⁵ Өөреникчилери ону дыңнааш, аажок кайгап: «Ынчаарга кым камгалалды ап шыдаарыл?» — деп айтырганнар. ²⁶ Иисус оларже топтап көргөш, мынча дээн: «Кижиге ону шыдапас, ынчалза-даа Бурганниң шыдапас чүвези чок». ²⁷ Пётр ынчан Аңаа: «Көрүңерден, бис хамык бар чүвевисти каапкаш, Силерни эдерип чоруптувус. Ынчаарга биске ол дээш, чүү боорул?» — дээн.

²⁸ А Иисус оларга мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: ам кээр чаа делегейге Кижиге амытан Оглу Бодунуң алдарының дүжүлгезинге саадаптарга, мени эдерген улус — силер база Израильдин он ийи төрөл бөлүүн шиидери-биле он ийи дүжүлгеге олургулаптар силер. ²⁹ Мени дээш, бажыңнарын, ха-дунмазын, ада-иезин*, ажы-төлүн азы черин кааптар кижиге бүрүзү оон чүс катап хөйүнү алыр база мөңгө амыдыралды салгап алыр.

³⁰ Ынчалза-даа дыка хөй ам баштайгылар бооп турарлар — сөөлгүлөр апаар, а ам сөөлгүлөр бооп турарлар — баштайгылар апаар.

Виноград шөлүндө ажылчыннар дугайында угаадыглыг чугаа

20 ¹ Дээрниң Чагыргазы бо болушкунга дөмей болуп турар. Бодунуң шөлүңгө ажылдаар улус хөлезилээр дээш, эрген эрте үнүпкен бир кижиге турган. ² Шөл ээзи ажылчыннарга хүнде бир мөңгүн чоос төлээр бооп дугуржуп алгаш, оларны виноград шөлүңгө чорудупкан. ³ Эртенгиниң тос шакта ол базаарда шөлгө баргаш, чүнү-даа кылбайн турар өске улусту көрүп каан. ⁴ „Силер база мээң виноград шөлүңгө барып ажылдаңар. Чогууру-биле төлээр мен“ — деп, ол чугаалаан. ⁵ Демги улус чорупкан. А ол дүштекиниң он ийи болгаш үш шак үезинде база катап чоруткаш, база-ла ынчаар кылган.

* ^{19:29} Чамдык буруңгу грек сөзүглелдерде «Ада-иезин» деп сөстөргө «Кадайын» деп сөстү немээн.

⁶ Кежээкиниң беш шак үезинде ол ынаар база катап чеде бергеш, ында турар улусту көрүп кааш: „Чүге хүннү бадыр чүнү-даа кылбайн тур силер?“ — деп айтырган. ⁷ Олар аңаа: „Бисти кым-даа хөлезилеп албады“ — деп хары бергеннер. Ээ кижиге ол улуска: „Силер база виноград шөлүңгө барыңар“ — дээн. ⁸ Кежээ дүшкенде, шөл ээзи бодунуң ажыл башкарыкчызынга мынча дээн: „Ажылдааннарны чыгаш, оларның-биле сөөлүңдө хөлезилээним улустан эгелээш, баштайгыларыңга чедир санаш“. ⁹ Ээ кижиниң кежээкиниң беш шакта хөлезилеп алган улузу келгеш, кижиге бүрүзү бир мөңгүн чоосту ап үнген. ¹⁰ Баштай хөлезилеттинген улус ынчан оон-даа хөйүнү алыр бис деп бодаан, ынчалза-даа олар база бир-бир мөңгүн чоос алганнар. ¹¹ Төлевириң алгаш, олар виноград шөлүңгө ээзинге ажынып: ¹² „Бо сөөлгү улус бир шак ажылдады, бис изиг хүн адаанга хүнзедир ажылдап келдивис, а силер оларны биске денээр-дир силер“ — деп турганнар. ¹³ Ынчаарга ээ кижиге оларның бирээзинге мынчаар харыылаан: „Мен сени хомудатпадым, өннүк. Сен мээң-биле бир мөңгүн чооска дугуржуп алдың чоп. ¹⁴ Төлевириң алгаш, чорувут. А мен бо сөөлгү кижиге сенээ бергенним хирени бериксеп тур мен. ¹⁵ Акшамны бодум баш билер эргем чок кижиге мен бе? Азы мээң экииргээм дээш, адааргаарың ол бе?“

¹⁶ Шак ынчаар сөөлгүлөр — баштайгылар, а баштайгылар — сөөлгүлөр апаар».

Иисустуң Бодунуң өлүмүнүң дугайында үшкү удаа чугаалааны

(Мк. 10:32-34; Лк. 18:31-34)

¹⁷ Иерусалимче бар чыткаш, Иисус он ийи элчинин улустан өскээр аппараттар, чүгле оларга мынча дээн: ¹⁸ «Дыңнаңар, Иерусалимче чоокшулап кел чор бис. Аңаа Кижиге амытан Огун Бурганниң дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларыңга тудуп бериптер. Олар Ону өлүрер кылдыр шииткеш, ¹⁹ Ону дорамчылазын, эттеп-эриидезин база хере шапсын дээш, өске чоннар улузунга тудуп бериптер. Ынчалза-даа үшкү хүнде Ол катап дирлип кээр».

Иаков биле Иоанның дилээ

(Мк. 10:35-45)

²⁰ Иисуска оон соонда Зеведейниң кадайы оолдары-биле кады келгеш, мөгейип бараалгааш, Оон бир чүве дилээн.

²¹ Иисус оон: «Чүнү күзеп турарың ол?» — деп айтырган. Демги кадай мынча дээн: «Силерниң Чагырғанарга ийи оглум: бирээзи — он талаңарга, а өскези — солагай талаңарга оруп аарын азап көрүңер».

²² Иисус: «Чүнү дилеп турарынарны билбес-тир силер. Мээн ам ижерим дашканы ижип шыдаар силер бе?»* — деп харыылаан. Олар: «Шыдаар бис» — дээннер.

²³ Иисус оларга мынча дээн: «Мээн хилинчээмнин дашказын ижер силер, а кымнын Мээн оң азы солагай таламга олуарын хайырлаары Менден хамаарышпас: аңаа Адамнын олурзун деп айтып кааны улус орар».

²⁴ Ону дыннааш, арткан он элчин демги ийизинге хорадап үнген. ²⁵ Ынчалза-даа Иисус оларны кый деп алгаш, мынча дээн: «Өске чоннарнын чагырыкчылары боттарынын чоннарын дарлап турарын, а күштүглери чоннарын бастып турарын билер болгай силер. ²⁶ А силернин араңарга ындыг чүве турбазын! Силернин араңардан алдар-хүндүлүг болуксаар кижичи бар болза, чалчанар болзун. ²⁷ Силернин араңарга бир дугаар болуксаан кижичи бар болза, кулунар болзун. ²⁸ Чүгө дээрге Кижичи амытан Оглу база-ла улус Аңаа бараан болзун дээш эвес, харын Боду бараан боору-биле болгаш хөй улус дээш төлевир кылдыр Бодунун амы-тынын өргүүрү-биле келген болгай».

Ийи согур кижини экирткени

(Мк. 10:46-52; Лк. 18:35-43)

²⁹ Иисус өөреникчилери-биле кады Иерихондан чоруп турда, оларны мөөң чон эдерип чораан. ³⁰ Орук кыдыынга орган ийи согур кижичи оларнын чаны-биле Иисустун эртип бар чыдарын дыннааш: «Дээрги! Давидтин Оглу, бисти кээргеп, өршээнер!» — деп алгыржып үнген. ³¹ Улус согурларны кончуп, «Ыгттаваңар!» деп албадаарга, олар оон-даа ыткыр алгыржыр болган: «Дээрги! Давидтин Оглу, бисти кээргеп, өршээнер!»

³² Иисус доктаай дүшкеш, оларны кый депкен. Ол: «Менден чүнү кылып берзин деп күзеп тур силер?» — дээн. ³³ Олар Аңаа: «Дээрги, бистин карактарывыс көстүп келзин» — деп харыылааннар. ³⁴ Иисус оларны кээргей бергеш, оларнын карактарынга холун дээскен. Согурлар ол-ла дораан көре берген болгаш Ону эдерип чорупканнар.

* ^{20:22} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо сөстөргө: «Мээн шыдажып эртерим дег, шак ындыг хилинчекке суктурарын силер база шыдажып эртип шыдаар силер бе?» — деп сөстөрни немээн.

Иисустун Иерусалимче киргени

(Мк. 11:1-11; Лк. 19:28-38; Ин. 12:12-19)

21 ¹ Олар Иерусалимге чоокшулап келгеш, Елеон даанын чанында Виффагия суурга чедип келгенде, Иисус ийи өөреникчизин бурунгаар айбылапкаш, ² оларга чагып каан: «Мурнунарда суурже барыңар. Аңаа баргаш, ол дораан кыс элчигенни болгаш ооң чанында аныяк элчигенчигешти баглап каан турарын көрүп каар силер. Оларны чешкеш, Менээ эккелинер. ³ А кандыг-бир кижичи силерден бир чүве айтырза: „Олар Дээргиге херек апарды“ — деп харыыланар. Оларны ээзи ол дораан салыптар». ⁴⁻⁵ (Медээчинин аксы-биле: «Сион тейде хоорайга* мынча денер: „Ам Хаанын сенче кел чор. Томаанныг Хаанын ажылчын кыс элчигеннин оглун мунган кел чор“»^а — дээн сөстөр боттанзын дээш, ол бүгүнүң болганы ол.) ⁶ Өөреникчилер чоруткаш, бүгү чүвени Иисустун чарлык болган айы-биле кылганнар. ⁷ Олар элчигенчигешти иези-биле кады эккелгеш, хевин оларга чоңай салгаш, Иисусту олуртупканнар. ⁸ Эндерик хөй чон хевин Ооң мурнунга орукче дөжей сала берген, а өскелери ыяштарнын будуктарын сыккаш, орукка чада салып чораан. ⁹ Ооң мурнунга база соонга бар чыткан эндерик хөй чон ыткыр алгыржып турган: «Осанна! Давидтин Оглунга алдар-мактал! Дээрги-Чаяакчынын өмүнээзинден кел чыдар Кижичи ачы-буянын болзун! Осанна! Дээрге Бурганга алдар-мактал!»^б

¹⁰ Иисус Иерусалимче кирип кээрге, бүгү хоорай хөлзеп үнген. Улус: «Бо Кымыл?» — деп айтыржып турган. ¹¹ А мөөң чон: «Бо дээрге Галилеянын Назарет чурттуг Иисус медээчи-дир» — деп харыылаар болган.

Иисустун садыгжыларны Бурганнын өргээзинден

үндүр ойлатканы

(Мк. 11:15-19; Лк. 19:45-48; Ин. 2:13-22)

¹² Оон Иисус Бурганнын өргээзинин иштинче киргеш, ында садыгнаймаа кылып турган хамык улусту үндүр сывыртапкаш, акша солукчуларынын столдарын болгаш көге-буга сатканнарнын баартактарын андара октагылапкан. ¹³ Иисус оларга мынча дээн: «Бижилгеде

* ^{21:5} Сион тейде хоорай — шажынчы утка ёзугаар Иерусалимни ойзу адааны-дыр.

^а Зах. 9:9. ^б Ыд. ыр. 117:25-26.

Бурган: „Мээн өргээм мөргүл өргээзи болзун“ — дээн болгай, а силер ону дээрбечилер уязы кылып алган-дыр силер!»^а

¹⁴Согур болгаш аскак-бүскек улус Бурганның өргээзинге Анаа чедип кээрге, Ол аарыг улусту экиртип каан. ¹⁵Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчылары Ооң кылып турган кайгамчык чүүлдерин көргөш база Бурганның өргээзинде бичии уругларнын: «Осанна! Давидтиң Оглунга алдар-мактал!» — деп алгыржып турарын дыңнааш, килеңней берип, ¹⁶Анаа мынча дээннер: «Оларның чүү деп турарын дыңнап тур сен бе?!» Иисус оларга: «Ийе — деп харыылаан. — Силер Бижилгеде: „Бичии уруглар болгаш эмиг эмер чаштарның аксындан Бодуңга алдар-макталды үндүрүп аар сен“^б — дээнин кажан-даа номчувааныңар ол бе?»

¹⁷Иисус оон оларны каапкаш, хоорайдан Вифанияже чоруй баргаш, анаа хонуп алган.

Кургап калган смоква ыяжы

(Мк. 11:12-14, 20-24)

¹⁸Эртенинде, хоорайже чанып ора, Иисус аштай бергенин билип каан. ¹⁹Орук кыдыында смоква ыяжын көрүп кааш, Ол анаа чеде берген, ынчалза-даа бүрүден аңгы чүнү-даа тыппаан. Ол ынчан ыяшка мынча дээн: «Моон сонгаар сеңээ кажан-даа чимис үнмес болзун!» Смоква ыяжы дораан-на кургап калган. ²⁰Өөреникчилер ону көргөш, кайгай берип: «Смоква ыяжы канчап ындыг дүрген кадып калды?» — дишкен. ²¹Иисус мынчаар харыылаан: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бүзүрээр-ле, чигзинмес-ле болзунарза, смоква ыяжы-биле болган чүүлдү кылыр хамаанчок, бо дагга безин: „Турулгаш, далайже дүже бер!“ — дээр болзунарза, шак ынчаар бүде бээр. ²²Бүзүрээр-ле болзунарза, мөргүп тура, дилээн чүвөнерниң дөгөрезин алыр силер».

Иисустуң эрге-чагыргазының дугайында айтырыг

(Мк. 11:27-33; Лк. 20:1-8)

²³Ол Бурганның өргээзинче кирип келгеш, улусту өөреди бээрге, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш баштыңнар Анаа чедип келгеш, айтырыг салганнар: «Сен бо бүгүнү кандыг эрге-чагырга-биле кылып тур сен? Сеңээ ол эрге-чагырганы кым берди?» ²⁴А Иисус оларга мынчаар харыылаан: «Мен база силерге бир айтырыг салыйн.

^а Ис. 56:7; Иер. 7:11. ^б Ыд. ыр. 8:3.

Меңээ харыылаптар болзунарза, силерниң айтырыынарга база харыылаар мен. ²⁵Иоанның сугга сугар эргези Бургандан келген бе азы кижилерден бе?» Олар аразында сүмележи бергеннер: «Бис: „Бургандан“ — дививиссе, Ол: „Ынчаарга силер чүге Иоаннга бүзүрөвээниңер ол?“ — дээр болгай. ²⁶А: „Кижилерден“ — дээр дээш, чондан коргар-дыр бис, чүге дээрге хамык улус Иоанны ёзулуг медээчи деп санаар болгай». ²⁷Олар Иисуска: «Билбес-тир бис» — деп харыылааннар. Ол ынчан мынча дээн: «Мен база бо бүгүнү кандыг эрге-чагырга-биле кылып турарымны силерге чугаалавас мен.

Ийи оолдуг ада дугайында угаадыглыг чугаа

²⁸А ам мындыг чүүл дугайында чүү деп бодаар силер че? Ийи оолдуг бир кижиге турган-дыр. Бирги оглунга баргаш, ол мынча дээн: „Оглум, бөгүн баргаш, виноград шөлүңге ажылдап көр“. ²⁹Оозу баштай: „Барбас мен“ — дээн, а ооң соонда өскээр боданыпкаш, чорупкан. ³⁰Ачазы өске оглунга баргаш, база-ла ынча дээн. Демгизи: „Баар мен, дээрги“ — деп харыылаза-даа, барбайн барган. ³¹Оларның кайызы ачазының аайындан эртпээн-дир?» Олар: «Биргизи» — деп харыылааннар.

Иисус ооң соонда оларга мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: үндүрүг хавырыкчылары болгаш самыын-садар херээженнер Бурганның Чагыргазынче силерни мурнай кирер. ³²Чүге дээрге Иоанн силерге шын орук айтып, баштай чедип кээрге, силер анаа бүзүрөвээн-дир силер. А олар Иоаннга бүзүрөвээннер болгай. Ол бүгүнү көргөш безин, дөмей-ле бачыдыңар миннип, Бурганче ээлбээн база анаа бүзүрөвээн-дир силер.

Виноград шөлүнүң эезиниң дугайында угаадыглыг чугаа

(Мк. 12:1-12; Лк. 20:9-19)

³³Ам өске угаадыглыг чугаадан дыңнаңар. Бир кижиге бодунуң ээлээн черинге виноград тарып алган. Ол ону долгандыр жажаалааш, чимизин сы бастырап уургай каскаш, танныылдаар суурга тудуп каан. Ооң соонда ол виноград шөлүн ажаакчыларга ачылалга берипкеш, боду өске чуртче чоруй барган. ³⁴Дүжүт ажаар үе кээрге, ол бодунуң үлүүн алыр дээш, виноград ажаакчыларынче чалчаларын чорудупкан. ³⁵Ынчалза-даа олар ооң чалчаларын тудуп алгаш, бирээзин эттеп, өскезин өлүрүп каапканнар, а үшкүзүн даш-биле соп каапканнар. ³⁶Шөл ээзи ынчан оон-даа хөй өске чалчаларын ыткан, ынчалза-даа виноград ажаакчылары оларны база шак ынчаар аажылааннар.

³⁷ Адак соонда ээ кижилер оларже бодунуң оглун чорудупкаш: „Мээн оглумну хүндүлөп көөрлер боор“ — деп бодаан. ³⁸ Ынчалза-даа виноград ажаакчылары ооң оглун көргөш: „Бо-даа салгакчызы-дыр! Ону өлүрүп каапкаш, өнчүзүн олчалап аалы“ — дээннер. ³⁹ Олар ону сегирип алгаш, виноград шөлүндөн үндүрө бергеш, өлүрүп кааннар. ⁴⁰ Чүл моң, шөлдүн ээзи чедип келгеш, виноград ажаакчыларын канчап кааптарыл?»

⁴¹ Олар Аңаа: «Ол хортаннарны каржызы-биле узуткааш, дүжүт ажаар өйдө оон үлүүн ап бээр өске ажаакчыларга виноград шөлүн ачыладып каар» — деп харыылааннар. ⁴² Иисус оларга мынча дээн: «Силер Бижилгеден номчувааныңар ол бе кай: „Тудугжуларның херекчок дээш, октапкан дажы эн чугула даш апарган. Дээрги-Чаяакчы ынчалдыр кылган, ону көөрү биске кайгамчык-тыр!“^a ⁴³ Ынчангаш Бурганның Чагыргазын силерден хунаап аарын база дүжүдүн бээр чонга бериптерин силерге чугаалап тур мен. ⁴⁴ Кым ол дашче кээп ужарыл, чуурулдур ужуп аар, а кымче ол даш кээп дүжерил, ону чылча басып каар»*.

⁴⁵ Иисустуң угаадыглыг чугааларын дыңнааш, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш фарисейлер Ооң оларның дугайында чугаалап турарын билип кааннар. ⁴⁶ Олар Иисусту тудуп хоругдаар деп барганнар, ынчалза-даа Ону медээчи деп хүлээп турар чондан кортканнар.

Куда доюнуң дугайында угаадыглыг чугаа

(Лк. 14:15-24)

22 ¹ Иисус оларны угаадыглыг чугаалар дузазы-биле өөредирин уламчылап, мынча дээн: ² «Дээрниң Чагыргазы бо болушкун-биле дөмей болуп турар. Бодунуң оглунуң куда доюн кылган бир хаан турган. ³ Ол чалаан аалчыларынче чалчаларын ыткан, ынчалза-даа чалатканнар келиксевейн барганнар. ⁴ Хаан өске чалчаларын ыдып, оларга чагып каан: „Чалаан улузумга чугааланар: ‘Дойга белеткелим доозулду, семиртир азыраан молдургаларым, шарыларым соп алдым, бүгү чүве белен. Куда доюнче моорлаңар’“.

⁵ Ынчалза-даа чалаттырганнар тоовайн барып, боттарының ажил-херектерин кылып, тарай бергеннер. Бирээзи шөлчө үнүпкен, өскези

* ^{21:44} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо шүлүк таварышпайн турар.

^a Ыд. ыр. 117:22-23.

садыглаар черинче чорупкан, ⁶ а чамдыктары оон чалчаларын сегирип алгаш, өлүр эриидеп каапканнар. ⁷ Хаанның килеңи хайынгаш, шериглерин ыдарга, олар өлүрүкчүлерни шаажылааш, ол улустуң хоорайын өрттедипкеннер.

⁸ А оон соонда хаан чалчаларыңа мынча дээн: „Куда доюнга хамык чүве белен-дир, ынчалза-даа чалаан улузум алдар-хүндүгө төлөп чок болган-дыр. ⁹ Ам орук белдирлеринге баргаш, таварышкан улустуң шуптузун дойже чалаңар“. ¹⁰ Чалчалар ынчан кудумчулар кезип үнгеш, таварышкан-на чонну: эки-даа, бак-даа улусту чыып эккелгеннер. Аалчылар дойлаар черни долдур ээлепкен.

¹¹ Хаан аалчыларын көөрү-биле үнүп келгеш, байырлалда кедер хеви чок кижилер көрүп каан. ¹² Ол аңаа мынча дээн: „Өңүк, сен бээр канчап байырлал хеви чок кирип келдиң?“ Оозу ыыттаваан. ¹³ Хаан ынчан чалчаларыңа дужааган: „Ооң хол, будун хүлээш, дашкаар, улус ыглажып, диштерин кыжырадып турар карангыдыва, үндүр октаптыңар“.

¹⁴ Чалаттырганнар хөй, а шилиттингеннер эвээш болдур ийин».

Императорга бээр үндүрүг дугайында

(Мк. 12:13-17; Лк. 20:20-26)

¹⁵ Фарисейлер ынчан үнө бергеш, Ону, сөзүңгө сылдаглап, канчап тудуп алырын дугуржуп эгелээннер. ¹⁶ Олар Иисусче боттарының өөреникчилерин иродианнар-биле* катай чорудупканнар. «Башкы! — деп, айбылаткан улус чугаалаан. — Силерни шынчы база Бурганның алыс шын оруунга өөредип чоруур кижилер деп билир бис. Кижилерни ылгай көрбөс болгаш, оларның эрге-ажыыңа бараан болбас-тыр силер. ¹⁷ Силерниң бодалыңар чүл, биске чугаалап көрүнерем: императорга үндүрүг төлээри ыдыктыг хоойлуруска дүгжүр бе азы чок бе?»

¹⁸ Иисус оларның кара сагыштыын билгеш, мынча дээн: «Ийи арынныглар, Мени чүгө шенединер? ¹⁹ Үндүрүг төлээр чоозунарны Менээ көргүзүнер». Аңаа мөңгүн чоос эккеп бээрге, ²⁰ Иисус олардан: «Мында кымның чурук-дүрзүзү база кымның ады бар-дыр?» — деп айтырган.

²¹ Олар: «Императорнуң» — деп харыылааннар. Иисус ынчан: «Ынчаарга императорга — императорнуун, а Бурганга — Бурганның беринер» — дээн.

* ^{22:16} Иродианнар — Галилеяның ол үдеги хааны Ирод Антипаны деткип турган еврей политиктиг бөлүктүн кежигүннери.

²² Ындыг сөстөр дыңнааш, оларның аксы хак дээш, Иисустан ырап чоруй барганнар.

Өлүглерден катап дирлириниң дугайында

(Мк. 12:18-27; Лк. 20:27-40)

²³ Ол-ла хүн «Өлген улус катап дирилбес» дижир саддукейлер Иисуска чедип келгеш, айтырыг салган:

²⁴ «Башкы, „Кандыг-бир эр кижиге ажы-төл чок тургаш, өлү бээр болза, оң дунмазы дулгуяк чаавазы-биле өгленгеш, бодунуң өлген акызының үре-садызын үспес ужурлуг деп“^а, Моисей биске чугаалаан-дыр. ²⁵ Бистин аравыска чеди алышкы чораан дижик. Улуу кадайлангаш, ажы-төл арттырбайн, өлүп калган. Оң кадайы улуг чуржузунга кадай бооп арткан. ²⁶ Ийиги, үшкү дунмазы болгаш шупту чеди алышкы-биле база ындыг болган. ²⁷ Адак соонда ол кадай база мөчөөн. ²⁸ Хамык өлген улус катап дирлип кээрге, херээжен кымның кадайы боорул? Алышкылар ону чеделээн кадайланып чорааннар болгай».

²⁹ Харызынга Иисус мынча дээн: «Соора барган-дыр силер, чүге дээрге Бижилгелерни-даа, Бурганның күчү-күжүн-даа билбес-тир силер. ³⁰ Катап дирилген улус кадай-даа албас, ашакка-даа барбас, харын Бурганның дээрде төлээлеринге дөмей болур. ³¹ Кай а өлүглерден катап дирилгеннерге хамаарыштыр Бурганның силерге: ³² „Мен – Авраамның Бурганы, Исаактың Бурганы база Иаковтуң Бурганы мен“^б – дээнин номчуваан силер бе? Ол – өлүглерниң эвес, а дириглерниң Бурганы-дыр»*.

³³ Улус Ону дыңнааш, Оң берген өөредиин магадап ханмааннар.

Эң чугула айтышкын дугайында

(Мк. 12:28-34; Лк. 10:25-28)

³⁴ Ол Бодунуң харызы-биле саддукейлерниң аксын дуй шаапкан деп дыңнааш, фарисейлер чангыс черге чыгып келгеннер. ³⁵ Оларның бирээзи боор ном-хоойлу тайылбырлакчызы, Иисусту шенеп, айтырыг салган: ³⁶ «Башкы, ыдыктыг хоойлуда эң чугула айтышкын кайызыл?»

* ^{22:32} Ол дээрге Авраам, Исаак база Иаков оларны Бурганның чанында ам-даа дириг хевээр деп турары ол-дур.

^а Ы. х. к. 25:5. ^б Хост. 3:6.

³⁷ Ол мынча дээн: «„Дээрги-Бурган-Чаяакчынга бүгү-ле чүлдү-чүрөөн-биле, бүгү-ле сеткил-сагыжын-биле, бүгү-ле угаан-сарыылын-биле ынак бол“^а. ³⁸ Бо дээрге бирги болгаш эң чугула айтышкын-дыр. ³⁹ А ийиги айтышкын аңаа дөмейлешкек: „Чанында кижиге бодунга бодун дег ынак бол“^б. ⁴⁰ Бо ийи айтышкында бүгү ыдыктыг хоойлу болгаш медээчилерниң өөредии туттунуп турар».

Давидтиң Оглуңуң дугайында

(Мк. 12:35-37; Лк. 20:41-44)

⁴¹ Бодун долгандыр чыгып келген фарисейлерден Иисус айтырыг салган: ⁴² «Бурганның шилип алган Христозун чүү деп бодаар силер: Ол кымның Оглул?» Олар Аңаа: «Давидтиң Оглу-дур» – деп харыылааннар. ⁴³ Иисус оларга мынча дээн: «Ынчаарга Давид Бурганның Сүлдезинге башкарткаш, чүге Ону Дээргим деп адааныл: ⁴⁴ „Дээрги-Чаяакчы мээң Дээргимге мынча дээн: ‘Мен Сээң дайзыннарыңны буттарың адаанга эккеп салбаан шаамда, Мээң оң таламга олур’“^в. ⁴⁵ Бир-тээ Давид Ону Дээргим деп турар болганда, Христос канчап Давидтиң Оглу боорул?»

⁴⁶ Кым-даа Аңаа удур чангыс сөс-даа эдип шыдаваан. Ол хүнден эгелээш, кым-даа Аңаа кандыг-бир айтырыг салып дидинмээн.

Фарисейлерден болгаш ном-хоойлу тайылбырлакчыларындан кичээндири

(Мк. 12:38-40; Лк. 11:37-52; 20:45-47)

23 ¹ Иисус ынчан чон-биле база Бодунуң өөреникчилери-биле чугаалажы берген. ² Ол мынча дээн: «Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер Моисейниң хоойлузун тайылбырлаар эргелиг-дирлер. ³ Силер бүгү чүвени оларның айыткан аайы-биле кылынар, ынчалза-даа оларның ажил-херээн өттүнменер, чүге дээрге олар өөредип турар чүвезин боттары сагывас-тырлар. ⁴ Олар угдунмас аар чүьктү улустун эгиннеринге чүктедип турарлар, а боттары чангыс салаазын безин шимчедип, улуска дузалажыр хөңнү чок-турлар. ⁵ А кандыг-бир чүве кылза, чүгле ат чолуп кылырлар, оларның хаваанда болгаш холунда хөмден кылган мөргүл хапчыгаштары калбарып, а шыва тонунуң салбакталчак хаажылары узап бар-ла чыдар. ⁶ Олар найыр-дойларга база синагогаларга хүндүткелдиг дөрге орарынга ынак. ⁷ Олар улус чыгылыр шөлдерге амыр-менди дыңнаарынга база улуска: „Башкы!“ – деп адаттырарынга ынак.

^а Ы. х. к. 6:5. ^б Лев. 19:18. ^в Ыд. ыр. 109:1.

⁸А силерни „башкылар“ деп адавазын, чүгө дээрге силерде чүглө чангыс Башкы — Дээрги-Чаяакчы бар, силер шупту ха-дунмашкы силер. ⁹Черге кымны-даа „ачай“ деп адаванар, чүгө дээрге силерде чүглө чангыс Дээрде саадаан Ада бар. ¹⁰Силерни „башкарыкчы“ деп адавазын, чүгө дээрге силерде чангыс Башкарыкчы — Христос бар. ¹¹Силернин аранарда эң чугуланар чалчанар болзун. ¹²Бодун өрү көрдүнер кижидора көрдүрер, а бодун боду дора көргөн кижидора өрү көдүртүр.

¹³⁻¹⁴Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Силер улустан Дээрнин Чагыргазын дуглап, боттарыңар-даа ынаар кирбес, ынаар кириксээннерни-даа кирибес-тир силер*.

¹⁵Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Чаңгыс-даа бол кижини ээлдирип аар дээш, далайны кежип, черни эртип турар-дыр силер, а ээлдирип алгаш, ону бодунардан ийи катап дора бужар амытанче хуулдуруптар-дыр силер.

¹⁶Согур баштакчылар, ат болур силер! Мынча деп турар-дыр силер: „Кандыг-бир кижидора Бурганның өргээзи-биле дангыраглаар болза, ол чүү-даа дивээн-дир, а Бурганның өргээзинде алдын-биле дангыраглаар болза, ол азаашкынын күүседир ужурлуг“. ¹⁷О согур сээденнер! Чүү чугулал: алдын бе азы ол алдынны ыдыктаан Бурганның өргээзи бе?! ¹⁸Оон ынай мынча деп турар-дыр силер: „Кандыг-бир кижидора өргүл салыр бедигээш-биле дангыраглаар болза, ол чүү-даа дивээн-дир, а аңаа салган өргүл-биле дангыраглаар болза, ол азаашкынын күүседир ужурлуг“. ¹⁹Согурлар! Чүү чугулал: өргүл бе азы ол өргүлдү ыдыктаан ону салыр бедигээш бе?! ²⁰Өргүл салыр бедигээш-биле дангыраглаар кижидора ында салган өргүл-биле база дангыраглап турары ол. ²¹Бурганның өргээзи-биле дангыраглаар кижидора ында чурттаан Бурган-биле база дангыраглап турары ол. ²²Дээр-биле дангыраглаар кижидора Бурганның дүжүлгези болгаш ында саадаан Бурган-биле база дангыраглап турары ол.

²³Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Мята, койнут болгаш тмин деп оыттарнын

* ^{23:14}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бар: «Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Силер дулгуяк херэеженнернин эт-хөренгизин сыбырпакаш, оон хөйгө көзүлдүр үр мегелеп мөргүүр-дүр силер, ол дээш, шыңгы кеземчени алыр силер» — деп сөстөр эң бүзүрелдиг грек сөзүглелдерде таварышпайн турар.

дүжүдүнүн оннун бир кезин берип-даа турзунарза, ыдыктыг хоойлуда эң чугула чүүлдерни: чөптүг чорукту, өршээлди болгаш Бурганга шынчы чорукту херекке албас-тыр силер. Баштайгызын кылыр ужурлуу шын, а сөөлгүзүн кылырын база утпаза эки. ²⁴Согур баштакчылар! Ымырааны шүүп кааптар, а тевени ажырыптардыр силер!

²⁵Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Аяк-таваанарнын даштын аштап-арыглап-даа турзунарза, ишти-хөңнүнерни чазый-харам чорук база бузут долган-дыр. ²⁶Согур фарисей! Баштай аяаңнын* иштин аштап-арыглап ал, ынчан оон дашты база арыг боор.

²⁷Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Агарты чугайлаан чевеглерге дөмей-дир силер: оларнын дашты чараш ышкаш, а иштин өлүг сөөктер база янзы-бүрү бужар чүүлдер долган! ²⁸Силер база ындыг силер: даштынардан көөрге, Бурганга шынчы улус ышкаш көстүр силер, а ишти-хөңнүнерни ийи арынныг база кем-буруулуг чорук долган.

²⁹Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш фарисейлер, ат болур силер! Ийи арынныглар! Медээчилерге чевег тураскаалдары тудуп, Бурганга шынчы улустун чевеглеринде тураскаалдар каастап: ³⁰„Ада-өгбевистин үезинде чурттап чораан болзувусса, медээчилернин ханын төгеринге олар-биле кады киришпес ийик бис“ — деп турар-дыр силер. ³¹Силер оон-биле, „Медээчилерни өлүрүп чораан улустун салгакчылары бис“ деп, боттарыңарга удур херечилээнинер ол-дур. ³²Ынчанганда уламчыланар-ла, ада-өгбөнернин эгелээн чүвезин эчизинге чедириңер-ле!

³³Чыланнар база чылан сыскындылары! Шүүгү болгаш тамыдан канчап ойлаар силер! ³⁴Мен силерге медээчилерни, мерген угаан-ныгларны, башкыларны чорудуп тур мен, а силер оларнын чамдызын өлүрүп база хере шава бээр силер, өскелерин синагогаларыңарга эриидеп база хоорайдан хоорайже сывыртай бээр силер. ³⁵Кем-буруу чок Авельдин ханындан эгелээш, өргүл салыр бедигээш биле Бурганның өргээзинин аразынга өлүрүп кааныңар Варахиянын оглу Захариянын ханынга чедир чер кырынга төгүлген шупту-ла Бурганга шынчы улустун ханы дээш, шииткелди чүктээр силер. ³⁶Алыс шынчы чугаалап тур мен: ол бүгү кеземче бо салгалга дүжер!

* ^{23:26}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Аяаңнын» деп сөске «Тавааннын» деп сөстү немээн.

Иерусалим дээш кажыыдал

(Лк. 13:34-35)

³⁷ О, Иерусалим, Иерусалим! Медээчилерни өлүрүп турар база олче чорутканнарны даш-биле соккулап каар хоорай! Куштун чаш төлдерин чалгынының адаанга чыып аары дег, Мен чеже катап Иерусалимниң чурттакчыларын чыып аарын күзедим, ынчалза-даа силер ону күзевединер! ³⁸ Ол-дур эвеспе, силерниң өргээңер ээн кагдыган-дыр. ³⁹ „Дээрги-Чаяакчының өмүнээзинден кел чыдар Кижичагы-буянныг болзун!“^a — дей бээриңер шаг-үе келбээн шаанда, Мени ам черле көрбөзүңерни деп чугаалап тур мен».

Келир үеде болур хөлээшкиннер

(Мк. 13:1-13; Лк. 21:5-19)

24 ¹ Иисус оон Бурганның өргээзинден үнгөш, бар чыдырда, өөреникчилери Анаа чоокшулап келгөш, «Бурганның өргээзиниң тудугларын көргүзээли» деп барганнар. ² Иисус оларга мынча дээн: «Бо бүгүнү көрүп тур силер бе? Силерге алыс шынны чугаалап тур мен: маңаа туружундан шимчевээн даш безин артпас, шупту тудуглар үрегдеттинип-буступ каар».

³ Иисус Елеон даанга чааскаан олурда, өөреникчилери Анаа чедип келгөш, айтырыг салганнар: «Ол айыыл-халап кажан боорун биске чугааланарам. Силерниң катап кээриңерни болгаш бо делегейниң төнчүзүн кандыг демдек бадыткаарыл?»

⁴ Иисус оларга мынчаар харыылаан: «Кандыг-даа улуска мегеледип аарындан кичээниңер. ⁵ Чүгө дээрге хөй кижичагы Мээң адым тудуп: „Мен — Христос-тур мен“ — деп келгөш, эндерик улусту мегелеп кааптар. ⁶ Чоокта дайын-чааның шимээнин болгаш ыракта дайын-чаалар дугайында чугааларны дыннап каар силер. Ындыг-даа болза кортпанар. Ол бүгү болур ужурлуг, ынчалза-даа бүгү чүвениң чогум төнчүзү ол эвес-тир. ⁷ Ийе, чонче чон, күрүнеже күрүне халдай бээр. Чер болганга аш-чут база чер шимчээшкиннери болур: ⁸ ол бүгү, божаан херэеженниң эьдиниң аары дег, хилинчектин чүгле эгези-дир.

⁹ Силерни ынчан хилинчектээр дээш, улуска тудуп берип, өлүрүп эгелээр. Мээң адым ужун бүгү кижичагы төрөлгөтен силерни көөр хөңнү чок апаар. ¹⁰ Эндерик улус Бурганга бүзүрелинден ойталаар, бот-боттарын сатчып база көрүшпестеп эгелээр. ¹¹ Хөй меге медээчилер

^a Ыд. ыр. 117:26.

ынчан тыптып келгөш, эңмежок улусту мегелеп кааптар. ¹² Бузут ынчалдыр нептерээрге, эндерик улустун ынакшылы соой бээр. ¹³ Ынчалза-даа ол бүгүнү эчизинге чедир шыдашкан кижичагы камгалалды алыр. ¹⁴ Дээрниң Чагыргазының дугайында бо Буянныг Медээни бүгү делегейге, хамык чоннарга медеглээн турар, бүгү чүвениң төнчүзү чүгле ооң соонда кээр.

Ам кээр коргунчуг айыыл-халап

(Мк. 13:14-23; Лк. 21:20-24)

¹⁵ Ол дугайында Даниил медээчинин чугаалааны, ыдыктыг черде турар „Хоозуралдың бужар чудун“^a көрүп кагзыңарза (номчуп орап кижичагы шын угаазын!), ¹⁶ Иудеяда чурттаан улус дагларже дезипсин. ¹⁷ Бажыңының кырынга* турган кижичагы, эт-севин алыр дээш, бажыңынче дүжүп кирбезин. ¹⁸ Шөлге ажилдап чораан кижичагы идик-хевин алыр дээш, бажыңынче эеп келбезин. ¹⁹ Ол хүннерде иштиг-сааттыг болгаш эмер чаш уруг-дарыглыг улус ат болур! ²⁰ Кыжын азы амырдыш хүнүнде деспес дээш, мөргүңер. ²¹ Бо делегейни чаяганындан бээр амдыгаа чедир кажан-даа болбаан база моон сонгаар кажан-даа болбас коргунчуг айыыл-халап ол хүннерде болур. ²² Бурган ол хүннерниң санын кызырбаан болза, амылыг кижичагы бүрүзү камгалал албас ийик. Ынчалза-даа Бодунун шилип алганы улус дээш, Бурган ол хүннерниң санын кызырар. ²³ Силерге ынчан кандыг-бир кижичагы: „Көр, Христос бо-дур!“ азы „Ол бо-дур!“ — дээр болза, аңаа бүзүревенер! ²⁴ Чүгө дээрге боттарын „Христос мен“ дээр азы „Медээчи мен“ дээр улус тыптып келгөш, болдунар-ла болза, Бурганның шилип алган улун безин мегелээр дээш, өндүр улуг бадыткал демдектери болгаш кайгамчык чүлдөр көргүзөр. ²⁵ Дыңнаңар, Мен силерни баш бурунгаар сагындырдым. ²⁶ Ынчангаш силерге: „Көрүңер, Христос кургаг курут ховуда-дыр!“ — дээр болза, ынаар барбаңар азы: „Көрүңер, Ол мында, дуу бажыңда чаштынып турар-дыр“ — дээр болза, бүзүревенер. ²⁷ Чөөн чүктен кызаш дээш, барыын чүкке чедир кызаннаан чаңнык дег, Кижичагы амытан Оглу ынчалдыр эеп кээр. ²⁸ Кайда өлүг мөчү барыл, аңаа сек чиир куштар чыгылып кээр.

* ^{24:17} Бажың кыры — Иудеяга бажыңнар крышалары ийленчек эвес, а калбак болур турган, а чурттакчы чон оларны дыштаныр чер база үстүкү каат кылдыр ажыглап турган.

^a Дан. 9:27.

Кижиг амытан Оглуноң чедип кээри

(Мк. 13:24-27; Лк. 21:25-28)

²⁹ Ол хүннерниң айыыл-халавы болуп эрткен дораан-на „Хүн караа өжер, ай чырытпастай бээр, сылдыстар дээрден кээп дүжер база дээрниң күчү-күштери сириңейнип, божаннай бээр“^а.

³⁰ Кижиг амытан Оглуноң бадьткал демдээ ол үеде дээрге көстүп кээр. Өндүр улуг күчү-күжү база алдары-биле „Дээрниң булуттарын кырлап кел чыдар Кижиг амытан Оглу“^б көрүп кааш, чер кырында хамык аймак-чон кажыыдап база ыглажып эгелээр. ³¹ Ол, бүрээни ыткыр этсип, Бодунуң шилип алган улузун чырык черниң дөрт чүгүндөн, өртемчейниң бир кыдыындан өске кыдыынга чедир чыып эккелзин дээш, Бодунуң төлээлерин чорудуптар.

Смоква ыяжының чижээ-биле кичээндириг

(Мк. 13:28-31; Лк. 21:29-33)

³² Смоква ыяжындан үлегер-чижек алыңар: оон будуктары хөөп, бүрүлери частып кээрге, чай удавас дээрзин эндевес болгай силер. ³³ Шак ынчалдыр, ол бүгүнү көргөш, Кижиг амытан Оглу мыя бо, эжик аксында келген дээрзин билип алыңар. ³⁴ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: ол бүгү чүве боттанмаан шаанда, бо салгалдың улузу өлүп читпес. ³⁵ Дээр биле чер эстип хайлы бээр, а Мээң сөстөрүм эстип хайлы бербес.

Шагы, хуну билдинмес

(Мк. 13:32-37; Лк. 17:26-30, 34-36)

³⁶ А ол хүннүң база шактың кажан кээрин кым-даа: дээрниң төлээлери-даа, Оглу-даа билбес* — чүгле Бурган Ада Боду билир. ³⁷ Өгбе Нойнуң үезинде болуп турганы дег, Кижиг амытан Оглуноң чедип кээр хүнүнде база ындыг боор. ³⁸ Ол хүннерде, суг халавының мурнуу чарыында, Нойнун бажың-хемезинге** олурупканы хүнге чедир,

* ^{24:36} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Оглу-даа» деп сөс тава-рышпайн турар.

** ^{24:38} Бажың-хеме — Бургандан сагындырыг алган улуг өгбе Нойнуң суг халавындан камгаланыры-биле тудуп алганы, улуг корабльга дөмейлешкек эжиндирер бажың-сава (Эге дөс. 6-7 эгени көр).

^а Ис. 13:10; 34:4. ^б Дан. 7:13.

улус-чон ижип-чип, кадай ап база ашакка барып келген болгай. ³⁹ Суг халап келгеш, оларның шуптузун узуткап каггыжеге, олар чүнү-даа угаап бодавааннар. Кижиг амытан Оглу чедип кээрге, база шак ындыг боор. ⁴⁰ Ийи кижиг ынчан шөлге ажылдап турар болза, бирээзин алгаш баар, а өскезин арттырып каар. ⁴¹ Ийи херээжен дээрбеге тараа дээрбелеп турар болза, бирээзин алгаш баар, а өскезин арттырып каар.

⁴² Ынчангаш одуг-сергек болунар, чүге дээрге Дээрги-Чаяакчы-нарның кандыг хүнде чедип кээрин билир эвес силер. ⁴³ Мону база билип алыңар: бажың ээзи дүнекиниң каш шакта оор кээрин билир турган болза, ол удувас ийик база бодунуң бажының оорлаттырбас ийик. ⁴⁴ Ынчангаш силер база белен болунар, чүге дээрге Кижиг амытан Оглу силерниң манаваан шагыңарда чедип кээр.

Шынчы база шынчы эвес ийи чалча

(Лк. 12:41-48)

⁴⁵ Бажың ээзи чалчаларының бирээзин өскелериниң бажынга салгаш, оларга аыш-чемни чогуур үезинде үлээр кылдыр томуйлап каарга, шынчы болгаш сарыылдыг ажыл-херек эргелекчизи кандыг болурул? ⁴⁶ Ээзи чедип келгеш, оон ынчалдыр ажылдап турарын көрүп каар болза, ол эргелекчи амыр-чыргалдыг. ⁴⁷ Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: ээзи ону бүгү ээлээн чүвезиниң бажынга олуртуп каар. ⁴⁸ А ол эргелекчи чалча ойлуок чок болуп, бүдүү иштинде: „Мээң дээргим ам дораан келбес-ле болгай“ — дээш, ⁴⁹ өске чалчаларны эттеп-соп, а боду чилбиленип, арагачылар-биле пактай берген дижик. ⁵⁰ Ындыг чалчаның ээзи оон манавааны хүнде база бодавааны шакта чедип келгеш, ⁵¹ ону чула кезеткеш, ийи арынның улус-биле дөмей кылдыр аажылаар. Аңаа ыы-сыы үнер база диштер кыжыраажы дыңналыр».

Он кыс дугайында угаадыглыг чугаа

25 ¹ «Ол хүнде Дээрниң Чагыргазы мындыг болганынга дөмей. Үс куткан деңнерин туткаш, күдээже уткуштур үнүпкен он кыс турган. ² Оларның бежиг угаанныг, а бежиг мелегей чүве-дир. ³ Мелегей кыстар деңнерин ап алза-даа, немей кудар үзү чок болганнар. ⁴ А угаанныг кыстар деңнери-биле катай саваларда үзүн база ап алганнар. ⁵ Күдээ оол саадай бээрге, кыстарның бажы согаш кыннып, удуй бергеннер. ⁶ Дүн ортузунда: „Көрүнер, күдээ кел чор! Он уткуп үнүнер!“ — деп кыйгы дыңналган. ⁷ Ол дораан хамык кыстар тура

халышкаш, деңнерин кыпсып эгелээннер. ⁸ Мелегей кыстар угаан-ныгларынга: „Үзүнерден бичииден беринерем, деңнеривис өжүп тур“ — дээннер. ⁹ А угаанныг кыстар: „Чок, бербес бис, чүге дээрге үс силерге-даа, биске-даа четпейн баар. Ооң орнунга садыгжыларже баргаш, садып алынар“ — деп харыылааннар. ¹⁰ Олар үс садып ап чоруур аразында, күдээ чедип келген. Белен турган беш кыс оон-биле кады куда доюнче кире бээри билек, оларның соондан эжикти хаапкан.

¹¹ Ооң соонда арткан кыстар чедип келгеш: „Дээрги! Дээрги! Эжиң ажыдып көр!“ — дээннер. ¹² А ол: „Чок, силерни билбесим ылап шын“ — деп харыылаан. ¹³ Ынчангаш серемчилелдиг болунар, чүге дээрге Кижиге амытан Оглунун чедип кээр* хүнүн-даа, шагын-даа билбес болгай силер.

Хөй акша дугайында угаадыглыг чугаа

(Лк. 19:11-27)

¹⁴ Ынчан ырак чуртче чоруп тура, бодунун чалчаларын кый деп алгаш, эт-хөреңгизин оларга карактадып каан кижиге-биле болганы дег болур. ¹⁵ Ол бир чалчазынга — беш, өскезинге — ийи, а үшкүзүнге — бир шоодай мөңгүн акша берип каан. Кижиге бүрүзүнге оон шыдаар шаг-шинээн барымдаалап бергеш, боду чорупкан. ¹⁶ Беш шоодай мөңгүн акша алган кижиге ол акшаны ол дораан саарылгаже киригеш, немей бешти ажылдап алган. ¹⁷ Ийи шоодай мөңгүн акша алган кижиге база ийини немей ажылдап алган. ¹⁸ А бир шоодай мөңгүн акша алган кижиге баргаш, онгар каскаш, дээргизиниң акшазын ынаар хөөп каан.

¹⁹ Үр үе эрткен соонда, чалчаларның дээргизиге ээп келгеш, оларга карактадып каан акшазы дээш, харыы тударын негээн. ²⁰ Беш шоодай акша алган кижиге келгеш, немей база бешти эккелген. Ол мынча дээн: „Дээрги, силер менээ беш шоодай акша берген силер, а бо мээң немей ажылдап алганым беш шоодай акша-дыр“. ²¹ Дээргизиге аңаа: „Кончуг эки-дир, сен эки болгаш шынчы чалча-дыр сен! Сен бичии херек башкарарыңа шынчың көргүстүн, ам сенээ улуг ажыл-херек дагзыйн. Мээң өөрүшкүм үлежип көр“ — дээн.

²² Ийи шоодай акша алган кижиге база чедип келгеш: „Дээрги, силер менээ ийи шоодай акша бээринерге, немей база ийини ажылдап алдым“ — дээн. ²³ Дээргизиге аңаа: „Кончуг эки-дир, сен эки болгаш

* ^{25:13} Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Кижиге амытан Оглунун чедип кээр» деп сөстөр таварышпайн турар.

шынчы чалча-дыр сен! Сен бичии херек башкарарыңа шынчың көргүстүн, ам сенээ улуг ажыл-херек дагзыйн. Мээң өөрүшкүм үлежип көр“ — дээн.

²⁴ Оон соонда бир шоодай акша алган кижиге чедип келгеш, мынча дээн: „Дээрги, мен силерни каржы-хажагай кижиге деп билер мен: тарываан-даа черинерден ажаап аар, тө чашпаан-даа черинерден чыып аар болгай силер. ²⁵ Мен силерден сезиндим, ынчангаш акшанарны черге хөөп кагдым. Акшанар бо-дур, ап ап көрүнер“. ²⁶ Дээргизиге аңаа: „Сөлгүжок бак, чалгаа чалча! Тарываан-даа черимден ажаап аарымны, тө чашпаан-даа черимден чыып аарымны билер ышкажыл сен. ²⁷ Ындыг болганда мээң акшамны саарылгаже кирир турган-дыр сен, мен ынчан ээп келгеш, акшамны орулгазы-биле катай алгай эртик мен. ²⁸ Ооң бир шоодай акшазын хунаап алгаш, он шоодай акшалыг кижиге бериптинер. ²⁹ Чүвези бар кижиге оон-даа немей бээр, ол ынчан артыкшылдыг боор, а чүвези чок кижиниң бичии бар чүвезин-даа хунаап алыр. ³⁰ Бо сөлгүжок бак чалчаны дашкаар, улус ыглап-сыктап, диштерин кыжыраткан караңгыже, үндүр октаптынар“ — дээн.

Чоннарны шиидери

³¹ Бодунун чайынналчак чырыыңа бүргеткен Кижиге амытан Оглу хамык төлээлеринге үдеткен чедип келгеш, Бодунун алдарлыг дүжүлгезинге саадаптар. ³² Ооң мурнунга бүгү чоннар чыгып кээр. Ол улусту, кадарчының хоюн өшкүзүндөн үзери дег, ийи кезекке үзүп аар. ³³ Ол хоюн — оң талазынга, а өшкүзүн — солагай талазынга бөлүп аар. ³⁴ Хаан ынчан оң талазында турарларга мынча дээр: „Мээң Адамның ачы-буянын алганнар, бээр келинер! Өртемчейни чаяганындан бээр силерге белеткээн Дээрниң Чагыргазын салгап алынар. ³⁵ Чүге дээрге Мен аштап турумда, силер Мени чемгерип кагдынар; суксап турумда, силер Мээң суксунум хандырдынар; чер кезип чорумда, силер Мени хоргададып алдынар; ³⁶ чанаш турумда, силер Мени хепкерип кагдынар; аарып чыдырымда, силер Мени ажаап-карактап келдиңер; кара-бажыңга чыдырымда, силер Менээ журажып чордунар“. ³⁷ Бурганга шынчы улус ынчан Аңаа мынчаар харыылаар: „Дээрги-Чаяакчы, кажан бис Сен аштап турунда көргөш, Сени чемгерген улус боор бис, суксап турунда көргөш, суксунун хандырган улус боор бис? ³⁸ Чер кезип чорунда көргөш, хоргадал берген улус боор бис; чанаш турунда көргөш, хепкерген улус боор бис? ³⁹ Кажан бис Сен аарып турунда көргөш, Сени ажаап-карактаан улус боор бис;

кара-бажынга чыдырында көргөш, ужурашкан улус боор бис? Кажан ынчалган улус боор бис?“

⁴⁰Хаан оларга мынчаар харыылаар: „Алыс шынны чугаалап тур мен: Мээн бо бичии эш-өөрүмнүң бирээзинге ол бүгүнү кылганыңар дээрге-ле, ону Меңээ база кылганыңар ол-дур“.

⁴¹А ооң соонда Хаан солагай талазында турарларга мынча дээр: „Менден ырап чорунар, каргыштыг хейлер! Эрликке болгаш ооң төлээлеринге белеткээн мөңгө отче барыңар. ⁴²Мен аштап турдум, а силер Мени чемгербединер; Мен суксап турдум, а силер Мээн суксунум хандырбадыңар; ⁴³Мен чер кезип чордум, а силер Мени хоргатпайн бардыңар; чанаш турдум, а силер Мени хепкербединер, аарып турдум база кара-бажынга чыттым, а силер Менче сагыш салбадыңар“. ⁴⁴Олар ынчан мынча дээрлер: „Дээрги-Чаяакчы, кажан бис Сээн аштап, суксап азы чер кезип турганыңны, чанаш чораныңны, аарып азы кара-бажынга чытканыңны көргөш, Сеңээ дузалаван улус боор бис? Кажан ынчалган улус боор бис?“ ⁴⁵Хаан оларга: „Алыс шынны чугаалап тур мен: Мээн бичии улумнун бирээзинге ол бүгүнү кылбааныңар дээрге-ле, ону Меңээ база кылбааныңар ол-дур“ — деп харыылаар. ⁴⁶Олар ынчан мөңгө кеземче чоруптар, а Бурганга шынчы улус мөңгө амыдыралды алыр».

Иисуска удур сүлчээ

(Мк. 14:1-2; Лк. 22:1-2; Ин. 11:45-53)

26 ¹Иисус ол чугаазын төндүргөш, Бодунуң өөреникчилеринге мынча дээн: ²«Хосталышкын байырлалыңа чедир ийи хүн артканын база белдир-креске хере шапсын дээш, Кижиге амытан Оглуң садыптарын билип алыңар».

³Ол өйдө Бурганның дээди бараалгакчылары, чоннуң баштыннары Бурганның дээди бараалгакчызы Каиафаның өргээзинге чыгып келгөш, ⁴Иисусту дуокаа тудуп алгаш, өлүрүп каарын дугуржуп алганнар. ⁵Олар: «Чүглө байырлал үезинде ынчап болбас. Оон башка чон хөлзээзин үндүрүп боор» — деп дугурушканнар.

Вифанияга Иисустуң бажын үс-биле чагганы

(Мк. 14:3-9; Лк. 7:36-50; Ин. 12:1-8)

⁶Иисус Вифанияга, экирбес кеш аарыглыг чораан Симоннуң бажыңа турган. ⁷Ол чемненип чыдырда, үнелиг чагай чыттыг үс куткан алебастр доңгалыг херээжен Аңаа чоокшулап келгөш, үзүн Ооң бажынче кудуп берген. ⁸Ооң өөреникчилери ону көргөш,

хорадап үнгеннер: «Ындыг чарыгдалдың ажыгы чүл? ⁹Ол үстү хөй акшага садыпкаш, ядыыларга үлөп берип болур турган болгай!»

¹⁰Иисус ону билгөш, оларга мынча дээн: «Ол херээженни дүвүретпейн көрүңер, Меңээ эки херек кылган кижиге-дир! ¹¹Ядыылар силер-биле үргүлчү кады турар, а Мен силер-биле үргүлчү кады турбас мен. ¹²Мээн мага-бодумче чагай чыттыг үзүн кудуп бергөш, ол Мени орнукушударыңа белеткеп кагды. ¹³Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: бүгү делегейге, Буянныг Медээни суртаалдаан чер бүрүзүңге, улус бо херээженниң кылган херээниң дугайында чугаалажып, ону сактып чоруур».

Иуданың саттыныкчы болуксай бергени

(Мк. 14:10-11; Лк. 22:3-6)

¹⁴Он ийи элчинниң бирээзи боор Иуда Искариот ынчан Бурганның дээди бараалгакчыларыңа четкөш, чугаа кылган: ¹⁵«Иисусту силерге садыпсымза, меңээ чүнү бээр силер?» Олар аңаа үжен мөңгүн чоос санап бергеннер. ¹⁶Оон бээр-ле Иуда, Иисусту садыптар дээш, эптиг таварылга дилеп эгелээн.

Хосталышкын байырлалыңа белеткел

(Мк. 14:12-21; Лк. 22:7-14, 21-23; Ин. 13:21-30)

¹⁷Хаарган далганнар байырлалының бирги хүнүндө өөреникчилери Иисуска чоокшулап келгөш, айтырыг салганнар: «Хосталышкын байырлалының кежээки чемин Силерге каяа белеткеп бээр бис?» ¹⁸Ол мынча дээн: «Хоорайда айтып бээрим кижиге баргаш: „Башкы: ‘Мээн үем чоокшулап келди. Мен хосталышкын байырлалын өөреникчилерим-биле кады сээң бажыңа байырлаар мен’ — дээр чүведир“ — деп чугааланар». ¹⁹Өөреникчилери Иисустуң оларга чугаалаан аайы-биле кылгаш, байырлалдың кежээки чемин белеткеп кааннар.

²⁰Кежээ дүшкенде, Ол он ийи элчини-биле кады чемненири-биле олурупкан. ²¹Кежээки чемни чип ора, Иисус мынча дээн: «Алыс шынны силерге чугаалап тур мен: силерниң бирээнер Мени садыптар-дыр». ²²Аажок мунгараан өөреникчилер удаа-дараа айтырып эгелээннер: «Ол мен эвес-ле боор мен аа, Дээрги?» ²³Харызыңа Ол мынча дээн: «Мээн-биле кады чаңгыс тавактан чем чип турар кижиге Мени садыптар-дыр! ²⁴Бижилгеде ол дугайында бижээни дег, Кижиге амытан Оглу оруун эртер ужурлуг, ынчалза-даа Ону садыптар кижиниң бодунуң шоругу-дур! Ол кижиге шуут төрүттүнмээни боору эки

ийик!»²⁵ Ону садыптар дээн Иуда ынчан: «Мен канчап ол боор мен, Башкы?» — деп айтырган. Иисус аңаа: «Бодуң ынча деп тур сен» — деп харыылаан.

Дээрги-Чаякчының кезжээки чеми

(Мк. 14:22-26; Лк. 22:15-20; 1 Кор. 11:23-25)

²⁶ Олар чемненип олурда, Иисус хлебти алгаш, Бурганга өөрүп четтиргеш, ону үзе тыртып, өөреникчилеринге бербишаан, мынча дээн: «Алгаш, чинер, бо дээрге Мээн мага-бодум-дур». ²⁷ А оон соонда Ол дашканы көдүргеш, Бурганга өөрүп четтиргеш, ону өөреникчилеринге сунгаш, мынча дээн: «Дөгереңер ижинер, ²⁸ бо дээрге хөй улустуң бачыттарын өршээри-биле төгерим Мээн ханым-биле чардынар дугуржулга-чагыг-дыр. ²⁹ Силерге чугаалап тур мен: Адамның Чагыргазынга силер-биле кады чаа арага ижер хүнүм келбээн шаанда, Мен ам моон соңгаар виноград суксуну — араганы ишпес мен». ³⁰ Олар ыдыктыг ырны ырлашкаш, Елеон даанче чорупканнар.

Пётрнуң Иисустан ойталаарын баш бурунгаар медеглээни

(Мк. 14:27-31; Лк. 22:31-34; Ин. 13:36-38)

³¹ Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Бижилгеде: „Кадарчызын чыттыр шааптарымга, хойлар тарай маңажы бээр“^a — деп бижээни дег, силер шупту бо дүне Менден ойталаар-дыр силер. ³² Ынчалза-даа Мен катап дирилгеш, Галилеяга мурнай чедип, силерни аңаа маңаар мен».

³³ А Пётр Аңаа мынчаар харыылаан: «Улус Силерден шупту-даа ойталаар болза, мен кажан-даа ынчанмас мен!» ³⁴ Иисус аңаа мынча дээн: «Алыс шынны сеңээ чугаалап тур мен: бо дүне-ле, аскыр-дагаа алгырар бетинде, Менден үш катап ойталаар-дыр сен». ³⁵ Пётр: «Силер-биле кады өлүр-даа апаар болзумза, Силерден черле ойталавас мен!» — дээн. Өске өөреникчилер база ынча деп аашкынар болганнар.

Иисустуң Гефсиманияга Бурганга мөргүл кылганы

(Мк. 14:32-42; Лк. 22:39-46)

³⁶ Иисус оон өөреникчилери-биле кады Гефсимания дээр черге чедип келгеш, оларга мынча дээн: «Маңаа олурунар, Мен ол аразында дөө ынаар барып, мөргүп алыын». ³⁷ Ол Пётрну база Зеведейнин ийи оглун эдертип алгаш, качыгдап, ундарап эгелээн. ³⁸ Иисус ынчан

^a Зах. 13:7.

оларга мынча дээн: «Качыгдал мээн сеткилимни өлүмнүү-биле карартыр базып тур. Маңаа турунар, Мээн-биле кады сергеленнеп, удуванар».

³⁹ Иисус олардан элээн ырай бергеш, черге донгайып чыдыпкаш, мөргүп эгелээн: «Ачай! Болдунар-ла болза, хилинчектин бо дашказы Менден чайлай берзин! Ындыг-даа болза бүгү чүве Мээн эвес, а Сээн күзел-сорууң ёзугаар болзун».

⁴⁰ Ол өөреникчилеринче эеп келгеш, оларның удуп чыдарын көргеш, Пётрга чугаалаан: «Силер Мээн-биле кады оода чаңгыс шак иштинде сергек болуп шыдавааныңар ол бе? ⁴¹ Күткүлгеге алыспас дээш, серемчиледдиг болуп, мөргүңер. Сүлде — сергек, а мага-бот — суларгай болгай».

⁴² База катап ырадыр кылаштай бергеш, Ол мынчаар мөргүп берген: «Ачай! Хилинчектин бо дашказы Менден чайлаттынмай, Мен ону албан ижер ужурлуг болзумза, Сээн күзел-сорууң чогул бүтсүн!»

⁴³ Иисус эеп кээрге, өөреникчилери ам база удуп чытканнар: оларның карактары шимдинип турган. ⁴⁴ Оларны каапкаш, катап ырадыр кылаштай бергеш, Ол биеэги-ле сөстери-биле үшкү удаа мөргүп берген. ⁴⁵ Иисус оон өөреникчилеринче эеп келгеш, оларга мынча дээн: «Силер ам-даа удуп дыштанмышаан силер бе? Дыннанар, шак-үе келген, Кижин амытан Оглун бачыттыглар холунга тудуп берип турар-дыр. ⁴⁶ Тургуланар, чоруулуңар! Саттыныкчы мыя бо келди, көрүңер!»

Иисусту тудуп хоругдааны

(Мк. 14:43-50; Лк. 22:47-53; Ин. 18:3-12)

⁴⁷ Иисус ынча дээри билек, он ийи элчиннин бирээзи боор Иуда чедип келген. Иуда Бурганның дээди бараалкакчылары болгаш чоннун баштыңнарының чорудупканы, хылыштар, моннар-биле чепсегленген хөй улус эдертип эккелген. ⁴⁸ Саттыныкчы оларга: «Ошкап каарым кижин Иисус ол боор — деп демдек айтып, — Ону тудуп алып силер» — деп дугуржуп алган турган. ⁴⁹ Иуда ол-ла дораан Иисуска чедип бергеш: «Амыргын-на бе, Башкы!» — дээш, Ону ошкап каан. ⁵⁰ А Иисус аңаа мынча дээн: «Өңнүк, чүнү кылыр дээш келген ийик сен, оонну кыл»*. Чепсектиг улус ынчан чедип келгеш, Иисусту тудуп алганнар.

* ^{26:50} Иисустуң сөстөринин өске утказы: «Өңнүк, чүнү кылыр дээш, бээр чедип келдиң?» — бооп чадавас.

⁵¹ Иисустун чанынга турганнарның бирээзи хылыжын ушта тырткаш, Бурганның дээди бараалгакчызының чалчазының кулаан одура шаапкан. ⁵² Иисус аңаа мынча дээн: «Хылыжың хыннап ал! Хылыш көдүрген кижиге боду хылыштан өлүр чүвө. ⁵³ Азы сен Мени Адамдан дилег кылып шыдавас деп бодадың бе? Ол Менээ он ийи түмөн азы оон-даа хөй дээрнин төлээлерин чорудуп бээр турган ийик! ⁵⁴ А ындыг таварылгада Бижилгелер канчап боттанырыл? Ол бүгү шак ынчаар боттаныр ужурлуун бижээн-не болгай!»

⁵⁵ Иисус ынчан чыылган чонга мынча дээн: «Силер чүгө Мени тудуп алыр дээш, хылыштарлыг, моңнарлыг чедип келдинер? Кай Мен дээрбечи мен бе? Мен хүннүң-не Бурганның өргээзинге улус өөредип келдим, а силер Менээ хол дегбедиңер чоп. ⁵⁶ Медээчилернин бижилгелери чогул бүтсүн дээш, бо бүгү боттанып турар-дыр».

Өөреникчилери ынчан Ону каапкаш, дезе бергеннер.

Иисус дээди иудей Чөвүлелдин мурнунда

(Мк. 14:53-65; Лк. 22:54-55, 63-71; Ин. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Иисусту тудуп алган улус Ону Бурганның дээди бараалгакчызы Каиафага эккелген. Ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш баштыннар ында шагда-ла чыгылып келген болган. ⁵⁸ (А Пётр Бурганның дээди бараалгакчызының бажыңының хериминге чедир Иисусту бүдүү эдерип чедип келген. Ол ынаар киргеш, хамык херектин төнчүзүн көөрү-биле таңныылдар аразынга олуруп алган.)

⁵⁹ Иисусту өлүрер кылдыр шиидер дээш, Бурганның дээди бараалгакчылары база бүгү дээди иудей Чөвүлел Иисуска удур меге херечилелдер тыварын оралдашкан. ⁶⁰ Меге херечилел кылган улус хөй-даа турган болза, олар Ону буруудадыр чылдак тыппааннар. Адак сөөлүнде ийи меге херечи келгеш: ⁶¹ «„Бурганның өргээзин үрегдеп-бускаш, ону үш хүн дургузунда катап тудуп тургузуп шыдаар мен“ — деп турган кижиге бо-дур» — дишкеннер. ⁶² Бурганның дээди бараалгакчызы ынчан туруп келгеш: «Чүгө харыылавайн тур сен? Бо улустун сеңээ удур чүнү херечилеп турары ол?» — дээн. ⁶³ Ынчалза-даа Иисус ыттаваан. Бурганның дээди бараалгакчызы Оон айтырган: «Дириг Бурганның ады-биле дилеп тур мен: биске чугаалап көр, Сен — Христос, Бурганның Оглу сен бе?»

⁶⁴ Иисус аңаа: «Силер бодуңар ынча дидиңер — дээн. — А Мен силернин шуптуңарга чугаалап тур мен: моон соңгаар Кижиге амытан Оглун Күчүлүг Бурганның оң талазында олурар база дээрнин булуттарын кырлап чоруур кылдыр көөр силер».

⁶⁵ Бурганның дээди бараалгакчызы ынчан кеткен хевин ора-чаза соккаш, мынча дээн: «Ол Бурганны дорамчылап тур! Биске ам херечилернин херээ чүл? Силер шупту Оон Бурганны дорамчылааның дыңнадынар! ⁶⁶ Кандыг шииткел үндүрер силер че?» Харызынга олар: «Ол буруулуг-дур, өлүр ужурлуг-дур!» — дээннер. ⁶⁷ Оон соонда олар Оон арнынче дүкпүрүп, эттеп эгелээннер. Өскелери Оон артындан чаактарыңче дажып: ⁶⁸ «Христос, Сени кым дажыпты? Өттүр биллип медегле!» — дижип турганнар.

Пётрнуң Иисустан ойталааны

(Мк. 14:66-72; Лк. 22:56-62; Ин. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ А Пётр бажың даштынга херим иштинге олурган. Бир чалча херээжен аңаа чоокшулап келгеш: «Сен база Галилея чурттуг Иисус-биле кады турдун чоп» — дээн. ⁷⁰ Ынчалза-даа Пётр хамык улус мурнунга оон ойталап: «Чүнү соора эдип турарың ол?» — дээн. ⁷¹ Ол үнер эжикче чоруптарга, ону көрүп каан өске чалча херээжен ында турган улуска мынча дээн: «Бо кижиге база Иисус-биле кады чораан чүвө». ⁷² Пётр база катап ойталап: «Ол Кижини билбес мен» — деп даңгырагалаан. ⁷³ Элээн үе эрткенде, орта турган улус Пётрга чедип келгеш: «Сен ылап-ла оларның бирээзи-дир сен, чугаалаар аянындан-на илден-дир» — дээннер. ⁷⁴ Пётр ынчан база катап аашкынып, чыгаанга кирип эгелээн: «Мен ол Кижини шуут билбес мен!» Ол өйдө аскыр-дагаа алгыра берген. ⁷⁵ Пётр Иисустун: «Аскыр-дагаа алгырап бетинде, Менден үш удаа ойталаар-дыр сен» — дээн сөстөрүн сактып келген. Ол оон соонда үнгеш, чаза ыглай берген.

Иисус рим чагырыкчы Пилаттын мурнунда

(Мк. 15:1; Лк. 23:1-2; Ин. 18:28-32)

27 ¹ Эртен эрте Бурганның дээди бараалгакчылары, чоннун баштыннары дөгере чөвүлелип чугаалашкаш, Иисусту өлүрер деп шиитпир үндүргеннер. ² Олар Ону хүлээш, чагырыкчы Пилатка аппарып хүлээдип бергеннер.

Иуданың өлүмү

(Аж. -ч. 1:18-19)

³ Иисусту садыпкан Иуда Оон шииттирип алганын көргөш, кем-буруузун миннип, Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш баштыннарга үжен мөңгүн чоозун эгидип бергеш: ⁴ «Буруу чок кижини садып, бачыт үлгеттим» — деп турган. А демгилери: «Биске ол кандыг

хамаанныг чүвөл? Ол сээң херээң-дир» — деп харыылааннар. ⁵Иуда чоостарын Бурганның өргээзинге тө чажыпкаш, чоруй баргаш, монну берген. ⁶Бурганның дээди бараалгакчылары чоостарны чыып алгаш: «Бо акша ханның өртөө болган төлөөде, ону Бурганның өргээзиниң акша чыыр аптаразынга суп болбас» — дээннер. ⁷Олар сүмөлешкеш, ол акша-биле, аңаа өске чер чурттуг улусту хөөржүдөр кылдыр, «Пор сава кылыкчызының шөлү» дээр черни садып аарын шиитпирлээннер. ⁸Ынчангаш бөгүнге дээр ол шөлдү «Ханның шөл» деп адап турар.

⁹Иеремия медээчини дамчыштыр баш бурунгар чугаалаан меделел ынчаар боттанган: «Олар израиль чоннун Ол дээш доктааткан өртөө — үжен мөңгүн чоосту ап алгаш, ¹⁰Дээрги-Чаяакчының менээ дужааганы дег, „Пор сава кылыкчызының шөлү“ дээш берипкеннер»^а.

Пилаттың Иисусту байысааганы

(Мк. 15:2-5; Лк. 23:3-5; Ин. 18:33-38)

¹¹Иисусту чагырыкчының мурнунга тургузуп каан. «Сен — иудей хаан сен бе?» — деп, Пилат Оон айтырган. Иисус: «Силер бодунар ынча дидиңер» — деп харыылаан. ¹²А Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш баштыннар Ону буруудады бээрге, Иисус оларга кандыг-даа харыы бербээн. ¹³Пилат ынчан Аңаа мынча дээн: «Дыңнавайн тур сен бе? Сеңээ удур буруудадышкыннарның хөйүн көрбес бе?!» ¹⁴Ынчалза-даа Иисус чагырыкчыга харыылаваан болгаш ону аажок кайгаткан.

Варавваны хостааны, а Иисусту өлүмгө шиидип кааны

(Мк. 15:6-15; Лк. 23:13-25; Ин. 18:39-19:16)

¹⁵Чагырыкчы хосталышкын байырлалында чоннун шилээни бир херектенни хостап бээр чаңчылдыг турган. ¹⁶Ол үеде Варавва* дээр билдингир херектен кара-бажынга чыткан чүве-дир. ¹⁷Улус чыгылып кээрге, Пилат олардан айтырган: «Мен силерге кымны хостап берейн? Кайызын хостап алыксап тур силер: Варавваны* бе азы Христос деп адаар Иисусту бе?» ¹⁸(Иисусту адааргаан сагыш-биле аңаа тудуп эккелгенин Пилат билип турган.)

* ^{27:16,17}Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Варавва» эвес, а «Иисус Варавва» деп бижээн.

^а Зах. 11:12-13; Иер. 18:3; 32:7-9.

¹⁹Пилат шииткел үндүрер бедик черге олурда, ооң кадайы аңаа сөс дамчыттырыпкан: «Ол кем-буруу чок кижини-биле үрелдешпе! Мен бо дүне дүжүмде Ол дээш аажок човаг-хинчек көрдүм».

²⁰Ынчалза-даа Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш баштыннар чонну Иисусту өлүрүп шиидерин, а Варавваны хостаарын дилээр кылдыр көгүдүп каапканнар. ²¹Чагырыкчы олардан: «Бо ийи кижиниң кайызын хостап берейн, кымны дээр силер?» — деп айтырган. Улус шупту: «Варавваны!» — деп алгырган. ²²Пилат оларга мынча дээн: «А Христос деп адаар Иисусту канчаайн?» Шуптузу аңаа: «Ону хере шавыңар!» — дээр болган. ²³Чагырыкчы: «Чүгө? Ол кандыг кемниг херек кылганыл?» — деп айтырган. Ынчалза-даа олар улам ытыкыр алгыржып-ла турганнар: «Ону хере шавыңар!» ²⁴Пилат чүнү-даа кылып шыдавазын база үймээн-даа үнер чыгыы апарганын көргөш, суг алдыртып алгаш, чон мурнунга холдарын чуггаш: «Мен бо кижиниң өлүмү дээш буруу чок мен, бодунар харыылаңар» — дээн. ²⁵Ынчаарга чон: «Ооң өлүмү дээш кеземче бистиң база ажы-төлүвүстүн кырынга дүшсүн» — деп харыылаан.

²⁶Пилат ынчан улуска Варавваны хостап берген, а Иисусту эриидээш, хере шавары-биле аппаарын дужааган.

Шериглерниң Иисусту дорамчылааны

(Мк. 15:16-20; Ин. 19:2-3)

²⁷Пилаттың шериглери ынчан Иисусту чагырыкчының өргээзинче аппарганнар. Ону долгандыр бүдүн батальон хире шериг чыгылып келген. ²⁸Олар Ооң хевин ужулгаш, Аңаа хааннар кедер хүрең-кызыл тон кедирип кааннар. ²⁹Оон тенниг чадан ыяш будуундан оваадай өрээш, Ооң бажынга кедиргеш, оң холунга даянгыыш тудускаш, Иисусту дорамчылап, Ооң мурнунга дискектенип ора дүшкеш: «Иудей хаан алдаржызын!» — деп кочулап пат болганнар. ³⁰Олар Олче дүкпүрүп, даянгыыш-биле бажынче соп пат болганнар. ³¹Иисусту дорамчылап мага хангаш, хүрең-кызыл тонну ужулгаш, Ооң Бодунун хевин кедиргеш, хере шавары-биле алгаш чорупканнар.

Иисустуң хере шаптыртканы

(Мк. 15:21-32; Лк. 23:26-43; Ин. 19:17-27)

³²Орук ара оларга Кирияя чурттуг Симон деп кижини таваржы бээрге, олар ону Иисустуң белдир-кресин көдүрүп чоруур кылдыр албадапканнар. ³³Голгофа азы «Баш сөөгү» деп адаар черге чедип келгеш, ³⁴олар Иисуска бир-ле ажыг чүүл холаан арага бергеннер. Ол шенеп

көргөш, ишпейн барган. ³⁵ Иисусту белдир-креске хере шаап кааш, олар кымның чүнү алырын даштар октаар төлге-биле шиитпирлеп, Ооң хевин аразында үлежип алганнар. ³⁶ А ооң соонда олуруп алгаш, олар Ону кадарып эгелээннер.

³⁷ Иисустуң кем-бурузун айтып: «Иисус — иудей хаан» — деп бижээн самбыражыгашты Ооң бажының кырынга кадап каан турган.

³⁸ Ооң-биле кады өске ийи дээрбечини база: бирээзин Ооң оң талазынга, а өскезин солагай талазынга хере шаап каан. ³⁹ Эрткен-дүшкен улус Ооң талазынче баштары-биле дорамчыладдыг айтып, кочулап турган: ⁴⁰ «„Бурганның өргээзин үреп-бускаш, үш хүн дургузунда тудуп тургузуптар мен“ — деп турдун чоп! Бодунну Бодун камгала! Бурганның Оглу шын болзунза, белдир-крестен дүжүп кел!»

⁴¹ Бурганның дээди бараалгакчылары, ном-хоойлу тайылбырлакчылары болгаш баштыннар демнежип алгаш, база-ла Ону кочулап турганнар: ⁴² «Өскелерни камгалап турган, а Бодун камгалап шыдавак де! Израильдин хааны де! Ол белдир-крестен дүжүп келзин, бис ынчан Аңаа бүзүрөй бээр бис!» ⁴³ Ол Бурганга ынанып турду. Ынчангаш Ол Бурганга эргим болза, Бурган ам Ону камгалап алзын. Ол Бодун Бурганның Оглу мен деп турду чоп!» ⁴⁴ Ооң-биле кады хере шаптырган дээрбечилер база Ону бак сөглөп турганнар.

Иисустуң өлүмү

(Мк. 15:33-41; Лк. 23:44-49; Ин. 19:28-30)

⁴⁵ Дүштекинин он ийи шактан үш шакка чедир бүгү чер кырын дүмбей караңгы шыпкан. ⁴⁶ А үш шак үезинде Иисус: «Эли, Эли, лема савахфани?» («Мээң Бурганым, Мээң Бурганым, чүү дээш, Сен Мени кааптың?»^a — дээни ол.) — деп ыткыр алгырыпкан. ⁴⁷ Чоогунга турган улустуң чамдызы ону дыңнааш, мынча дишкен: «Ол Илияны кый деп тур». ⁴⁸ Оларның бирээзи дораан маңнап чеде бергеш, суг синирер губка алгаш, ону виноград арагазынга өттүрүп, өргөн бажынга кедиргеш, Аңаа ижиртирин кыскан. ⁴⁹ Арткан өөрү эжин хоруп: «Адыр! Ону камгалаары-биле Илияның кээр-келбезин көөр-дүр» — деп турганнар.

⁵⁰ Иисус база катап ыткыр алгырган соонда, Ооң амы-тыны үстү берген.

⁵¹ Ол өйдө Бурганның өргээзинде Эң ыдыктыг чер деп адаар өрээлди аңгылаан көжеге үстүндө адаанга чедир ийи чара орлу берген. Чер

^a Ыд. ыр. 21:2.

сиринейнип, хая-даштар буступ калган. ⁵² Чевеглер ажыттынып, Бурганның хөй-ле улунуң өлүг мага-боттары катап дирли берген. ⁵³ Олар чевеглеринден үнгөш, Иисустуң катап дирилгениниң соонда ыдыктыг хоорайга чедип келгеннер. Оларны хөй улус суглуг караа-биле көргөн.

⁵⁴ Чүс шериг баштынчызы база Иисусту таңныылдап турган шериглер чер шимчээшкинин болгаш өске-даа бүгү болган чүүлдерни көргөш, аажок сестип: «Ол ылап-ла Бурганның Оглу-дур!» — деп турганнар.

⁵⁵ Орта хөй херэеженнер база ол бүгүнү ырактан хайгаарап турганнар. Олар Иисуска бараан бооп, Ону Галилеядан үдеп келген улус чүве-дир. ⁵⁶ Херэеженнерниң аразынга Мария Магдалина, Иаков биле Иосифтин авазы Мария база Зеведейниң оолдарының авазы турган.

Иисусту орнукуштуканы

(Мк. 15:42-47; Лк. 23:50-56; Ин. 19:38-42)

⁵⁷ Кежээ дүшкенде, Аримафея суур чурттуг Иосиф деп бай кижичедип келген. Ол база Иисустуң өөреникчизи турган. ⁵⁸ Ол Пилатка келгеш, Иисустуң мага-бодун дилеп алган. А Пилат мага-ботту аңаа бээрин дужааган. ⁵⁹ Мага-ботту дүжүрүп алгаш, Иосиф ону арыг пөс шывыг-биле ораагаш, ⁶⁰ хаяда оя шаап алганы бодунун чаа чевег-куйунга орнукушудуп каан. Чевег-куйунуң аксын, улуг даш чууп эккеп, дуглап кааш, Иосиф чоруй барган. ⁶¹ А Мария Магдалина болгаш өске Мария чевег-куйунуң дужунга олуруп калганнар.

Чевег чанында таңныылдар

⁶² Пятницаны солуп кээр даартазында хүндүс Бурганның дээди бараалгакчылары болгаш фарисейлер Пилатка келгеш, ⁶³ мынча дээннер: «Хайырааты! Ол мегечи дириг тургаш: „Үш хүн эртерге, катап дирлир мен“ — деп чугаалаанын сактып келдивис. ⁶⁴ Ынчангаш үшкү хүнге чедир чевегни кадарар айтышкындан бер. Оон башка Ооң өөреникчилери чедип келгеш, мага-ботту оорлап аппаарлар, а оон чонга: „Ол өлүглерден катап дирилди“ — деп чарлай бээрлер. Ол сөөлү меге баштайгызындан-даа дора болур». ⁶⁵ Пилат оларга: «Таңныылдардан берейн. Баргаш, бодунар баш билип кадарынар» — деп харыылаан. ⁶⁶ Олар чоруткаш, таңныылдар тургузуп, дашка танма баскаш, чевег-куйну кадарып эгелээннер.

Иисустуң катап дирилгени

(Мк. 16:1-8; Лк. 24:1-12; Ин. 20:1-10)

28 ¹Амыр-дыш хүнү эрткенде, улуг-хүнүн даң бажында, Мария Магдалина болгаш өске Мария чевег-куйну көөрү-биле чедип келгеннер. ²Хенертен күштүг чер шимчээшкини болган: Дээрги-Чаякчының төлээзи дээрдэн дүшкеш, чевег-куйга кээп, дашты чууй идипкеш, ооң кырынга олуруп алган. ³Ооң хевир-шырайы чаңныкка дөмей, а хеви хар дег ак болган. ⁴Оон корткаш, танныылдар сиринейнип, диригге-ле өлгүлей бергеннер. ⁵Дээрнин төлээзи херэеженнерге мынча дээн: «Силер кортпанар. Хере шаптырткан Иисусту дилеп чедип келгениңерни билир мен. ⁶Ол мында чок. Силерге Ооң чугаалап турганы дег, Ол катап дирли берген. Бээр келгеш, Ооң чыткан черинче көрүнерден. ⁷А ооң соонда дүрген чоруткаш, Ооң өөреникчилеринге барып: „Ол өлүглерден катап дирилгеш, силерни мурнай Галилеяга чеде бээр. Ону аңаа көрүп каар силер“ — деп дыңнадынар. Силерге Мээң чугаалаар дээн чүвем бо-дур».

⁸Олар чевегден дүрген-не үне халышкаш, коргуп-иргип-даа, аажок өөрүп-даа, ол бүгүнү Ооң өөреникчилеринге чугаалаар дээш чүгүр-жүпкеннер. ⁹Хенертен Иисус Боду оларга уткуй бо келген. Ол: «Амыргын-на бе!» — деп менилээн. Херэеженнер чоокшулай бергеш, донгая кээп дүшкүлээш, Ооң буттарындан кужактап, Аңаа мөгөйип турганнар. ¹⁰Иисус ынчан оларга мынча дээн: «Кортпанар! Баргаш, „Галилеяже чоруптуңар“ деп, Мээң улузумга чугааланар. Олар Мени аңаа көрүп каарлар».

Таңныылдарның дыңнады

¹¹Херэеженнер орукка бар чыдырда, таңныыл шеринден элээн каш кижиге бо-ла бүгү болган чүүлү Бурганның дээди бараалгакчыларынга дыңнадып, хоорайга чедип келген. ¹²А демгилери баштыңнар-биле кады сүмелешкеш, шериглерге хөй акша бергеш, ¹³оларга мынча дээннер: «„Ооң өөреникчилери дүне када келгеш, бис удуп чыдырывыста, мага-ботту оорлап аппаратан-дыр“ — деп, хамык улуска чугааланар. ¹⁴А ол херектин сураа чагырыкчының кулаанга чеде берзе, сагыш човаванар: силерге багай чүү-даа болбас кылдыр бис ооң-биле дугуржуп каар бис».

¹⁵Шериглер акшаны ап алгаш, айыткан аайы-биле кылганнар. Ол чугаа иудейлер аразынга калбаа-биле нептерээш, бөгүнге дээр артып калган.

Иисустуң өөреникчилеринге чагы

(Мк. 16:14-18; Лк. 24:36-49; Ин. 20:19-23)

¹⁶А он бир өөреникчи Галилеяже, Иисустуң чеде беринер дээн даанче чорупканнар. ¹⁷Орта Ону көрүп кааш, олар Аңаа мөгөйгеннер, ындыг-даа болза чамдыктары чигзинигге алзүпканнар.

¹⁸Иисус чоокшулап келгеш, олар-биле чугаалажып, мынча дээн: «Дээрге база черге бүгү эрге-чагырганы Меңээ берген-дир. ¹⁹Ынчангаш барынар, Аданың, Оглунуң болгаш Ыдыктыг Сүлдениң ады-биле бүгү чоннарны сугта суп, оларны Мээң өөреникчилерим боор кылдыр ээлдириңер. ²⁰Силерге Мээң чарлык болган бүгү чүүлүмнү сагыыр кылдыр оларны өөрединер. Мен кажан кезээде, бо делегейиниң төнчүзүнге чедир силер-биле кады мен».